

Імре Токікс

Єремія

ЗМІСТ

Вступ	2
Урок 1. 26 вересня – 2 жовтня. Покликання Єремії на пророче служіння	4
Урок 2. 3–9 жовтня. Внутрішня і зовнішня криза	13
Урок 3. 10–16 жовтня. Останні п'ять ізраїльських царів	23
Урок 4. 17–23 жовтня. Викриття і відплата	33
Урок 5. 24–30 жовтня. Бідкування пророка	43
Урок 6. 31 жовтня–6 листопада. Символічні дії	52
Урок 7. 7–13 листопада. Криза триває	61
Урок 8. 14–20 листопада. Реформи Йосії	70
Урок 9. 21–27 листопада. Ярмо Єремії	80
Урок 10. 28 листопада – 4 грудня. Зруйнування Єрусалима	90
Урок 11. 5–11 грудня. Заповіт	100
Урок 12. 12–18 грудня. Назад до Єгипту	109
Урок 13. 19–25 грудня. Уроки Єремії	119

ВСТУП

Мі-іттан

Біблійний іврит, як і більшість мов, містить ідіоми, слова й фрази, значення яких відрізняється від початкових. Прикладом може слугувати вираз «Мі-іттан», що складається з двох слів на івриті: «мі» – питальне слово «хто?» та «іттан» – «дасть». Тобто цей вислів означає: «Хто дасть?»

У Біблії на івриті ця фраза виражає ідею побажання, бажання, прагнення, стремління щось отримати.

Наприклад, після свого звільнення від єгипетського рабства ізраїльтяни, зустрівшись із проблемами в пустелі, вигукнули: «Коли б ми були помирали від Господньої руки в єгипетському краї» (Вих. 16:3). Словосполучення, перекладене як «коли б», на івриті звучить як «Мі-іттан». У Псалмі 13:7 Давид запитує: «Хто дасть Ізраїлеві спасіння з Сіону?» На івриті цей вигук починається фразою «Мі-уіттан». У книзі Йова 6:8, коли патріарх висловлює своє бажання: «О, коли б же збулося прохання моє, а моє сподівання дав Бог!», вигук «О!» – це «Мі-іттан».

Ще один біблійний уривок записаний у книзі Повторення Закону 5:29. Нагадуючи ізраїльському народові про Боже керівництво в минулому, Мойсей указує їм на їхнє прохання говорити з Богом через нього, а не прямо, щоб не померти. Господь, задоволений їхнім проханням, каже: «О, коли б їхнє серце було їм на те, щоб боялись Мене й пильнували всіх Моїх заповідей по всі дні, щоб було добре їм та синам їхнім навіки!» І тут вигук «О!» звучить як «Мі-іттан».

Неймовірно! Господь – усемогутній Бог, Котрий створив простір, час і матерію, викликав наш світ до існування, вдихнув у Адама дихання життя, вимовляє фразу, яка зазвичай виражає слабкість та обмеженість людства.

Це ще раз свідчить про реальність свободи вибору, про обмеження, які Бог добровільно прийняв у розпалі Великої боротьби. Таке використання «Мі-іттан» свідчить, що Господь не дозволить Собі зневажати свободу вибору, адже, якби це сталося, вона б зникла.

Якщо коли-небудь якась книга Старого Завіту й відкривала реальність бажання Бога бачити послух Свого народу, то цією книгою можна назвати книгу пророка Єремії, яку ми вивчатимемо протягом кварталу. На тлі великих геополітичних змін на стародавньому Близькому Сході книга пророка Єремії розповідає про служіння й вістки пророка, про те, як він пристрасно і переконливо проповідував Боже Слово народові, котрий здебільшого не бажав його слухати.

Починаючи з покликання пророка Єремії, його книга розповідає про десятиліття біблійної історії, як Господь використовував цього молодого (а згодом літнього) чоловіка для проголошення визначних істин, котрі від самого початку були основою біблійного вчення. Серед усіх духовних істин, викладених у книзі, саме два тексти виражають суть того, що Господь очікує від Свого народу: «Так говорить Господь: Хай не хвалиться мудрий своєю премудрістю, і хай не хвалиться лицар своєю хоробрістю, багатий багатством своїм хай не хвалиться! Бо хто буде хвалитись, хай хвалиться тільки оцим: що він розуміє та знає Мене, що Я – то Господь, Який на землі чинить милість, правосуддя та правду, бо в цьому Моє уподобання, каже Господь!» (Єрем. 9:22, 23).

Прочитати книгу Єремії – означає здійснити духовну подорож від глибини людської гріховності до вершини величі й могутності Господа-Бога, Котрий кличе до нас у нашому грішному стані: «Мі-іттан, коли б ваше серце було вам на те, щоб боялись Мене й пильнували всіх Моїх заповідей по всі дні, щоб було добре вам та синам вашим навіки!»

Імре Токікс – доктор філософії, доктор права, викладач Старого Завіту та єврейських релігійних наук, завідувач кафедри Старого Завіту в Адвентистському богословському коледжі міста Песел, Угорщина.

ПОКЛИКАННЯ ЄРЕМІЇ НА ПРОРОЧЕ СЛУЖІННЯ

Біблійні тексти для дослідження:

Ісаї 1:19; Єрем. 7:5-7; 1 Цар. 2:26; Єрем. 1:1-5; Ісаї 6:5; Єрем. 1:6-19; Матв. 28:20.

Пам'ятний вірш:

«Ще поки тебе вформував в утробі матерній, Я пізнав був тебе, і ще поки ти вийшов із нутра, тебе посвятив, дав тебе за пророка народам!» (Єрем. 1:5).

Ми знаємо про життя Єремії більше, ніж про життя будь-якого іншого старозавітного пророка. Біографічні факти, викладені в його книзі, допомагають нам краще розуміти його служіння. Єремія справив такий величезний вплив на історію, що навіть за часів Ісуса навчальна література та програма пророчих шкіл ґрунтувалися на пророчому служінні Єремії.

Якщо ж судити за людськими мірками, то можна сказати, що місія пророка мала невеликий успіх. Незважаючи на десятиліття полум'яних попереджень та умовлянь, народ здебільшого не бажав прислухатися до вістки, отриманої від Господа.

Однак, незважаючи на протидію, Єремія залишався невідкупним, він стояв «містом твердинним, і залізним стовпом, і мідяними мурами» (Єрем. 1:18), покладаючись не на свою силу, а на Божу.

Життя Єремії багато в чому було нещасним. Його покликання принесло йому страждання, горе, неприйняття і навіть тюремне ув'язнення. Трагедія полягає в тому, що багато із цих неприємностей походили від людей, яким він прагнув допомогти, спрямовуючи їхній погляд до Бога. Таким чином,

Єремія по-своєму передбачив те, із чим через сотні років на тій же Землі зустрінеться Сам Ісус.

Неділя

27 вересня

ПРОРОКИ

За своїм покликанням пророки були захисниками Божого Закону. Їхня вістка ґрунтувалася на істині про завіт та на Десяти Заповідях (див. Єрем. 11:2-6). Пророк Михей у своїй книзі дає визначення місії пророка: «Представити Якову прогріх його, а Ізраїлеві – його гріх» (Мих. 3:8). А гріх можна визначити тільки у світлі Закону (див. Римл. 7:7).

Якою була пророча вістка до народу? У якому розумінні ця вістка актуальна для нас сьогодні? Ісаї 1:19; Єрем. 7:5-7; Єзек. 18:23 (див. також Матв. 3:7-11).

Божий суд – це не неминуча подія, але він настане, якщо люди не звернуть зі своїх злих шляхів. Однак не так просто змінитися, особливо якщо люди звикли чинити зло. Хто з нас не помічав, як швидко людина зникає до зла, котре ще зовсім недавно було для неї огидним? Мета пророків полягала в тому, аби показати людям, наскільки жахливий гріх та які неминучі його наслідки. Ця вістка, звичайно, не була їхньою особистою, вона походила від Господа.

Пророки не розповідають, яким чином Слово Боже було відкрите їм або як вони чули його. Часом Бог говорив з ними безпосередньо; іноді Святий Дух відкривав їм вістку уві сні, у видінні або через «тихий лагідний голос» (1 Цар. 19:12). Однак, отримавши вістку, пророки передавали волю Божу не тільки простим людям, а й у разі необхідності – царям, імператорам і воєначальникам.

Виконання цього завдання покладало велику відповідальність: якщо вони скажуть правду, можновладці можуть убити їх; а якщо не скажуть правду – їх спіткає Божий суд. Бути пророком означало виконувати складну місію, і на підставі біблійної розповіді можна сказати, що пророки серйозно ставилися до виконання свого покликання.

Ми можемо радіти, бо вони виконали свою місію і залишили нам свою вістку в Біблії. У цьому розумінні їхній голос продовжує звучати й сьогодні. Постає запитання, подібне до того, яке звучало за днів пророка Єремії: чи прислухаємося ми?

Про що пророки продовжують говорити нам через стільки років? Що завжди було основною вісткою для народу Божого?

Понеділок

28 вересня

СІМ'Я ЄРЕМІЇ

Прочитайте 1 Цар. 1; 2:26. Чому цар Соломон відсторонив священика Евіятара від служіння та відіслав його до земельного наділу міста Анатот? _____

Зміцнивши свій престол, Соломон у боротьбі з Адонією за царство звільнив священика Евіятара з його посади та відправив у вигнання до його рідного міста Анатот, розташованого приблизно за п'ять кілометрів на північний схід від Єрусалима. Хелкія, батько Єремії, був нащадком сім'ї священиків, що проживала в Анатоті. Деякі вважають, що Єремія, можливо, був нащадком Евіятара. У будь-якому разі ми знаємо з тексту Єрем. 1:1, що юнак належав до шляхетного роду. Як бачимо, Господь закликав до пророчого служіння людей з різних соціальних верств, а саме: пастухів, рабинів, рибалок, священнослужителів.

«Спадкоємець левитського священства, Єремія з дитинства виховувався для святого служіння. У ті щасливі роки підготовки до Божої справи він, звичайно, не знав, що йому вже від народження призначено стати “пророком народам”. Коли ж пролунав Божественний заклик, він відчув пригніченість від усвідомлення власної негідності. “О, Господи, Боже, – вигукнув він, – таж я промовляти не вмю, бо я ще юнак!..” (Єрем. 1:5, 6)» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 407).

Священики мали бути моральними й духовними керівниками нації; на них був покладений обов'язок підтримувати духовність і моральність у державі. Деякі з них були вірні цьому завданню; інші зловживали своїм становищем та порушували закон. Як ми незабаром побачимо в книзі Єремії, пророк

виступав проти цих невірних священиків, котрі своїми діями показали, що негідні святого звання й покликання.

Якими є ваші духовні обов'язки вдома, у церкві або на роботі? Якби пророк звернувся до вас сьогодні, що він сказав би вам?

Вівторок

29 вересня

ПРОРОЧЕ ПОКЛИКАННЯ ЄРЕМІЇ

Прочитайте Єрем. 1:1-5. Що цей уривок повідомляє нам про покликання Єремії? _____

Як і інші пророки, Єремія не запитував, Хто покликав його. У своїй книзі він чітко говорить, що було «Господнє слово» до нього. Безперечно, це щире переконання спонукало його рухатися вперед, незважаючи на запеклий опір, важку працю, страждання і випробування.

Покликання Єремії відбулося тринадцятого року царювання Йосії, тобто приблизно 627-626 рр. до Р. Х. Ми не знаємо точної дати народження пророка або точного віку, коли він почав своє служіння. Хоч він, як побачимо далі, вважав себе юнаком, занадто юним для виконання такого завдання.

Прочитайте Єрем. 1:4, 5. Які слова втіхи й підтримки отримав Єремія? _____

Пророче покликання Єремії відбулося ще до його народження. Бог призначив його для виконання пророчого служіння з моменту його зачаття. Слова, перекладені як «тебе посвятив» (вірш 5), походять від дієслова, що означає «бути освяченим», «бути святим», «бути відокремленим, недоторканим». Тут, безперечно, закладене священне й релігійне значення, пов'язане зі служінням у самій святині. Справді, слова «святиня» й «освятити» – однокореневі. Значення цього дієслова в давньоєврейській мові – «відокремлений для святої мети». У цьому полягав Божий план для Єремії задовго до його народження. Ці тексти не говорять про приречення, ідеться про Боже передбачення.

Бог знає кінець від початку. Як розуміння цього може потішити нас під час випробувань?

ПРОРОКИ, КОТРІ НЕОХОЧЕ ПОЧАЛИ СВОЄ СЛУЖІННЯ

Незважаючи на запевнення Господа, що Єремія був обраний Богом для виконання поставленого завдання, юнак боявся цієї ролі й не відчував себе готовим до неї. Можливо, знаючи про слабкий духовний стан людей у той час та усвідомлюючи велич справи, Єремія не бажав виконувати її.

Порівняйте Єрем. 1:6 з Ісаї 6:5 та Вих. 4:10-15. Що спільного в цих текстах?

Жоден із цих чоловіків з різних причин не відчував себе здатним виконувати покладене на нього завдання. Можливо, почуття власної слабкості та неспроможності виконати таке кардинальне й важливе завдання – стати вісником Творця, було найважливішою передумовою для місії пророка! Не дивно, що спочатку вони взагалі ухилялися від виконання цього завдання.

Зверніть також увагу на першу реакцію Єремії після покликання. Він відразу ж, як і Мойсей, заявив про свою недорікуватість. Ісая теж у своїй відповіді згадає нечистоту. У всіх наведених випадках ці мужі точно знали: крім усього того, що вони повинні будуть виконати як пророки, їхня місія буде пов'язана з вербальною передачею інформації. Вони мали отримувати вістку від Бога і передавати її іншим людям. На відміну від сучасних засобів комунікації, коли можна створити сайт або надіслати текстове повідомлення, за тих часів передача інформації здійснювалася віч-на-віч. Уявіть собі, що ви стоїте перед вороже налаштованим керівником або непокірним народом та передаєте суворі слова викриття й попередження. Небажання людини виконувати таку місію цілком зрозуміле.

Прочитайте Єрем. 1:7-10. Якою була Божя відповідь Єремії? Зверніть увагу, що ця відповідь обіцяє підтримку і нам у тій місії, для виконання якої ми покликані Богом.

МИГДАЛЕВА ГАЛУЗКА

Пророк – це Божий свідок; його місія – говорити не від себе, а від Божого імені. Єремія був покликаний не для того, щоб знайти вирішення проблем нації, стати великою особистістю або динамічним керівником, за яким підуть люди. Він був покликаний для виконання особливої місії – передати Божі слова народів та керівникам. Тут акцент зроблено не на людині чи людському потенціалі, а на правлінні та владі Бога. Пророк мав указувати людям на Господа, Котрий є єдиним вирішенням усіх проблем. Звичайно, ця ж умова залишається актуальною і сьогодні.

Про що було перше видіння Єремії? Єрем. 1:11-19.

Більшість перекладів Біблії передають давньоєврейський вислів у вірші 11 як «жезл мигдалевого дерева». Однак ці переклади не відображають єврейської гри слів. Слово, перекладене як «мигдалева галузка», має той самий корінь, що й дієслово «пильнувати (уважно стежити)», яке вживається у вірші 12, де Господь запевняє пророка, що пильнуватиме, аби Його слово справдилося.

Можна стверджувати, що основна ідея всієї книги пророка Єремії викладена у віршах 11 і 12. Бог є Богом благодаті та прощення. Якщо Його народ відвернеться від гріха, Він, будучи вірним, простить та відновить їх; а якщо ні – Він виконає Свої слова осуду й покарання.

Як бачимо, Божі слова були призначені не тільки для народу. Господь безпосередньо звертався до Єремії, закликаючи його бути готовим до протистояння, з яким він зіткнеться. Незалежно від подій, Єремія міг бути впевненим у присутності Бога. А він, як ми побачимо, потребував цього. А чи ми потребуємо цього?

Прочитайте Матв. 28:20. Яку впевненість можемо знайти в цих словах ми, жителі останнього часу?

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

У коментарях до книги пророка Єремії Мартін Лютер писав: «Єремія був скорботним пророком, який жив у плачевний, складний період. Більше того, його служіння було ускладнене фактом, що він звертався до неслухняного й упертого народу. Мабуть, він не досягнув значних успіхів тому, що зіткнувся із жорстокістю своїх ворогів. Кілька разів вони намагалися вбити його. Їхня протидія була жорстокою, кілька разів вони били його. Проте він залишився серед живих, аби на власні очі побачити спустошення своєї країни і полон народу».

«Упродовж сорока років Єремія повинен був свідчити народам про істину і праведність. У час небувалого в країні відступництва своїм життям і характером він мав показати зразок служіння єдиному правдивому Богові. Коли Єрусалим опинився в жахливій облозі, Єремія став провісником Єгови. Йому судилося сповістити про падіння Давидового дому та зруйнування спорудженого Соломоном прекрасного храму. Навіть ув'язнений за свої докори, він продовжував викривати гріхи можновладців. Відкинутий, зневажений, зненавиджений людьми, Єремія врешті-решт мав стати свідком дослівного виконання виголошених ним пророцтв про незабарний день суду і разом з народом зазнати лиха й горя, що стали наслідком зруйнування приреченого міста» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 408).

Питання для обговорення:

1. Бог попереджав Єремію про серйозний опір з боку представників його народу. Це найбільш сумний і повчальний факт для нас як сучасних адвентистів сьомого дня. Ще раз прочитайте Єрем. 1:17-19. Хто виступатиме проти нього? Який серйозний урок ми повинні взяти для себе із цієї історії? Як ми ставимся до пророчого слова, особливо якщо чуємо неприємні вістки? Як викладена вище цитата Еллен Уайт допомагає усвідомити страшну істину про те, що люди, котрі мали відкрити світові істинного Бога, протистояли Його вісників і боролися з ним? (див. також Екл. 1:9).

НАЙБІЛЬШ ПРИБУТКОВА РОБОТА

Частина 1

Гаррі й Алекс із Малаві (держава в Східній Африці) працювали охоронцями на одному промисловому об'єкті. Щоб якось розвіяти нудьгу, вони постійно розмовляли між собою. Одного разу вночі Алекс звернувся до Гаррі з пропозицією:

– У мене є ідея. Я знаю, як можна заробити більше грошей.

– І як же? – поцікавився Гаррі.

– Для цього нам знадобиться наша зброя, – сказав Алекс, піднявши свій пістолет. – У багатих людей і так достатньо грошей, а нам потрібно більше, ніж ми отримуємо тут. Тому ми просто заберемо в багатих трохи грошей, щоб і ми були в достатку.

Гаррі не дуже сподобалася ця ідея, проте Алекс все-таки зумів переконати його. Вони увірвалися до будинку однієї багаті сім'ї, забрали гроші і винесли з будинку все, що тільки змогли. Через кілька днів їхніми жертвами стали ще декілька сімей. Проте незабаром новий спосіб отримання грошей дав осічку, і їх упіймала поліція. Сидячи у в'язниці, Гаррі усвідомив усю серйозність свого злочину. Алекса та Гаррі посадили до різних в'язниць, але покарання було однакове: вони були засуджені до восьми років каторжних робіт у в'язниці суворого режиму.

Коли Гаррі привезли до в'язниці, він вирішив утекти з неї. На його тюремній сорочці був надрукований термін його ув'язнення. Гаррі домовився з іншим ув'язненим і купив у нього сорочку, на якій був надрукований невеликий термін ув'язнення.

Коли він почав носити цю сорочку, його перевели на іншу роботу. Він працював у тюремному саду, де ув'язнених охороняли не так ретельно. Гаррі помітив, що озброєні охоронці, які щодня наглядали за в'язнями, часто засинали.

Одного разу, побачивши охоронця, що позіхав, чоловік кинув сапу і побіг. Інші ув'язнені теж почали тікати. Але дуже швидко охоронці впіймали всіх, окрім Гаррі, який сховався серед великих каменів. Ближче до ночі охоронці перестали шукати Гаррі і повернулися до в'язниці. А той виповз зі свого укриття і сховався.

Він знайшов собі роботу, і 18 місяців усе було спокійно, йому вдавалося ховатися від правосуддя. Але одного разу Гаррі пішов на автобусну станцію і там його схопили поліцейські. Чоловіка знову посадили у в'язницю, але тепер його термін був збільшений до десяти років.

Коли Гаррі привели до камери, він дуже здивувався, побачивши свого сусіда. Це був його колишній партнер по злочинах Алекс.

– У мене є чудова пропозиція, – сказав якимось Алекс своєму товаришеві.

– Яка? – запитав Гаррі і раптом зрозумів, що ця ситуація нагадала йому минулі часи, коли вони вирішили зайнятися грабіжництвом.

Тюремні стіни були зроблені з глиняної цегли й обштукатурені товстим шаром цементу. Гаррі й Алекс вирішили викопати невеликий тунель назовні. Це зайняло в них близько трьох днів. Потім вони очікували два дні і, коли стемніло, виповзли через тунель.

Усе було тихо і спокійно, але, коли втікачі почали перелізати через стіну, їх побачив охоронець і закричав. Охоронці кинулися за ними, але їх уже було не наздогнати. Вони вибігли на дорогу, зупинили автомобіль, вигнали з нього водія і поїхали.

Утікачі вирушили до міста і продали машину на запчастини. Однак вигляд у них був підозрілий, і хтось доповів про них у поліцію. Алекс зміг утекти, а Гаррі знову впіймали.

Цього разу його відправили до невеликої в'язниці, де він перебував під постійним наглядом. Тепер життя Гаррі повністю змінилося.

ВНУТРІШНЯ І ЗОВНІШНЯ КРИЗА

Біблійні тексти для дослідження:

Суд. 2:1-15; 1 Цар. 12:26-31; 2 Хронік 33:9, 10; Єрем. 2:1-28; 5:2, 3.

Пам'ятний вірш:

«Ізраїль – то святість для Господа, початок врожаю Його. Всі, що їли його, завинили, – зло прийде на них, говорить Господь» (Єрем. 2:3).

Якби ми могли одним словом описати стан людини після гріхопадіння, це було б слово «криза». Її масштаби найкраще можна зрозуміти, якщо усвідомити, що для порятунку від кризи потрібна була смерть Ісуса на хресті. Ця криза була неймовірно важкою, про що свідчать крайні заходи, необхідні для її подолання.

У Біблії описані різні історії, які відбувалися на тлі тієї чи іншої кризи. Тому ситуація, яка склалася під час служіння пророка Єремії, нічим не відрізняється від інших.

Божий народ переживав різні проблеми – як внутрішні, так і зовнішні. Проте, незважаючи на страшну військову загрозу з боку іноземних держав, основна криза, на жаль, була внутрішньою. Внутрішньою не просто через корумпованих керівників та священиків, що і так досить погано, а й через людей, чії серця виявилися настільки озлобленими та пошкодженими гріхом і відступництвом, що вони відмовилися прислухатися до посланих Богом попереджень, які могли врятувати їх від катастрофи.

Гріх – це страшна річ, але коли ми відмовляємося відвернутися від нього, можна говорити про ознаки кризи!

СТИСЛА ІСТОРІЯ

Майже відразу після здобуття ізраїльтянами Обітованого краю у них почалися проблеми. З'явилося нове покоління, яке не знало Господа (див. Суд. 2:10), і духовна криза, яка розпочалася тоді, продовжувала впливати на націю протягом усієї її історії. Більше того, цю проблему отримала в спадок і християнська церква.

Прочитайте Суд. 2:1-15. Що стало причиною кризи і як вона виявлялася? _____

Вірш 11 повідомляє: «Ізраїлеві сини чинили зло в Господніх очах, і служили Ваалам». Кожне наступне покоління відходило від Бога ще далі, доки народ не почав робити саме те, що Він заборонив їм. Через свій гріх вони переживали різні кризи, але навіть тоді Господь не залишав їх. Він посилав їм суддів (див. Суд. 2:16), котрі захищали їх від біди.

Після епохи суддів у країні настав період відносного миру й процвітання під керівництвом так званої об'єднаної монархії, представниками якої були Саул, Давид та Соломон і яка тривала близько 100 років. Під керівництвом Давида, а потім і Соломона, нація сформувалася в регіональну державу.

Однак час процвітання тривав недовго. Після смерті Соломона (близько 931 р. до Р. Х.) країна розкололася на дві частини: Ізраїль на півночі та Юдею на півдні. Основну відповідальність за це можна покласти на Соломона, котрий попри всю свою мудрість припустився безлічі помилок. «Довгий час ізраїльські племена страждали від кричущої несправедливості деспотичного правління попереднього царя. Марнотратність, якою відзначалося царювання Соломона в роки його відступництва, призвела до того, що народ був обкладений високими податками і, крім того, вони мусли важко працювати на службі в царя» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 88, 89). Божий вибраний народ відкинув усі застереження Господа і в результаті зіткнувся із сумними наслідками.

Подумайте про проблему майбутнього покоління, яке зростає в умовах відсутності цінностей та віри. Як наша Церква вирішує це питання? Як навчитися передавати свої цінності прийдешнім поколінням?

ДВА ЦАРСТВА

Після розділення царства ситуація тільки погіршилася. У Північному царстві цар Єровоам зробив те, що справило негативний довготривалий вплив на його народ.

Прочитайте 1 Цар. 12:26-31. Що це говорить нам про те, як одномоментні обставини можуть перешкодити нам побачити всю картину? _____

Запровадження ідолопоклонства мало катастрофічні наслідки для країни. «Відступництво, започатковане за днів Єровоама, набирало дедалі більшого розмаху, поки не призвело до повного краху Ізраїльського царства» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 107). 722 року до Р. Х. асирійський цар Салманасар остаточно спустошив країну і переселив її мешканців до різних регіонів своєї імперії (див. 2 Цар. 17:1-7). Із цього заслання дороги назад не було. На якийсь час Ізраїль зник з історичної сцени.

У Південному царстві стан справ був трохи кращим, принаймні деякий час. Однак і там не все було бездоганно. Як і у випадку з Північним царством, Господь так само прагнув звільнити народ від біди, що насувалася тепер з боку вавилонян. На жаль, за рідкісним винятком, на престолі Юдейського царства сиділи царі, котрі провадили націю до глибокого відступництва.

Що наведені тексти повідомляють про правління деяких юдейських царів? 2 Хронік 33:9, 10, 21-23; 2 Цар. 24:8, 9, 18, 19.

Незважаючи на невміле керівництво царів, багато пророчих книг Біблії, зокрема книга пророка Єремії, містять слова пророків, яких Бог посилав до Свого народу з метою відвернути

його від гріха й відступництва, що роз'їдали націю зсередини. Господь не відмовляється від Свого народу, не надавши йому достатньо часу і можливостей навернутися від своїх злих шляхів та уникнути лиха, до якого неминуче призводить гріх.

Дуже складно вийти за межі свого оточення й оцінити себе об'єктивно. Насправді це майже неможливо. Чому в такому разі нам необхідно постійно порівнювати своє життя з біблійними стандартами? Які інші стандарти ми маємо?

Вівторок

6 жовтня

ДВІ ЛИХІ РЕЧІ

Таким був історичний фон пророчого служіння молодого Єремії. До нього було «Господнє слово», і він проголошував його, сподіваючись, що народ прислухається до цих слів та уникне передченого лиха.

**Прочитайте Єрем. 2:1–28 і дайте відповідь на такі запитання:
Які обітниці були дані народам на умові послуху? (Див. в. 2, 3).**

**Які гріхи чинили деякі священики, пастирі і пророки?
(Див. в. 8).**

**Наскільки сильно можуть обманюватися люди щодо свого
духовного стану? (Див. в. 23, 24).**

Незважаючи на те, що під керівництвом Єзекії та Йосії були проведені деякі духовні реформи, народ повернувся до старого і припустився найгіршого ідолопоклонства. Під час свого служіння пророк Єремія прямо говорив про те, що відбувається.

Особливо цікаві його слова, записані в Єрем. 2:13. Народ учинив дві лихі речі: покинув Господа, Джерело води живої,

і, як наслідок, викопав «поламані водозбори», які, звичайно, не могли тримати воду. Іншими словами, відмовившись від Господа, вони втратили все. Ці слова стають ще більш значущими у світлі того, що сказав Ісус у Євангелії від Івана 4:10.

У Єрем. 2:5 Господь каже, що люди «пішли за марнотою» і «стали марними». Використане тут єврейське слово походить від того ж єврейського слова (hbl), яке вжите в книзі Еклезіяста як «марнота». Воно також означає «пара» або «дыхання». Як можна стати марними, ідучи за «марнотою»? Що це означає? Як ця концепція допомагає нам зрозуміти тих людей, котрим часом здається, що їхнє життя не має сенсу або є марним? Яку відповідь ми можемо запропонувати їм?

Середа

7 жовтня

ЗАГРОЗА ВАВИЛОНСЬКОГО ПОЛОНУ

Історія пропонує нам мало відомостей щодо політичних подій, які вплинули на служіння Єремії, оскільки відсутні багато деталей. Однак завдяки Біблії та археологічним знахідкам ми маємо достатньо інформації, щоб уявити загальну картину тогочасних подій. Хоча з людського погляду здавалося, що ніхто не керує народами, коли вони боролися за землю, владу й гегемонію, Біблія свідчить про зворотне.

Прочитайте Єрем. 27:6. Який висновок ми можемо зробити із цього уривка?

Невелике Юдейське царство в ранні роки служіння Єремії опинилося в епіцентрі військових дій Вавилону, Єгипту й Ассирії, яка наближалася до свого занепаду. З падінням Ассирійської імперії наприкінці VII ст. до Р. Х. Єгипет прагнув повернути собі владу і панування в регіоні. Проте в битві при Кархеміші 605 р. до Р. Х. єгипетська армія була розгромлена, і Вавилон став новою світовою державою.

Ця нова влада зробила Юдею своїм васалом. Юдейський цар Єгояким міг стабілізувати ситуацію в державі, тільки приєднавши на вірність вавилонському цареві. Багато людей у

країні не бажало цього, вони хотіли боротися та звільнитися від вавилонян, хоч це було проти Божої волі. Бог використовував Вавилон, щоб покарати народ за відступництво.

Прочитайте Єрем. 25:8-12. Якою була вістка Єремії до народу Юдеї?

Знову і знову Єремія попереджав людей про те, що відбудеться в результаті їхнього гріха, але політичні й релігійні керівники відмовлялися прислухатися до попереджень, бажаючи вірити в те, що Господь змилюється над ними, адже вони вибрані Богом.

Коли востаннє ви вірили в те, у що хотіли вірити, хоч ця віра виявилася хибною? Які уроки ви почерпнули з цього досвіду?

Четвер

8 жовтня

НЕПРАВДИВА КЛЯТВА

У тексті Єрем. 5:1 Господь каже людям: «Помандруйте по вулицях Єрусалиму, і розгляньтеся та розпізнайте, і на майданах його пошукайте: чи не знайдете там людини, чи нема там такого, що чинить за правом, що правди шукає, – то Я їм пробачу!». У контексті цих слів можна згадати дві історії. Одна з них розповідає про давньогрецького філософа IV ст. до Р. Х. Діогена, котрий, згідно з переказами, ходив зі світильником по торговій площі в денний час, намагаючись знайти чесну людину. Інша історія – біблійна – розповідає про розмову Бога з Авраамом та Його обіцянку не руйнувати місто, якщо в ньому знайдеться 50 праведників (незабаром кількість зменшилася до 10).

А в тексті Єрем. 5:1 Господь через пророка бажав наголосити, наскільки поширилися відступництво і гріх серед Його народу. Невже не було тих, хто чинив за правдою і правди шукав? Навіть якщо й були такі люди, їхня кількість була мізерно малою.

Прочитайте Єрем. 5:2, 3. Що в цьому уривку свідчить про жадливий стан народу? (див. Левит 19:12).

Ці вірші відкривають проблему, викладену в усій книзі. Незалежно від глибини падіння всієї нації, багато людей вважали, що вірно служать Господу! Вони вимовляли Його Ім'я, але робили це «неправдою», а не «правдою й правом та справедливістю» (Єрем. 4:2), як наказав Господь. Вони не прислухалися до Божих попереджень, а жили й виконували релігійні обряди таким чином, ніби їхні взаємовідносини з Богом були близькими і правильними.

Глибину їхнього обману можна побачити в Єрем. 7:4, коли люди будуть надіятися на хибні слова: «Храм Господній, храм Господній, храм Господній отут», ніби наявність храму гарантувала безпеку. Одна справа знати, що настала криза, і зовсім інша – жити в оманливому незнанні.

Ми, адвентисти сьомого дня, володіємо унікальною, чудовою істиною. Як нам не потрапити в подібну пастку омани, вважаючи, що нашої унікальності достатньо для спасіння?

П'ятниця

9 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Там ви не зробіть так, як ми робимо сьогодні тут, – кожен усе, що йому здається справедливим в очах тільки його» (П. Зак. 12:8). «Коли будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб виконувати всі заповіді Його, що я сьогодні наказую тобі, щоб виконувати те, що справедливе в очах Господа, Бога твого» (П. Зак. 13:19). «Того часу не було царя в Ізраїлі, – кожен робив, що правдиве було в його очах» (Суд. 17:6; 21:25).

У наведених текстах представлений важливий контраст, особливо актуальний сьогодні, коли багато людей повстають проти ідеї послуху зовнішньому авторитетові, який дає визначення правильної та неправильної поведінки. Тут ми знаходимо чітку відмінність між цими двома світоглядами. В одному випадку люди роблять те, що вважають «справедливим» у власних очах; в іншому – те, що є справедливим в «очах Господа, Бога твого». У першому випадку проблема полягає в тому, що дуже часто протягом історії те, що було правильним в очах якоїсь людини, було неправильним в очах Бога. Ось чому нам необхідно звіряти все, навіть власне сумління, з Божим Словом.

Питання для обговорення:

1. Які приклади ви можете пригадати, коли «хороші» люди чинили погано, але вважали свої вчинки правильними? Багато народів із жахом дивляться на те, що в минулому було для них звичайною практикою. Які уроки ми можемо почерпнути для себе сьогодні у світлі того, що нам не тільки необхідно все звіряти з біблійним ученням, але також бути обережними в інтерпретації Біблії? Це особливо важливо, коли ми розуміємо, що деякі погані дії були вчинені людьми, котрі вважали, що можуть виправдати їх Біблією. Що це говорить нам про необхідність приймати за основу своїх переконань Десять Заповідей?
2. Вивчаючи книгу пророка Єремії в цьому кварталі, пам'ятайте: незважаючи на численні попередження, люди продовжували вірити у свою правоту перед Богом. Що могло стати причиною такої фатальної помилки щодо їхнього справжнього духовного стану? Який урок у цьому міститься для нас?

Місіонерська історія

НАЙБІЛЬШ ПРИБУТКОВА РОБОТА

Частина 2

Щотижня в'язницю відвідувала група християн і розповідала ув'язненим про Ісуса. Один в'язень запросив Гаррі на таку зустріч. Чоловік погодився, але його думки все одно були зайняті планом утечі з в'язниці. Наприкінці зустрічі йому подарували книгу «Велика боротьба». Гаррі почав читати її, проте був упевнений, що Бог не простить йому всіх його злочинів.

Ночами часто можна було почути, як ув'язнені молилися до Господа і співали гімни. Одного разу серце Гаррі зворушили такі слова пісні: «Далеко від Бога я блукав, тепер іду додому». По його щоках текли сльози. Упродовж кількох ночей Гаррі прислухався до кожного слова пісень, які співали ув'язнені. І тоді чоловік зрозумів: Бог хоче, щоб він повернувся до свого Небесного Отця. У Гаррі не було сили опиратися волі Бога.

Гаррі все своє життя шукав істину і Бога, але ніяк не міг вирішити, яку церкву відвідувати. Він навіть вивчив арабську мову, щоб прочитати Коран. Проте і там він не знайшов те, що шукав.

Раптом Гаррі згадав про книгу, котру йому колись подарували християни. Він дістав її і почав ще раз читати, але вже ретельніше. Читаючи «Велику боротьбу», Гаррі усвідомив, що саме в цій книзі міститься вся істина.

Щотижня чоловік почав відвідувати Малу групу з вивчення Біблії, яку організували адвентисти сьомого дня. Він уже готувався до хрещення, однак через його погану репутацію адміністрація не дозволила Гаррі укласти заповіт з Богом.

Через місяць чоловіка перевели назад до тієї ж в'язниці, з якої він колись утік. Охоронці зустріли його оплесками. Деякі з них чули, що Гаррі змінився, тому завжди спостерігали за ним,

бажаючи побачити в ньому ці зміни. Вони навіть підмовляли ув'язнених, щоб ті не зводили з нього очей.

Гаррі дуже зрадів, що адвентисти щотижня приходять і сюди та проводять богослужіння. Він продовжував вивчати уроки «Голос пророцтва», готуючись до хрещення, і незабаром йому дозволили укласти заповіт з Господом.

Гаррі написав своїй сім'ї та розповів, що присвятив своє життя Богові. Його сім'я, приїхавши до нього у в'язницю, була дуже здивована змінами, що відбулися в ньому. Коли Гаррі молився разом зі своєю сім'єю, охоронці теж схилили голови. Вони навіть дозволили йому залишитися наодинці зі своєю матір'ю, оскільки були впевнені, що цього разу він точно не втече.

Гаррі став пастором у тій в'язниці. Він проводив зустрічі, запрошував інших ув'язнених проходити курси «Голос пророцтва», дарував їм книги Еллен Уайт. Коли Гаррі звільнили, його тюремна церква налічувала вже 100 осіб.

Повернувшись додому, Гаррі став літературним евангелістом. Йому дуже подобається ділитися Благою вісткою з усіма людьми. «Приводити людей до Бога – це корисніша робота, ніж та, що привела мене до в'язниці», – говорить Гаррі.

Зараз Гаррі живе в Левонді, Малаві.

ОСТАННІ П'ЯТЬ ІЗРАЇЛЬСЬКИХ ЦАРІВ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Хронік 34; Єрем. 22:1-19; 29:1-14; 2 Хронік 36:11-14; Єрем. 23:2-8.

Пам'ятний вірш:

«Він розсуджував справу нужденного й бідного, й тоді добре було! Чи не це – Мене знати? говорить Господь» (Єрем. 22:16).

Відомий російський письменник XIX століття Федір Достоєвський провів чотири роки в сибірській в'язниці через політичну діяльність. Згодом, описуючи свій досвід, він розповідав про деяких своїх співкамерників, які зовсім не каюлися в скоєних ними злочинах. «Спостерігаючи за цими людьми протягом кількох років, я взагалі не помітив покаяння; коли вони міркували про свої злочини, більшість із них вважали себе абсолютно правими» (Йозеф Франк. Достоевський [як він є], «Роки поневірянь», 1850-1859, с. 95).

Достоевський міг би сказати те ж саме і про п'ятьох царів (за винятком Йосії), які керували Юдеєю під час служіння пророка Єремії. Один за одним займаючи престол, ці люди, здавалося, зовсім не каюлися у своїх діях, навіть коли стало зрозуміло, що їхні вчинки призведуть до бід, передвіщених Господом через Єремію.

Бог ніколи не мав наміру дати Ізраїлеві царя, і до кінця цього уроку ми зрозуміємо чому. Ми також побачимо, який сильний тиск відчував Єремія протягом переважної частини свого невдячного служіння.

ЗА ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ ЙОСІЇ

Йосія був шістнадцятим царем, який правив Південним царством, час його правління – 640 – 609 рр. до Р. Х. Він став царем у восьмирічному віці після більш ніж 50 років морального й духовного занепаду під керівництвом його батька Амона та діда Манасії – двох найбільш нечестивих юдейських царів. Царювання Йосії тривало 31 рік. Однак, на відміну від своїх попередників, Йосія «робив... угодне в Господніх очах» (2 Цар. 22:2), незважаючи на вороже оточення.

«Народжений від нечестивого царя, спокушуваний наслідувати приклад батька, не маючи багато радників, які заохочували б його йти шляхом правди, Йосія, однак, залишався вірним Ізраїлевому Богові. Пам'ятаючи помилки минулих поколінь, він вирішив чинити правду замість того, аби прямувати до прірви гріха й виродження, куди впали його батько та дідусь. Він *“не відступав від істини ані праворуч, ані ліворуч”*. Як один із тих, котрі мали зайняти відповідальне становище, він твердо вирішив виконувати доручені правителям Ізраїлю настанови, і такий послух дав Богові можливість використати його як *“посуд для честі”*» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 384).

Прочитайте 2 Хронік 34. У чому полягала реформа Йосії і чому її складові мають займати центральне місце в будь-якій спробі здійснити духовне перетворення – чи то колективне, чи індивідуальне? _____

Реформа Йосії складалася з двох основних компонентів: по-перше, знищення всього, що так чи інакше пов'язане з ідолопоклонством. Тобто він намагався викоринити язичницькі ритуали, які панували в країні.

Однак це був тільки перший крок. Відсутність фальшивого або хибного поклоніння не веде автоматично до всього доброго і правильного. Почувши слова з книги Закону, цар зробив другий крок: «...склав заповіта перед Господнім лицем, щоб ходити за Господом та додержувати заповіді Його, і свід-

чення Його, і устами Його всім серцем своїм та всім життям своїм, щоб виконувати слова того заповіту, що написані в тій книзі» (2 Хронік 34:31).

Прочитайте 2 Хронік 34:32, 33. Що ці тексти повідомляють про позитивний вплив доброго прикладу, особливо якщо людина володіє владою і впливом? Подумайте: який вплив ваші слова та дії справляють на інших?

ЄГОАХАЗ ТА ЄГОЯКИМ: ПАДІННЯ ТРИВАЄ

Єгоахазові (також відомому як Шаллум) було 23 роки, коли він зійшов на престол після свого батька. Його правління тривало лише три місяці. Фараон змістив його, посадивши на престол його брата, оскільки Єгоахаз не був лояльним щодо єгипетської політики. Він був переселений до Єгипту, де і помер (див. 2 Хронік 36:4; 2 Цар. 23:31-34).

Наступним царем був Єгояким, який царював із 609 по 598 рр. до Р. Х. Він був сином Йосії. Коли Навуходоносор завоював Єрусалим, Єгояким був відведений у полон; загарбники також забрали весь посуд із храму. Єремія попереджав народ, що їхній новий цар веде країну хибним шляхом.

Прочитайте Єрем. 22:1-19. Які дії Єгоякіма викликали такий суворий докір від Господа? _____

Господь устами пророка Єремії виголосив украй різкі слова цьому корумпованому й жадібному правителю. Єгояким був деспотичним і скупим царем, який запровадив високі податки в Юдеї (див. 2 Цар. 23:35), аби платити данину єгиптянам. Гірше того, він використовував примусову працю для розбудови власного палацу, порушивши тим самим вимоги Тори оплачувати людям їхню роботу. «Не будеш гнобити ближнього свого, і не будеш грабувати, і не задержиш в себе через ніч аж до ранку заробітку наймита» (Левит 19:13). Крім того, на відміну від Йосії, свого батька, Єгояким дозволив язичницьким обрядам процвітати в Юдеї.

Текст Єрем. 22:16 сповнений глибокого змісту. Порівнюючи корумпованого Єгоякіма з його батьком Йосією, Господь сказав: «Він розсуджував справу нужденного й бідного, й тоді добре було! Чи не це – Мене знати? говорить Господь». Іншими словами, справжнє пізнання Бога відображається в ставленні людини до нужденних, коли, забуваючи про себе, вона прагне принести користь тим, хто не може нічим віддячити. Ми знову бачимо тут, як і в інших біблійних уривках, ставлення Господа до бідних та безпорадних, а також наш обов'язок допомагати тим, хто не в змозі сам допомогти собі.

Поміркуйте над такою думкою: надавати допомогу «бідним і нужденним» означає знати Господа. Яке значення має це твердження для вас?

Вівторок

13 жовтня

КОРОТКЕ ПРАВЛІННЯ ЦАРЯ ЄХОНІЇ В ЮДЕЇ

Дев'ятнадцятим юдейським царем став Єхонія, син Єгоякіма. Він царював на престолі Давида менш ніж три з половиною місяці. 598 року до Р. Х. Навуходоносор завоював Єрусалим і полонив вісімнадцятирічного царя з матір'ю, його дружин та багатьох інших членів царської сім'ї. 561 року до Р. Х., після 37 років перебування в полоні, Єхонії була виявлена милість Евіл-Меродахом, наступником Навуходоносора. Єхонія отримав право обідати з вавилонським царем та носити шати (див. 2 Цар. 25:27-30; Єрем. 52:31-34). Його сини також перебували з ним у Вавилоні, але пророцтво Єремії свідчить, що вони не отримають престолу Давида.

Прочитайте Єрем. 29:1-14. Це слова Господа, передані через Єремію цареві Єхонії та його родині, а також усім придворним, які були відведені в полон з Єрусалима. Як були виражені любов і благодать Бога навіть в умовах цієї трагедії?

Текст Єрем. 29:11 – один з найбільш відомих у Біблії: «Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, – говорить Господь, – думки спокою, а не на зло, щоб дати вам будучність та

надію». Цей вірш має прямий контекст: Господь звертається до полонених синів Юдеї, котрі вважали, що вавилонські завойовники позбавили їх історичних коренів. Проте навіть у цьому випадку, незалежно від їхнього важкого становища, Господь бажав нагадати їм: Він продовжує любити їх і бажав їм тільки найкращого. Безперечно, враховуючи жадливі обставини полону, вони, мабуть, з радістю прийняли такі багатообіцяльні слова надії. Тому навіть на тлі всіх страшних застережень і погроз Господь спочатку обіцяє дати «будучність та надію». Як важливо було для них, особливо в той час, мати таку впевненість!

Будучність і надія? Незалежно від обставин, на які обітниця нашого Господа ви можете покладатися просто зараз, щоб мати «будучність та надію»?

Середа

14 жовтня

НАПРИКІНЦІ БЕЗВИХОДІ

Прочитайте 2 Хронік 36:11-14. Що ці вірші говорять нам про останнього юдейського царя, після якого нація була фактично знищена? Про які духовні принципи відступництва йдеться в цих текстах? _____

Седекія (також відомий як Маттанія) зійшов на престол у 21-річному віці. Він став царем завдяки Навуходоносорі і правив як його васал. На жаль, як свідчать тексти, він не зробив висновків з помилок попередніх царів, натомість тільки сприяв руйнації країни.

Текст 2 Хронік 36:14 повідомляє про глибину відступництва народу. Тут перераховано злі діла, які чинив народ під час правління Седекії, зокрема шанував «гідоти поган».

Юдеї жили на цій землі протягом сотень років після Виходу як народ завіту – люди, котрі мали стати світлом і маяком для інших народів (див. П. Зак. 4:5-8). Однак вони настільки асимілювалися з язичництвом, настільки перейняли культурні та релігійні звичаї своїх сусідів, що почали шанувати «гідоти поган».

**Може, у цьому є вістка і для нас?
Прочитайте Єрем. 38:14-18. Про що цар запитував пророка?
Чому?** _____

Безліч разів Господь чітко пояснював юдеям, що вони повинні підкоритися Вавилонові, що це завоювання було покаранням за їхнє беззаконня. Седекія, однак, відмовився слухати пророків і створив військовий союз проти Навуходоносора. Юдеї надіялися на підтримку Єгипту. Але Навуходоносор здобув перемогу над армією фараона 597 р. до Р. Х. Ця перемога назавжди вирішила долю Єрусалима і народу. Незважаючи на великі можливості для проведення духовних реформ, Юдея відмовилася від порятунку.

Ми як Церква маємо перевагу проголошувати світові Добру вістку, яку ніхто інший не проголосує. У багатьох аспектах наша місія подібна до місії Юдеї. Які уроки з її досвіду можна і потрібно взяти для себе?

Четвер

15 жовтня

ОСТАНОК

Що сталося з Юдеєю та Єрусалимом після відкинення Божої вістки? Єрем. 39:8, 9. _____

Усе, про що Бог попереджав юдеїв, сталося саме так, як було провіщено. Як би вони не відмовлялися вірити цим попередженням, їм довелося пересвідчитися в цьому на власному досвіді. Хто з нас ніколи не переживав такого? Господь застерігав нас не робити цього, а ми чинили за своїм уподобанням, і передречене Богом збувалося.

Яка вістка міститься в Єрем. 23:2-8? Яка надія була дарована народові? _____

З людського погляду здавалося, що все втрачено: їхня країна лежала в руїнах, їхній храм зруйнований, їхні правителі в полоні, а місто Єрусалим перетворилося на купу каміння. Юдейський народ після такого потрясіння мав зникнути з історичної сцени, як і інші народи, котрі зазнали такого спустошення.

Однак у Господа були інші плани, тому в наведених вище (та в багатьох інших) віршах Він давав їм надію на повернення Останку, через який виконуються обітниці. Крім попереджень про загибель та руйнацію, пророки дарували людям надію.

«Похмурі роки руйнування і смерті, якими позначився кінець Юдейського царства, могли б довести до розпачу навіть найвідважніші серця, якби вони не знаходили підбадьорення в пророчих словах Божих вісників. Через Єремію в Єрусалимі, Даниїла в царському дворі Вавилону, Езекіїля на берегах ріки Кевар Господь милостиво відкривав Свій відвічний намір та запевняв у готовності виконати для Свого вибраного народу обітниці, записані в книгах Мойсея. Усе, що Господь пообіцяв здійснити для вірних Йому, Він неодмінно виконає. Слово Боже живе та тривале (див. 1 Петра 1:23)» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 464).

П'ятниця

16 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«В останні роки відступництва Юдеї заклики пророків залишалися майже непочутими, і коли халдейські війська втретє і востаннє взяли в облогу Єрусалим, у кожному серці згасла надія. Єремія передрік цілковите зруйнування; саме через наполегливі заклики до капітуляції його і було ув'язнено. Але Бог не покинув у безнадійному відчаї вірний останок, який залишався в місті. Навіть перебуваючи під суворим наглядом тих, хто глузував з його вісток, Єремія отримав нове одкровення про готовність Неба прощати і спасати. Від того часу і до наших днів це відкриття стало невичерпним джерелом утіхи для Божої Церкви» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 466).

Зверніть увагу на фразу: «Готовність Неба прощати і спасати». Згадайте, яким чином Господь відкрив «готовність

Неба прощати і спасати». Зрештою, сам Голгофський хрест свідчить про таку готовність. Ми маємо Слово Боже, яке відкриває План спасіння. Нам дарований Дух пророцтва. Які ще інші способи використав Бог, аби показати «готовність Неба прощати і спасати»?

Питання для обговорення:

1. «І підійшли... та й сказали до пророка Єремії: "Нехай упаде наше благання перед обличчя твоє, і молися за нас до Господа, Бога твого, за всю оцю решту, бо залишилося нас мало з багатьох, як бачать твої очі нас..."» (Єрем. 42:1, 2). Що говорить цей вірш, а також текст Єрем. 23:3 про тему Останку в пророцтвах Єремії?
2. Вивчаючи священну історію, як просто побачити всі помилки, вади й духовні хиби Божого народу в давнину. Нам необхідно це робити, оскільки біблійні історії були написані як приклад для нас (див. 1 Кор. 10:11). Сумно, що багато людей свого часу вважали, що чинять правильно і мають міцні взаємовідносини з Господом. Це сильне застереження для нас: ми також можемо бути сліпі щодо свого реального духовного стану! Які існують способи поліпшення нашого духовного стану? Чому Голгофський хрест має займати центральне місце в цьому процесі? Що станеться з нами, якщо його не буде в центрі нашого духовного життя?

НЕСПОДІВАНА ВІДПОВІДЬ ВІД БОГА

У Малаві є невелика група адвентистів, яка регулярно проводить євангельські зустрічі. Ми були дуже засмучені тим, що на першу зустріч прийшло лише кілька осіб. Ми ревно молилися, проте кількість відвідувачів програми не перевищувала тридцяти. Хтось навіть пропонував припинити зустрічі, але проповідник не погодився. «Якщо ми будемо щиро молитися, Бог обов'язково зробить чудо», – сказав він.

Наступного вечора на служіння прийшло знову близько тридцяти осіб. Як завжди, ми молилися і співали, але раптом під час проповіді почулися крики й оплески. Цей незрозумілий шум заглушив навіть голос пастора, котрий говорив у мікрофон.

Незабаром стало зрозуміло, звідки доносився шум. Велика група людей ішла за Нуаї, членом секти, котра поклонялась духам. Мабуть, він прямував на кладовище. Нуаї був одягнений у спідницю, зроблену з трави, його тіло прикривало незрозуміле лахміття, проте на голові в нього був багатий убір, а на обличчі – гарна маска.

Проходячи повз, Нуаї вирішив зазирнути на нашу євангельську зустріч. Він перестав танцювати і повернувся в бік проповідника, зупинивши всіх, хто йшов за ним. Нуаї притулювався до стіни і почав уважно слухати євангеліста. Незабаром усі перестали шуміти і теж почали слухати проповідь.

Нуаї слухав проповідь дуже уважно. За нашими підрахунками, разом з ним прийшло близько 200 осіб. Незважаючи на хвилювання, євангеліст продовжував говорити проповідь, демонструючи презентацію про сон Навуходносора, записаний у другому розділі книги Даниїла. Після завершальної молитви Нуаї й усі його супутники продовжили свій шлях на кладовище.

Наступного вечора євангельська зустріч розпочалася з тими ж тридцятьма слухачами, але потім ще підійшли люди. Прийшов і Нуаї, у спідниці й масці. Цього разу він не стояв

осторонь, а зайшов у намет і сів на вільне місце. Його супутники теж сіли. Проповідник не був упевнений, що це був той самий чоловік, який приходив учора, але він упізнав кількох осіб з його послідовників. Багато людей приходили на ці зустрічі тільки тому, що їм було цікаво, чим же ці проповіді зацікавили послідовника секти? Того вечора прийшло близько 80 осіб. Число відвідувачів євангельських зустрічей помітно зросло. Через кілька днів проповідник зробив заклик прийняти Ісуса як свого особистого Спасителя, і 95 осіб відгукнулися та вирішили продовжувати вивчати Святе Письмо.

Наступного дня програму відвідало близько 200 осіб, прийшло також двоє із секти, вони були в лахмітті і масках. Того вечора на заклик відгукнулися ще 50 осіб.

Євангельська програма тривала 21 день, після її закінчення було хрещено 145 осіб. Серед них був той самий Нуаї, який уперше прийшов зі своїми послідовниками. Тепер він не поклоняється духам, а став вірним послідовником Ісуса.

Сьогодні ця невелика група віруючих молиться про те, щоб якомога більше людей відвідувало їхню велику церкву. Їхній попередній храм був замалим, щоб вмістити всіх нових членів церкви, а також тих, хто приходить із цікавості послухати вістку, яка привабила прибічників нечистої сили, змінила їх і зробила прихильниками істинного живого Бога.

Вільям Мкандавире – організатор євангельських програм у Лилонгві, Малаві.

ВИКРИТТЯ І ВІДПЛАТА

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 17:5-10; Єрем. 17:1-4; Єрем. 11:18-23; Івана 3:19; Єрем. 12:1-6; 14:1-16.

Пам'ятний вірш:

«Уздоров мене, Господи, і буду вздоровлений я, спаси Ти мене, і я буду спасений, – бо Ти слава моя!» (Єрем. 17:14).

«Що було, воно й буде, і що робилося, буде робитись воно, – і немає нічого нового під сонцем!..» (Екл. 1:9).

Немає нічого нового під сонцем? Це справді так, особливо коли йдеться про життя і служіння Божих пророків, котрі часто були покликані передати слова попередження й викриття саме тим, хто сам мав добре їх знати. Намагаючись бути вірними своєму покликанню, пророки здебільшого стикалися із сильним протистоянням, часто навіть помстою з боку духовних керівників, котрі першими мали прислухатися до їхніх слів. Не дивно, що Ісус сказав: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо будете гробниці пророкам і прикрашаєте пам'ятники праведникам, і кажете: Коли б ми жили в дні наших батьків, то не були б їхніми спільниками в пролитті крові пророків!» (Матв. 23:29, 30).

Цього тижня ми розглянемо випробування Єремії, чие служіння, здавалося, було пов'язане тільки з викриттям і помстою: він викривав, а керівники мстилися.

ДВА ШЛЯХИ

Від перших розділів книги Буття і до останніх розділів книги Об'явлення Біблія дає нам тільки два варіанти життя: або ми прямуємо за Господом усім серцем і душею, або відвертаємося від Нього. Як сказав Ісус: «Хто не зі Мною, той проти Мене; і хто не збирає зі Мною, той розкидає» (Луки 11:23). Ці слова турбують багатьох людей. Така заява про духовні реалії значно серйозніша, ніж видно неозброєним оком або сприймається здоровим глуздом. У цьому сутність Великої боротьби. Фактично Ісус не сказав нічого нового або радикального. Так було завжди.

Прочитайте Єрем. 17:5-10. Які важливі духовні принципи викладені в текстах, особливо у світлі Великої боротьби між Христом і сатаною?

Безпосередній контекст цих слів, імовірно, відображає політичні інтриги Юдеї, а Господь бажав, щоб вони зрозуміли: єдину допомогу може надати тільки Він, а не політична чи військова сила. Це істина, про яку вони пізніше дізнаються, але буде занадто пізно. Хоч Господь може використовувати і використовує інших людей задля допомоги нам, але ми повинні завжди покладатися тільки на Нього. Ми не можемо бути впевненими в мотивах інших людей. Проте ми завжди можемо знати наміри Бога щодо нас.

З добрими намірами Господь попереджає в Єрем. 17:9 про лукавність людського серця. Єврейський текст свідчить, що серце оманливе. Страшні фізичні наслідки гріха, наскільки б поганими вони не були, менш жахливі, ніж моральне й духовне розбещення. Проблема в тому, що наші серця зіпсовані, тому ми не можемо повною мірою знати, наскільки деградували. Єремія мав незабаром побачити, якими зіпсованими можуть бути наміри людини.

Як навчитися більше покладатися на Господа? Які існують шляхи для того, аби з вірою почати робити те, що правильно в Божих очах?

ГРІХ ЮДИ

Місія Єремії не була легкою. Можливо, деякі відчувають особливе задоволення, вказуючи іншим на їхні гріхи, але більшість людей погодяться, що це завдання не дуже привабливе, особливо у зв'язку з реакцією, яка може бути спровокована їхніми словами. Декотрі, почувши слова докору, каються і прагнуть до перетворення, проте переважно все відбувається навпаки, особливо якщо слова викриття різкі та серйозні. Справді, порівняно зі словами інших пророків, вістка Єремії була різкою і серйозною.

Прочитайте Єрем. 17:1-4. Про що Єремія попереджав людей?

Гріх особливо сильно вражає серце. Він показує глибину зіпсованості. Проблема в тому, що гріх не просто написаний на серці пером, а закарбований там залізним різцем. Ця ідея стає ще більш зрозумілою, коли ми згадуємо слова Господа, сказані через Мойсея: «Коли будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб дотримувати заповіді Його та постанови Його, написані в цій книзі Закону, коли на вернешся до Господа, Бога свого, усім серцем своїм та всією душею своєю» (П. Зак. 30:10, пор. Псал. 40:9; Єрем. 31:33). Юдеї мали любити Бога й коритися Його Закону від усього серця; натомість у їхніх серцях закарбувався гріх – порушення Божого Закону (див. 1 Івана 3:4).

«Нехай жодний із тих, хто претендує називатися охоронцем Божого Закону, не тішить себе думкою, що формальна повага до Заповідей убереже його від Божественного правосуддя. Нехай жодна людина не знімає із себе відповідальності за скоєний нею гріх та не осуджує Божих слуг за те, що вони надто суворо намагаються очистити Церкву від беззаконня. Бог ненавидить гріх, тому закликає шанувальників Його Закону звільнитися від усякого нечестя» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 416).

Гріх закарбований у серці! Страшна думка, чи не так? Що цей образ говорить нам про необхідність глибокого й інтенсивного очищення наших сердець? Яким чином це можна зробити?

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ЄРЕМІЇ

«Це і є суд, що світло прийшло у світ, але люди полюбили темряву більше, ніж світло, бо їхні діла були погані» (Івана 3:19).

Трагедія полягала в тому, що протистояння, з яким зіткнувся Єремія, походило від тих людей, котрих Господь намагався спасти. Бог бажав звільнити їх від прийдешньої катастрофи. Але проблема полягає в тому, що часто люди не хочуть чути того, що мають почути, оскільки ця вістка відкриває їхні згубні гріховні бажання.

Прочитайте Єрем. 11:18–23. Про що тут ідеться? Що нагадують нам деякі з наведених образів? _____

Хоч у стародавньому Ізраїлі тих, хто неправдиво пророкував від імені Господа, чекала смерть, цього разу не було жодних доказів того, що жителі Анатота вважали Єремію фальшивим пророком. Навпаки, здавалося, що вони просто хотіли змусити його замовкнути. Вони не бажали чути його вістки. Хоч текст не говорить прямо, яким чином вони планували позбутися його, деякі богослови вважають, що, можливо, вони хотіли отруїти пророка.

Як ми знаємо, Анатот – рідне місто Єремії; жителі Анатота відкинули вістку пророка і навіть були готові заповідати йому смерть. Однак це відкинення було тільки початком значно масштабнішого нехтування вісткою спасіння юдейським народом, крім Останку.

Звичайно, усе це, включаючи образ «вівці, що провадять її на заколення», вказує на жертву Христа. У певному розумінні Єремія був прообразом Ісуса, але не як прототип (наприклад, жертвоні тварини), а в тому, що він, як і Христос, зіткнувся з потужним протистоянням тих людей, яким намагався допомогти. Ця ситуація в житті Єремії нагадує те, із чим Ісус зустрівся під час Свого служіння на Землі (див., наприклад, Луки 4:14-30).

Коли останній раз ви чули вістку застереження, яку не бажали чути? Якою була ваша перша реакція? Чому нам необхідно навчитися нести свій хрест, коли ми потрапляємо в такі ситуації?

ПЛАЧ

У перших розділах книги пророка Єремії міститься попередження Господа про те, що служіння пророка не буде легким. Під час свого покликання Єремія почув, що юдейські князі, царі, священники і народ будуть «воювати з тобою» (Єрем. 1:19). Хоч Господь обіцяв, що вони «не переможуть» його (Єрем. 1:19), безперечно, попередження про таку боротьбу не було радісною вісткою. Але в той момент Єремія не здогадувався і про половину своїх прийдешніх випробувань, тому можна зрозуміти його гіркоту та біль, коли ці випробування прийшли.

Хоч Єремія говорив про свою особисту ситуацію, з якою загальною проблемою зіткнувся пророк (Єрем. 12:1–4)? Яким було ставлення пророка до його кривдників? Що це говорить нам про людяність вірних Божих слуг?

У тексті Єрем. 12:1 використовується старозавітна юридична мова: «справедливий», «судився», «правуватися». Пророк настільки засмучений тогочасними обставинами, що бажає почати «суперечку» з Господом (див. П. Зак. 25:1). Його скарга, звичайно, є загальною: чому здається, що зло процвітає, тоді як він, Єремія, котрий прагне виконувати тільки волю Божу, переживає такі випробування?

Тут ми бачимо прояв людської природи. Пророк бажає покарання тим, хто скоїв зло. Він говорить не як богослов, а як засмучена людина, котра потребує благодаті. Як свого часу Йов та інші вірні Божі діти, він не розуміє, чому це відбувається з ним. Чому Єремія, Божий слуга, покликаний оголосити Божу істину непокірному народові, зазнав зради з боку своїх співвітчизників? Однак пророк довіряв Господу, хоч не розумів, чому це відбувається.

Як навчитися поклатися на Господа, незважаючи на всі події, які відбуваються навколо нас?

БЕЗНАДІЙНА СИТУАЦІЯ**Прочитайте Єрем. 14:1-10. Про що тут ідеться?**

Посуха уразила всю землю; постраждало кожне місто й селище. Бідні та багаті страждали разом. Навіть дика природа не могла пережити відсутність води. Господарі очікували своїх слуг біля міських брам, сподіваючись, що вони знайшли воду, проте всі джерела висохли. Води не було, а без води життя не може продовжуватися. Страждання людей і тварин зростали з кожним днем. Люди одяглися у веретище і ходили із засмученими обличчями. Вони падали на коліна й воляли у відчайдушній молитві.

Під час стихійних лих було прийнято приходити до храму в Єрусалимі (див. Йоїла 1:13, 14; 2:15-17), постити і приносити спеціальні жертви Господу.

Єремія бачив завзяття людей, але він знав, що вони шукали не Господа, а воду. Це ще більше засмутило пророка. Єремія також молився, але не про воду, а про милість і присутність Бога.

Пророк також розумів, що це був тільки початок майбутніх випробувань. Бог бачив серця людей і знав: якщо припиниться посуха, припиниться і їхнє покаяння. Народ намагався змінити своє становище за допомогою відвідування Єрусалимського храму, за допомогою посту, веретища й дарів. Але вони забули головне: справжнє навернення, правдиве покаяння. Люди бажали позбутися наслідків проблеми, а не самої проблеми, у центрі якої були їхній гріх та непослух.

Прочитайте Єрем. 14:11-16. Як ми розуміємо цей уривок?

«Не молись за народ цей на добре йому», – сказав Бог Єремії, хоч раніше він молився чудовою заступницькою молитвою:

«Якщо проти нас свідчать наші провини, о Господи, то зроби ради Ймення Свого, бо намножились наші відступники, ми Тобі нагрішили!» (Єрем. 14:7). Хоч нам сказано: «Невпинно моліться» (1 Сол. 5:17), цього разу Господь, Котрий знає кінець від початку, показує Єремії, якими зіпсованими та гріховними були люди. Звичайно, Бог бачить серця людей і, на відміну від нас, знає майбутнє. Таким чином, новозавітне повеління молитися навіть про ворогів не втрачає своєї актуальності.

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Єремія, як і ми, запитував: як пояснити зло? Однак, можливо, у цьому й полягає проблема – намагатися зрозуміти те, що не піддається розумінню, що здається нам безглуздом.

У зв'язку із цим Еллен Уайт писала: «Для багатьох походження гріха і причини його поширення у світі залишаються таємницею... Гріх – це непрошений гість, присутність якого нічим не може бути виправдана. Це незбагненна таємниця; і виправдовувати гріх – значить захищати його. Якби можна було знайти причину або пояснити його існування, то він перестав би бути гріхом» (Е. Уайт. Велика боротьба, с. 492, 493). Замініть слово «гріх» на слово «зло» – отримаєте таке твердження: «Для багатьох походження зла і причини його поширення у світі залишаються таємницею... Зло – це непрошений гість, присутність якого нічим не може бути виправдана. Це незбагненна таємниця; і виправдовувати зло – значить захищати його. Якби можна було знайти причину або пояснити його існування, то воно перестало би бути злом».

Коли трапляється трагедія, ми чуємо, як кажуть інші люди, та й самі думаємо: «Я не розумію цього. Це безглуздя». Це питання залишається незрозумілим, оскільки зрозуміти його неможливо. Якби ми могли дати логічне й раціональне пояснення злу, то зло перестало би бути злом. Ситуація не була б такою трагічною, адже зло сприяло б раціональній меті. Дуже важливо пам'ятати: зло, як і гріх, неможливо пояснити.

Однак ми можемо бути впевнені в реальності Голгофського хреста, який відкриває нам любов і доброту Бога, незважаючи на незбагненність зла, викликаного гріхом.

Питання для обговорення:

1. Поміркуйте над ідеєю, що зло і страждання не мають раціонального або логічного пояснення. Розгляньте таку ситуацію. Стається жахлива трагедія: від важкої хвороби після болісних страждань помирає дитина. Чи можна повірити, що цьому є логічне й раціональне пояснення? Чи не легше назвати це страшним результатом гріхопадіння? Обговоріть ваші думки в класі.
2. Поміркуйте про пророче служіння Еллен Уайт. Яким чином ми можемо ставитися до неї так само, як мешканці Юдеї ставилися до Єремії?

Місіонерська історія

ЛИШЕ ВІРА

Частина 1

Джон з дитинства знав, що Бог закликає його стати служителем. Він намагався ігнорувати Його голос або ухилитися від цього заклику, але врешті-решт зрозумів, що не може.

Він вступив до адвентистського університету Солюси. Студентові знайти роботу в Зімбабве практично неможливо, тому платити за навчання доводилося його матері.

Джону дуже подобається поширювати Добру вістку. Під час канікул він провів кілька євангельських програм, завдяки яким близько 100 осіб уклали заповіт з Богом.

Одного разу Джон приїхав додому після євангельської програми, щоб зібрати свої речі і знову вирушити до Зімбабве на навчання. Але виявилось, що грошей на його навчання немає. Його мама сказала, що цього разу в неї було мало продажу, тому вона не може оплатити його навчання. «Можливо, на один семестр ти залишишся вдома, доки я не зароблю гроші?» – запропонувала вона Джону. «Не переживай, – відповів Джон. – Бог хоче, щоб я став служителем, тому Він обов'язково допоможе мені».

Джон спакував свою валізу, поцілував маму на прощання, купив на останні гроші квиток на автобус і поїхав. У нього не було нічого, окрім його віри в могутність Бога.

Джон запізнився на реєстрацію, тому йому довелося ночувати в кімнаті свого друга. Наступного дня він пішов до наставника чоловічого гуртожитку попросити ключі від своєї кімнати. Але без фінансової реєстрації йому не хотіли давати кімнату. Дин, наставник гуртожитку, добре знав Джона, тому все-таки надав йому кімнату. «Але якщо ти завтра не заплатиш за навчання до п'ятої години вечора, тобі доведеться залишити гуртожиток».

Джон подякував йому і пішов розкладати свої речі. Зайшовши до кімнати, він відразу став на коліна і почав молитися. «Боже, я дякую Тобі за те, що Ти мені надав цю кімнату. Якщо я не заплачу за неї, мені доведеться залишити її. Боже, зараз усе залежить від Тебе. Спасибі Тобі, Господи. Амінь».

Йоан, друг Джона, дізнався про його проблему і сказав, що сестра Джереміах проводить молитовні зустрічі на території кампусу. Джон пішов у гості до Джереміах.

– Ти вже заплатив за навчання? – запитала вона.

– Ні, – чесно відповів Джон. – У моєї мами зараз немає грошей. Я прийшов, щоб ви помолилися про цю проблему.

– Давай не будемо просити грошей у Бога, – сказала сестра Джереміах, – а просто подякуємо Йому за те, що Він уже дав нам ці гроші.

Вони стали на коліна і почали дякувати Богові за гроші, яких у них ще не було.

Відразу після молитви нічого не змінилося, грошей, як і раніше, не було. Коли Джон прогулювався територією університетського містечка, до нього підійшли його знайомі і запитали, як у нього справи. Він нічого не сказав їм про свої фінансові труднощі, а просто, усміхаючись, відповів: «У мене все гаразд. Бог усе тримає під контролем».

Одна дівчина з університету знала про ситуацію Джона. Вона порадила йому піти на якийсь час з університету, але він відповів: «Я навіть не думаю про це. Бог зробить усе по Своїй волі».

Уже настала ніч, але ситуація не змінилася. Джон знову повністю довірив цю проблему в Божі руки і ліг спати.

БІДУВАННЯ ПРОРОКА

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 23:14, 15; Єрем. 20; Дії 2:37; Йова 3; Єрем. 18:1-10, 18-23.

Пам'ятний вірш:

«Намовляв мене, Господи, і був я намовлений, Ти взяв міцно мене – й переміг! Я став цілий день посміхивцем, кожен глузує із мене...» (Єрем. 20:7).

«Адже всі, що в Ісусі Христі бажають жити благочестиво, будуть переслідувані» (2 Тим. 3:12). Не одне покоління віруючих пережило істинність цих слів. Якщо ви вірите в Ісуса і прагнете виконувати Його волю, це не означає, що над вашою головою завжди буде безхмарне небо. Саме цю істину мав осягнути Єремія.

Водночас у період випробувань наша віра допомагає нам краще зрозуміти себе і Бога, Котрий зміцнює нас у боротьбі. Тобто коли приходять несправедливі й незаслужені страждання і випробування, Господь не залишає нас наодинці з почуттям безглуздя та безцільності, а це саме те, що відчують люди, які не знають Бога. Ми бачимо тільки частину картини, але сподіваємося, що, незважаючи на нещастя сьогодення, можемо черпати сили в знанні й надії, які дарує нам Бог. Єремія знав усе це, хоча час від часу, здавалося, зосереджував свою увагу тільки на труднощах.

БЕЗБОЖНІ СВЯЩЕНИКИ І ПРОРОКИ

Оскільки від часів стародавньої Юдеї минуло вже понад дві тисячі років і в культурному й соціальному плані світ змінився до невпізнання, нам важко зрозуміти все, що відбувалося в епоху пророка Єремії. Читаючи Біблію, особливо суворі попередження та погрози, багато людей уявляють собі Бога жорстоким, прискіпливим і мстивим. Але таке враження є результатом поверхового читання Божого Слова. Уважний дослідник Біблії побачить, що Старий Завіт відкриває те ж саме, що й Новий: Бог любить усе людство і бажає його спасти, але Він не примушує нас робити вибір. Якщо ми вирішуємо чинити неправильно, ігноруючи Його заклик до нас, то вільні чинити так. Ми просто повинні пам'ятати не тільки про наслідки, а й про те, що були попереджені про них заздалегідь.

Якого зла припускалися юдеї? Проти яких гріхів пророкував Єремія? Єрем. 23:14, 15; 5:26–31. _____

Наведений тут довгий список гріхів – це лише невеликий перелік того, що коїлося серед Божого народу. І священики, і пророки були «безбожниками» – неймовірна іронія, враховуючи факт, що священики мали бути представниками Бога, а пророки – Його провісниками. І це тільки початок проблем, які побачив Єремія.

Зло може набувати різного вигляду. Ось духовні лідери, які спонукають чинити зло, і «ніхто з свого зла не вернувся...» (Єрем. 23:14). А ось пророки, котрі, чуючи, як Господь попереджає про прийдешній суд, пророкують протилежне. Крім того, відступивши від Бога, люди забули про свій обов'язок дбати про сиріт і захищати бідних (див. Єрем. 5:28). Увесь народ відійшов від Господа. Тому переважна частина книг Біблії, принаймні пророчі книги Старого Завіту, розповідає про те, як Бог намагається повернути Свій непокірний народ. Тобто, незважаючи на все зло, Господь завжди готовий пробачити, зцілити і навіть відновити Свій народ. Але якщо він відмовляється, що можна зробити?

ЄРЕМІЯ У В'ЯЗНИЦІ

Місія пророків – передавати вістку від Бога незалежно від кількості людей, котрі приймають або відкидають її. Здебільшого кількість людей, які приймають вістку, завжди була мізерно малою. Наприклад, хоч ми не знаємо, скільки людей проживало за часів Ноя, ми точно знаємо, що абсолютна більшість із них відкинула вістку про спасіння в ковчезі. І така тенденція зберігалася протягом усієї історії Землі.

Прочитайте Єрем. 20:1–6. Як була сприйнята вістка пророка?

Для кращого розуміння ситуації необхідно прочитати слова пророка Єремії, які призвели до конфлікту з керівниками. У 19-му розділі книги пророка Єремії ми читаємо деякі з його пророцтв: «Я зло наведу на це місце» (Єрем. 19:3); «І впадуть від меча перед їхніми ворогами та від руки тих, хто шукає їхньої душі, і дам падло їхнє на стерво для птаства небесного та для земної звірини...» (Єрем. 19:7). Далі Єремія передрік, що результатом облоги Єрусалима буде канібалізм (див. Єрем. 19:9).

Хоч ніхто не хотів би почути таке пророцтво на свою адресу, Пашхур як лідер був особливо ображений. Його першою природною реакцією було відкинути застереження. Зрештою, ніхто не бажає вірити в страхітливі прогнози. Однак, використовуючи своє становище, Пашхур припустився помилки, покаравши пророка. Він наказав побити Єремію, відповідно до законів (див. П. Зак. 25:1-3), і закувати в колоду. Хоч наступного дня Пашхур випустив його, Єремія, незважаючи на біль і приниження, виголосив пророцтво не тільки проти Юдеї, а й проти Пашхура та його сім'ї. Привселюдно було оголошено, що незабаром доля Пашхура та його сім'ї стане жахливим прикладом для всіх, хто побачить їх у ланцюгах полону. У цьому розділі вперше в книзі пророка Єремії згадується Вавилон як місце вигнання.

Уявіть, що ви почули щось подібне про себе. Як ви вважаєте, якою буде ваша перша реакція та наскільки вона відрізнятиметься від тієї, якою має бути? (див. Дії 2:37).

ВОГОНЬ У КІСТКАХ

Різкі слова Єремії до Пашхура і народу належали не йому; вони не були помстою за те, що пророк був ув'язнений протягом дня. Це були слова Господа до Свого народу.

Однак слова, сказані відразу після викриття, походили із самого серця Єремії й записані під натхненням Святого Духа. Це крик душі людини, котра виливає свій смуток і котрій не подобається ситуація, у якій вона опинилася.

Прочитайте Єрем. 20:7-14. Про що благає Єремія? Що його слова відкривають нам про його і нашу власну людську природу? _____

На перший погляд, його слова звучать майже як блюзнірство. Можна, звичайно, заперечити пророкові: Єремія не повинен сумувати, адже Господь від самого початку попередив його про запеклий опір. Проте він скаржиться: «Бо коли тільки я говорю, то кричу, кличу: “Гвалт!” та “Грабіж!” і так сталося слово Господнє мені цілий день за ганьбу й посміховище» (в. 8).

Про що говорить пророк у тексті Єрем. 20:9?

Єремія хотів би перестати проповідувати, але Слово Боже було палючим вогнем у його серці й пожежею в кістках. Тут використана потужна метафора: пророк, який знає своє покликання, незважаючи на особистий біль і страждання, має намір виконати свою місію до кінця (ми знаходимо подібні ідеї в Амоса 3:8 та в 1 Кор. 9:16).

У цих віршах ми бачимо боротьбу Єремії, розуміємо, яка стихія лютує як зовні, так і всередині нього. Щойно він славив Бога за спасіння убогих від лиходіїв, а в наступному уривку вже проклинає день свого народження (див. урок за середу).

Чому так важливо, особливо у важких умовах, славити Господа і згадувати всі ситуації, коли Він виявляв Свою любов до нас?

«ПРОКЛЯТИЙ ТОЙ ДЕНЬ»

Навіть запеклі критики Біблії погоджуються з тим, що вона не приховує людських слабкостей та вад. За винятком бездоганного й безгрішного життя Сина Божого, мало хто з біблійних героїв, чиє життя змальоване в усіх деталях, постає перед нами без вад і слабкостей. Це стосується навіть пророків. Як зазначалося раніше, Бог – досконалий, але пророки, котрі виконували служіння, не були досконалими. Як і всі ми, вони були грішниками, потребуючи праведності Христа для виправдання через віру (див. Римл. 3:22). Усі люди без винятку заплямовані гріхом. Їхня єдина надія полягає в тому, як пише Еллен Уайт, аби прийти до Господа і сказати: «У мене немає жодних заслуг чи переваг, які дають мені право на спасіння. Але я покладаюся на викупну кров непорочного Божого Агнця, Котрий узяв на Себе гріх світу. Це моя єдина надія. Ім'я Ісуса дає мені доступ до Отця. Його вухо і серце відкриті для найслабшого блага, і Він задовольняє мою найглибшу потребу» (Віра і діла, с. 106).

Прочитайте Єрем. 20:14-18. Що цей уривок говорить нам про переживання пророка з приводу своєї особистої ситуації?

Ці слова пророка нагадують слова Йова, чиє становище було значно гіршим, ніж становище Єремії (див. Йова 3). Пророк був упевнений, що виконує волю Божу, і знав, що Господь перебуває з ним, однак цього разу біль, очевидно, повністю поглинув його. Хоч розумом він усвідомлював, що істина на його боці, та все ж смуток цілком заволодів ним.

Час від часу багато людей потрапляє в подібну ситуацію: вони можуть знати всі Божі обітниці, але смуток і біль настільки поглинають їх, що всі вони відходять на другий план, а їхні думки зосереджуються на теперішніх стражданнях. Це зрозуміла реакція – неправильна, але зрозуміла. Людська природа Єремії взяла гору, і в цьому він схожий на нас.

Чи переживали ви у своєму житті такі почуття? Якщо так, який урок, необхідний для подолання сумнівів у майбутньому, ви почерпнули зі свого досвіду?

ЗМОВА ПРОТИ ПРОРОКА

Прочитайте Єрем. 18:1-10. Які важливі принципи інтерпретації пророцтв містяться в уривку?

Які важливі духовні принципи можна виділити в наведених віршах?

Незважаючи на все зло, Господь готовий дати людям можливість покаятися. Таким чином, благодать Божу можуть прийняти всі охочі. Навіть за часів Єремії народ мав час і можливість відвернутися від своїх злих шляхів.

У наведених текстах викладено принцип умовності пророцтв. Бог повідомляє про Свої певні дії – найчастіше це стосувалося покарання за гріхи. Але якщо люди відвернуться від своїх злих шляхів, лихо не спіткає їх. Дії Бога в цьому випадку обумовлені реакцією людей. Очевидно, що метою Господа було допомогти їм змінитися. Даремно закликати людей відвернутися від злих шляхів, якщо ти плануєш покарати їх незалежно від їхнього покаяння й навернення. Господь наголошує в цих текстах: якщо народ покається, Він відверне покарання.

Прочитайте Єрем. 18:18-23. Що стало причиною такого віроломного ставлення народу до пророка Єремії? У чому виявилася людська реакція Єремії?

Яким розчарованим, мабуть, почувався Єремія, будучи засудженим і переслідуваним народом тільки через те, що вони нібито зберігали «Закон у священика, і раду в премудрого, а слово в пророка» (в. 18). Наскільки самообман може вразити серце!

Наскільки обережними ми повинні бути у своїх діях в Ім'я Господа! Які уроки можна почерпнути із цієї історії? Поділіться своєю відповіддю з класом.

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

У текстах Єрем. 18:11-17 ми читаємо, як Господь закликає Свій народ відвернутися від злих справ. В 11-му вірші сказано: «Верніться ж ви кожен з дороги своєї лихої, і поліпшіть дороги свої й свої вчинки!». А 12-й вірш наголошує: Господь знає, що вони не послухають Його попереджень і закликів, натомість чинитимуть «згідно з упертістю серця свого». Потім Бог повідомляє про Свої дії у відповідь на їхній непослух. Це одне з багатьох місць у Біблії, які показують, що Боже передбачення нашого вибору жодною мірою не обмежує свободу цього вибору. Зрештою, навіщо Господу благодати їх навернутися від зла, якщо вони не можуть вибрати покору Йому? З іншого боку, навіщо карати за непослух, якщо вони не можуть не послухатися Його? Ясно одне: Бог знав, яким буде вільний вибір людини, ще до її створення. Це важлива істина, яку ми знаходимо також у книзі Повторення Закону 31:16-21. Ще до того як сини Ізраїлеві увійшли в Обітовану землю, Господь сказав Мойсеєві, що народ «звернеться до інших богів, і будуть служити їм, а Мене кинуть» (П. Зак. 31:20). Ось ще один доказ того, що Боже передбачення наших рішень не обмежує свободу нашого вибору.

Питання для обговорення:

1. Поміркуйте над останнім запитанням уроку за четвер. Хто з вас не чув, як люди виправдовували свої дії тим, ніби Господь звелів їм так зробити? (Що ви можете відповісти людині, котра сказала так?) Хоч немає жодних сумнівів, що Бог веде нас, але яким чином можна перевірити, чи це керівництво справді від Господа?
2. Єремія сказав, що слово Господнє було як «огонь... у костях моїх». Як нам зберегти духовний вогонь у своїх серцях?
3. Що в розглянутих нами цього тижня віршах може допомогти нам зрозуміти, що таке відродження і реформа? (Зрештою, хіба не це Господь бажає побачити у Своєму народі?) Наприклад, чому усвідомлення людиною власної гріховності таке важливе для її відродження? Чому Голгофський хрест і надія, яку він дарує, повинні займати центральне місце у відродженні?

ЛИШЕ ВІРА

Частина 2

Уранці Джон пішов на молитовне служіння. Сестра Джере-міах (що проводила це служіння) попросила добровольців помолитися за всіх студентів університетського містечка. Джон зголосився помолитися. Він молився про студентів, котрі мали якісь труднощі, маючи на увазі і себе.

Через кілька годин Джон зустрів друга.

– Як справи? У тебе все гаразд? – запитав він.

– Так, – відповів Джон, – у мене все добре. Бог тримає все під контролем.

– Як твоя мама? – запитав друг.

– У неї все гаразд, – сказав Джон і, не замислюючись, додав:

– Щоправда, вона зараз дуже переживає про мій фінансовий стан в університеті.

– А скільки тобі потрібно грошей? – запитав друг.

Щоб зареєструватися, Джону потрібно було 50 000 зімбав-війських доларів. Його друг витягнув з кишені пули (валюта Ботсвани).

– Ось тобі 250 пулів, – сказав друг. На той момент 250 пулів дорівнювали 23000 зімбаввійських доларів. Джон дуже зрадів, подякував другові і взяв гроші. «Так, Господи, – подумав він, – і де мені тепер обміняти ці пули на долари Зімбabwe, щоб без проблем зареєструватися?»

Але вже через кілька хвилин Джон знайшов людину, яка охоче і за хорошим курсом обміняла його пули на долари Зімбabwe. Джон зателефонував своїй мамі і повідомив, що Бог дивовижним чином наполовину вирішив їхнє фінансове питання.

– А тепер, мамо, пошли, будь ласка, мою сестру Мерсі до банку, щоб вона заплатила 25 000 зімбаввійських доларів, – сказав Джон.

– Джоне, ти ж знаєш, що в мене зараз немає грошей, – відповіла мама.

– Просто пошли Мерсі до банку, а Бог дасть гроші, – сказав Джон.

Мати Джона не розуміла, що він задумав, але не спечалася з ним. Хлопець мав велику віру, і їй не хотілося сумніватися в нелогічності його прохання. Мама попросила Мерсі піти до банку і чекати грошей від Бога, аби потім переказати їх брату.

Після цієї розмови з матір'ю Джон пішов до міста, щоб переказати свої 25000 доларів на банківський рахунок навчального закладу. Прийшовши до міста, він знову зателефонував мамі.

– Джоне, я не могла додзвонитися до тебе! – сказала мама. – Дорогою до банку Мерсі зустріла нашого друга, який колись обіцяв допомогти тобі з грошима на харчування в університеті, але так і не зробив цього. Вона сказала йому, скільки тобі потрібно. Виявилось, що це трохи більше, ніж він планував дати, але, відкривши свій гаманець, він побачив у ньому понад 25 000 доларів. Джоне, тепер нам потрібний тільки номер банківського рахунку твого навчального закладу!

Очі Джона наповнилися сльозами. Він дав мамі номер рахунку та подякував за те, що вони без зайвих запитань довірилися йому і таким чином стали учасниками цього дивовижного Божого плану.

Закінчивши справи в місті, Джон поспішив до університету, щоб встигнути на реєстрацію. Він прийшов за кілька хвилин до закриття фінансового відділу. З кожним кроком на шляху до реєстрації серце Джона наповнювалося надзвичайною радістю від пережитого чуда. Він думав про те, що йому в цій ситуації допомогла лише віра в могутність Бога.

В адвентистському університеті Зімбabwe навчається понад тисяча студентів. Багато з них, подібно до Джона, довіряє свої особисті, навчальні й фінансові проблеми Богові. Студентів стає все більше і більше, тому потрібно більше місць у ідальні. Спасибі вам за приношення тринадцятої суботи.

Джон закінчив навчання на факультеті теології і зараз служить Господу в Зімбabwe.

СИМВОЛІЧНІ ДІЇ

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 4:3–7; Кол. 2:1–9; Ісаї 29:16; Римл. 9:18–21; Єрем. 19; Євр. 5:14; Єрем. 13:1–11.

Пам'ятний вірш:

«І чи не має влади гончар над глиною, щоб з тієї самої глини зробити одну посудину на честь, а іншу на нечесть?» (Римл. 9:21).

Кожна людина, яка вивчає Біблію, знає, що в ній міститься багато символів – образів, що передають певні поняття й ідеї. Наприклад, усе служіння в земній святині символізувало План спасіння. «Ми ще не до кінця збагнули зміст юдейської релігійної системи. У її обрядах та символах сховані глибокі далекосяжні істини. Євангеліє – ключ, який відкриває таємниці цієї системи. Через знання Плану викуплення її істини стають доступними для розуміння» (Е. Уайт. Наочні уроки Христа, с. 133). Господь відкривав істину через символіку служіння в земній святині та через символи в пророчих книгах (наприклад, у книзі пророка Даниїла 2, 7, 8 та в книзі Об'явлення). Більше того, Сам Ісус у Своїх притчах і наочних уроках використовує символи для пояснення глибоких істин.

Книга пророка Єремії багата на символи й образи. Цього тижня ми розглянемо деякі із цих символів, їхнє значення та уроки, які можемо отримати для себе.

ІСТИНА, ВИКЛАДЕНА В СИМВОЛАХ

Святе Письмо насичене символами. Вони використовуються переважно для того, щоб відкрити більш глибоку істину, ніж здається на перший погляд.

Прочитайте Бут. 4:3–7. Які дві різні жертви символічно представлені в уривку? _____

На самому початку Біблії ми можемо побачити різницю між спробою заробити собі спасіння ділами (жертвоприношення Каїна) та усвідомленням того, що спасіння дається тільки через благодать – завдяки заслугам розп'ятого Спасителя (жертвоприношення Авеля).

Прочитайте Чис. 21:4–9. Що символізував собою мідний змій, піднятий на жердині? (див. також Івана 12:32).

«Ізраїльтяни спасінням свого життя завдячували тому, що дивилися на піднесеного змія. Їхній погляд свідчив про віру. Вони залишалися живими, бо вірили в Боже Слово, довіряючи засобам, передбаченим для їхнього оздоровлення» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 431).

Протягом історії Старого Завіту служіння в земній святині було найбільш докладним символічним зображенням Плану спасіння. Тільки у вічності буде відкрито, наскільки добре ізраїльтяни розуміли значення всіх ритуалів. Безперечно, багато ізраїльтян змогли зрозуміти найважливішу істину – істину про замісну жертву, тобто ідею про те, що для прощення гріхів необхідна смерть Заступника (див. 1 Кор. 5:7).

Завдяки служінню в земній святині ми маємо символи, які вказують не тільки на смерть Ісуса, а й на Його служіння як Первосвященика, на слідчий суд та остаточне знищення гріха.

Які інші біблійні символи Плану спасіння ви можете пригадати? Які з них найбільш красномовно зображають спасенну Божу благодать і дарують вам надію?

ГЛИНА ГОНЧАРЯ

Які важливі істини та символи зображені в наступних текстах?

Єрем. 18:1-10 _____

Ісаї 29:16 _____

Ісаї 45:9 _____

Ісаї 64:8 _____

Римл. 9:18-21 _____

Звичайно, Єремія не раз хотів здатися через постійне відкидання й гоніння. Чи варто було боротися за народ, який відкидав його та Божу вістку? Але коли пророк подивився на роботу гончаря, то зрозумів, як Господь працює над людиною. Якими б не були інші істини, яких можна навчитися з образу гончаря та глини, ця історія запевняє: Господь – Владика всього. Якою б безнадійною не здавалася ситуація Єремії, картина глини і гончаря вказувала на те, що врешті-решт, незважаючи на помилкові або навіть умисно неправильні рішення людей, Господь контролює ситуацію у світі. Він – абсолютне Джерело сили та влади; і Він здобуде перемогу незалежно від подій.

Сторіччя потому апостол Павло повертається до цієї старозавітної ілюстрації в дев'ятому розділі Послання до римлян, щоб викласти урок, який колись мав отримати Єремія. Насправді в Римл. 9:21 Павло спрямовує читача безпосередньо до Єрем. 18:6. Апостол робить висновок: незважаючи на реальність волі та вільного вибору людини, а також незважаючи на згубні результати зловживання свободою, ми можемо довіряти пануванню нашого люблячого самовідданого Бога, Котрий виявив Свою любов на хресті. Зрештою переможе не зло, а Бог та Його любов. Яка чудова надія!

Як образ глини і гончаря навчає нас довіряти Господу незалежно від обставин? Які інші біблійні тексти вказують на реальність Божого владарювання?

ВИРОДЖЕННЯ НАЦІЇ

«Це за те, що вони залишили Мене, і вчинили чужим оце місце, і кадили у ньому для інших богів, що не знали їх ані вони, ні батьки їхні, ані юдейські царі, і кров'ю невинних наповнили місце оце» (Єрем. 19:4).

У цьому тексті перераховані деякі поширені в Юдеї злочини. Крім того, що вони покинули Господа і кадили «іншим богам», юдеї також проливали невинну кров і «вчинили чужим оце місце». Єврейське дієслово, використане в цьому уривку, означає «зробити іноземним», «зробити чужим» або «язичницьким». Текст не уточнює, що названо чужим – храм чи Єрусалим. Ключовим моментом, однак, є факт, що народ мав бути святим, відокремленим для Господа (див. Вих. 19:5, 6), тобто відрізнитися від інших народів. Проте цього не сталося. Юдеї втратили свою унікальність, свій особливий статус, який дозволяв їм благовістити світові. Вони стали такими ж, як і решта людей.

Які уроки для нас містяться у змальованій вище ситуації?

«І пагірки побудували Ваалові, щоб палити дітей своїх на огні цілопалення для Ваала, чого не велів Я і не говорив, і що на серце Мені не приходило!» (Єрем. 19:5).

Хоч концепція людських жертвоприношень була відома в стародавньому світі, ця практика засуджувалася Богом і була заборонена в народі ізраїльському (див. П. Зак. 18:10). У словах «і що на серце Мені не приходило» використаний фразеологічний зворот, який показує, наскільки чужою й далекою для Бога була ця практика. Якщо ми, озлоблені гріхом, грішні істоти, вважаємо огидними такі дії, уявіть собі, що відчуває святий Бог, споглядаючи це!

Проте з плином часу розбещеність і культура язичників справили настільки сильний вплив на вибраний народ, що він звик до цього жахливого ритуалу. Який важливий урок міститься в цій ілюстрації для нас! Зважаючи на навколишню культуру, досить легко втратити орієнтири та почати спершу лише погоджуватися, а потім і брати участь у тому, що викликає

огиду в людини, котра має тісний зв'язок з Господом і живе в гармонії з Його Словом (див. Євр. 5:14).

Середа

4 листопада

РОЗБИТИЙ ГЛЕК

Як ми побачили в уроці за вівторок, юдейський народ глибоко загруз у відступництві та не приймав вістку. Тому Бог звелів Єремії здійснити символічну дію, яка мала пробудити народ і показати, що йому загрожує небезпека.

Прочитайте Єрем. 19:1-15. Що Господь звелів зробити Єремії та яким було значення цієї дії?

Єремія знову мав піти до дому гончаря. Однак цього разу Господь хотів, щоб він узяв із собою свідків, котрі побачать дії пророка. Свідками були старійшини і священники з Юдеї (Єрем. 19:1). Як керівники, вони несли відповідальність за події в країні, тому мали отримати вістку від Бога, яку символічно представив Єремія. Ворота Череп'яної брами (Єрем. 19:2), де він мав розбити глечик, імовірно, знаходилися недалеко від місця праці гончарів, бо тільки за межами воріт можна було викидати черепки від розбитих виробів. Таким чином, символізм стає ще більш разючим.

Що хорошого в розбитому глиняному глечикові? Навіть якщо він тріснув, його ще можна використовувати, хоч і не за призначенням. Але Єремія мав розбити глечик, зробивши його непотрібним. Побачивши дію та почувши слова пророка, люди не могли не зрозуміти попередження. Однак зрозуміти застереження і змінити спосіб життя – різні речі.

Проте найстрашнішою була, очевидно, завершеність дії. Хто може відновити розбитий глечик? Хоч Господь дарував народові надію на майбутнє, але якщо на той момент юдеї не навернуться, вони постраждають від лиха разом зі своїми дітьми. Усі ті місця, які вони осквернили гидотами та гріховними вчинками, невдовзі оскверняться їхніми трупами. Може, вони краще зможуть зрозуміти глибину своєї порочності в глибині покарання, яке стягнули на себе своїм беззаконням.

Згадайте якусь цінну річ, настільки зіпсовану, що вже не підлягає ремонту. Яке було її початкове призначення і що

зробило її непотрібною? Наскільки уважними ми маємо бути, аби з нами не трапилося щось подібне!

Четвер

5 листопада

ЛЛЯНИЙ ПОЯС

Прочитайте Єрем. 13:1-11. Яку символічну дію мав виконати пророк та який важливий урок вона мала викласти?

Цей символічний акт викликає суперечки серед богословів, оскільки річка Єфрат (загальноприйнята інтерпретація з іврити, але не обов'язково єдина) була розташована за сотні кілометрів від Єрусалима. Ездри знадобилося чотири місяці, щоб дістатися до місця призначення тільки в одному напрямку (Ездри 7:9). Щоб краще викласти вістку, Бог звелів Єремії зробити це чотири рази. Таким чином, деякі богослови стверджують, що в цьому випадку йдеться про інше місце. Однак існує наступна думка: подорож на таку далеку відстань допомогла пророкові показати, з якої далекої країни будуть повернуті сини Юди. Більше того, повернувшись із такого далекого місця, Єремія міг зрозуміти радість повернення ізраїльтян після 70 років полону.

Пояс символізує Єрусалим із храмом, чистим та неприкрашеним, як було на самому початку. Людина, підперезана лляним поясом, символічно представляла Самого Бога. Це показує, наскільки сильно Господь був прив'язаний до Свого народу. Деякі коментатори особливу увагу звертають на тканину, з якої був зроблений пояс, а саме: льон, що використовувався для одягу священників (див. Левит 16:4). Фактично Юда мав бути народом, який виконує священницьке служіння (див. Вих. 19:6).

Як пояс був зіпсований, так буде знищена гордість нації. Як пояс щільно охоплює талію людини, так ці люди колись приліпилися до Господа і були Його джерелом хвали та слави. Однак, перейнявши язичницьку культуру, вони заплямували себе й зіпсувалися.

Прочитайте Єрем. 13:11 і порівняйте з П. Зак. 4:5-8. Як ці вірші описують стан народу? Про що ці тексти свідчать нам?

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Образ глини й гончаря, особливо представлений у дев'ятому розділі Послання до римлян, порушує важливе питання про те, як ми намагаємося зрозуміти дії Бога. Найчастіше ми їх не розуміємо. Ми не повинні дивуватися із цього, чи не так? Прочитайте Ісаї 55:8. Як люди, ми дуже обмежені в знанні, а тим більше в знанні всіх Божих шляхів. Така обмеженість людського знання розкривається в тому, що називається «логічним парадоксом». Давайте розглянемо таке твердження: «Севільський цирульник голить усіх, хто не голиться сам». Чи голить Севільський цирульник себе? Якщо так, то він не може голити себе, бо голить усіх, хто не голиться сам. А якщо він не голиться сам, то повинен голити себе з тієї ж причини, чому він голить усіх, хто не голиться сам. Відповідь показує нерозв'язний парадокс, який свідчить про обмеженість нашого розуму. Таким чином, якщо світські запитання, як-от: «Кого і як голить Севільський цирульник?», настільки заплутані, то тим більше складні для розуміння такі глибокі істини, як природа і масштаби діянь Бога у світі. Однак у нас є Голгофський хрест, який дає нам підставу повністю довіряти Богові та Його любові, навіть якщо у світі відбувається щось незрозуміле.

«Для багатьох походження гріха і причини його поширення у світі залишаються таємницею. Люди бачать страшні наслідки зла – горе і спустошення – та запитують, яким чином усе це може допускати Бог, безмежний у Своїй мудрості, силі й любові? Цієї таємниці вони не можуть осягнути. У своїх сумнівах вони залишаються сліпими щодо істин, які відкриті в Слові Божому і мають таке велике значення для спасіння людей» (Е. Уайт. Велика боротьба, с. 492).

Питання для обговорення:

1. Які виникають проблеми при розгляді питання про існування зла у світі безмежного панування Бога? Як концепція Великої боротьби допомагає нам принаймні частково відповісти на деякі складні питання?
2. Які інші символи зустрічаються в Біблії? Чому Бог використовує символи? Які переваги використання символів?

РОЗШИРЯЮЧИ ГОРИЗОНТИ

Частина 1

Я ніколи і не думав ставати християнином. Я зустрів Бога, коли навчався в школі-інтернаті. Мені сподобалася одна дівчина, і я хотів з нею зустрічатися. Одного разу я набрався мужності й вирішив запросити її на побачення. Я знав, що вона християнка, але це мене не турбувало. Я знайшов її в холі гуртожитку, підійшов і побачив, що вона читає якусь брошуру. Я підсів до неї і запитав, що вона читає. Вона дала мені одну з брошур, а я, щоб справити на неї враження, зробив вигляд, що вона мене зацікавила. Але коли я запросив її на побачення, дівчина ввічливо відмовила мені, сказавши, щоб я залишив цю брошуру собі. Увечері того ж дня я вирішив її прочитати. Це був урок із серії «Голос пророцтва», він розповідав про пекло. Мушу зізнатися: ця тема дуже захопила мене, я не спав майже всю ніч.

Я часто мав неприємності, оскільки систематично порушував шкільні правила. Наступного дня після того, як я спробував запросити дівчину на побачення, а це була субота, я пішов до будівлі адміністрації, щоб переглянути список порушників шкільних правил за тиждень. Порушників зазвичай карали додатковими годинами роботи в кампусі.

Коли я перевіряв список у пошуках свого прізвища, до мене підійшов один хлопець і запросив на суботнє богослужіння. Я не був у церкві з десяти років, і мене ніколи не цікавила релігія. Але з якоїсь незрозумілої причини я швидко відгукнувся на його запрошення. Мені здається, що цей хлопець теж був здивований, що я погодився. Ми пішли до спеціальної зали, де проводилося служіння, і, чесно кажучи, я не дуже здивувався, коли дізнався, що дівчина, яка мені подобалася, була адвентисткою.

Того дня сталася ще одна дивовижна подія. У мене в кишені були два долари, які я планував витратити на алкоголь. Але

коли оголосили збір добровільних пожертвувань, я, сам того не помічаючи, поклав ці два долари в кошик.

Незабаром я дізнався, що школярі збираються не лише для молитов і пісень, але що в них є клуб «Слідопит». Мені стало цікаво, чим же ці хлопці займаються в клубі. Наступного тижня я вирішив стати членом клубу «Слідопит», і це рішення здивувало багатьох.

Хоч я відгукнувся на запрошення відвідати церкву не через дівчину, проте був дуже задоволений бачити її там. Ми подружилися, вона допомагала мені почувати себе бажаним гостем на церковних зібраннях. Але вона, як і раніше, не давала мені згоди зустрічатися з нею.

Коли я почав відвідувати суботні богослужіння, то відразу вирішив кинути пити й курити. І, слава Богові, відтоді звільнився від цих згубних звичок. Я перестав спілкуватися зі своїми старими друзями. Вони підбурювали мене проти церкви, кликали пиячити з ними й усіляко намагалися повернути мене до старого способу життя. Але я твердо вирішив більше не дружити з ними. У церкві в мене з'явилися нові друзі. Через кілька місяців я уклав заповіт з Богом. Тоді мені було 17 років.

КРИЗА ТРИВАЄ

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 9; Єрем. 10:1-15; Римл. 1:25; Єрем. 26; Дії 17:30; Дії 5:34-41.

Пам'ятний вірш:

«Бо хто буде хвалитись, хай хвалиться тільки оцим: що він розуміє та знає Мене, що Я – то Господь, Який на землі чинить милість, правосуддя та правду, бо в цьому Моє уподобання, каже Господь!» (Єрем. 9:23).

Важка праця й випробування Божого раба тривали. Справді, майже вся книга пророка Єремії розповідає про проблеми, з якими стикався пророк. Вони виникали саме через його бажання спонукати людей прислухатися до слів, які Господь прагнув донести до них у Своїй любові й турботі.

Уявіть собі, що сталося б, якби люди прислухалися до Єремії та прийняли Божественні попередження. Якби весь народ, царі та керівники нації прислухалися й упокорилися перед Богом, страшна криза обминула б їх. Юдеям був дарований шанс покаятися. Навіть зробивши багато зла і поганих вчинків, вони мали можливість отримати спасіння й викуплення. Двері були відчинені, а вони відмовилися увійти.

Знову ж таки, як легко нам сьогодні дивуватися із запеклості їхніх сердець. «Усе це сталося з ними як прообраз, і записано як пересторога для нас, для яких настав кінець віків» (1 Кор. 10:11). Які уроки ми винесемо для себе з наведених вище прикладів?

БО ХТО БУДЕ ХВАЛИТИСЬ...

У дев'ятому розділі книги Єремії ми бачимо пророка, засмученого через неминучість катастрофи, яка спіткає народ і країну. Господь виніс вирок над Єрусалимом, а якщо Бог щось говорить, Він виконує сказане. Те, із чим їм судилося зіткнутися, було не просто випадковістю, не просто однією з тих жахливих і незрозумілих подій, які відбуваються час від часу. Ні, вони зіткнуться з прямим Божим судом. І саме усвідомлення цього завдавало Єремії таких страждань. Утім його смуток був лише невеликим відлунням болю, який відчував Бог. Наведена нижче цитата підтверджує цю думку.

«Хрест лише відкриває нашим притупленим почуттям біль, якого від самого початку гріх завдав Божому серцю. Кожне відступлення від справедливості, кожний грубий вчинок, кожний промах людства в досягненні Його ідеалу засмучує Христа. Коли ізраїльський народ спіткали лиха, які явно були наслідком їхнього розділення з Богом, – залежність від ворогів, жорстокість і смерть, тоді було сказано: “І знетерпеливилась душа Його через Ізраїлеве страждання”. “В усякому утиску їхньому тісно було і Йому... їх підніс і носив їх усі дні в давнину” (Суд. 10:16; Ісаї 63:9)» (Е. Уайт. Виховання, с. 263).

Прочитайте Єрем. 9 – жалібний плач пророка. Зверніть увагу на вірші 23 і 24. Чому ці слова такі актуальні для Божого народу навіть сьогодні? _____

Коли йдеться про смерть, ми всі схожі на «неукріплені міста». Мудрість, сила і багатство мають свою цінність, але покладатися на них, особливо в умовах катастрофи або перед обличчям смерті, марно й безглуздо. Крім попередження про загибель народу, йому було сказано, що справді має значення і що потрібно знати й усвідомлювати, а саме: милість, справедливість і праведність Бога. Ніщо інше не може дарувати нам надію і розраду, коли руйнується все земне, усе людське, зокрема й наше власне тіло!

Що Голгофський хрест повідомляє нам про милість, справедливість і праведність Бога?**ТВОРІННЯ ЧИ ТВОРЕЦЬ?**

Як відомо, Божий народ мав відрізнятись від навколишніх народів, котрі загрузли в ідолопоклонстві, злочинності та псевдовченні. У перших п'яти книгах Мойсея міститься безліч попереджень проти ритуалів і звичок язичницьких сусідів. Ізраїльтяни мали свідчити світові про Бога як про Творця і Викупителя. На жаль, історія Старого Завіту доводить, що вони не виконали своєї місії.

Прочитайте Єрем. 10:1-15. Що говорить Господь Своему народові? Як би звучало це попередження сьогодні, у наш час, у контексті нашої культури? _____

Єремія повторює юдеям те, що їм і так було вже відомо: язичницькі боги були нічим іншим, як витвором людських рук, вигадкою власної уяви, спотвореної під впливом демонічних сил. Це яскравий приклад того, про що писав Павло кілька століть потому: «Вони замінили Божу істину на неправду, поклонялися і служили творінню більше, ніж Творцеві, Який є благословенний навіки! Амінь» (Римл. 1:25).

Зверніть увагу, як Павло протиставляє в цьому вірші Творця і творіння. Подібний контраст зображений у книзі пророка Єремії, де наголошено на безсиллі та слабкості так званих «богів» на відміну від істинного Бога. Протягом свого служіння Єремія намагався показати людям, як нерозумно довіряти бездушним речам, котрі нічого не можуть робити. Вони відрізняються від Бога-Творця, Котрий не тільки створив цей світ, а й підтримує його Своєю силою (див. Євр. 1:3).

Незважаючи на давність цих текстів, вони і сьогодні залишаються актуальними для нас. Можливо, нам не загрожує спокуса поклонятися рукотворним зображенням чи явищам природи. Проте вкрай легко покладатися на те, що не може

врятувати нас так само, як ідоли не могли врятувати Юдею в день суду.

Яка ймовірність того, що ми почнемо більше покладатися на щось, ніж на Господа, якщо не будемо пильнувати?

Вівторок

10 листопада

ЗАКЛИК ДО ПОКАЯННЯ

Прочитайте Єрем. 26:1–6. Яку надію Господь пропонує людям?

У наведеному уривку міститься вістка, яка червоною ниткою пронизує книги Старого й Нового Завітів, а саме: заклик покаятися, відвернутися від гріха та отримати спасіння, яке Бог пропонує всім.

Яка вістка міститься в наступних віршах? 2 Хронік 6:37–39; Єзек. 14:6; Матв. 3:2; Луки 24:47; Дії 17:30.

«Мешканці Юдеї були негідні Божої турботи, проте Він не залишив їх. Через них Його Ім'я мало бути звеличене серед язичників. Чимало з тих, хто зовсім не знав Його, мали побачити Божественну славу і могли зрозуміти Його милостиві задуми. Він продовжував посилати Своїх слуг-пророків з вісткою: *“Верніться кожен зі своєї злої дороги”* (Єрем. 25:5). *“Ради Ймення Свого Я спиняю Свій гнів, і ради слави Своєї Я стримуюся проти тебе, щоб не знищити тебе”*. *“Ради Себе, ради Себе роблю, бо як буде збезчещене Ймення Моє? А іншому слави Своєї не дам”* (Ісаї 48:9, 11)» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 319).

Старий і Новий Завіти – це послання Бога нам, людям, які згрішили і заслуговують покарання. Проте завдяки хресту Христа, завдяки викупній смерті Ісуса Бог дарував нам спасіння. Нам необхідно визнати свою гріховність, вірою покластися на даровані нам заслуги Ісуса та покаятися у своїх гріхах. Звичайно, справжнє покаяння включає звільнення від гріха за допомогою Божої благодаті.

Незалежно від наших минулих вчинків, ми можемо покаятися у своїх гріхах та отримати прощення. Євангеліє дарує нам таку можливість. У яких гріхах ви бажаєте покаятися сьогодні?

Середа

11 листопада

СМЕРТЕЛЬНА ЗАГРОЗА

Аналізуючи діяння минулих поколінь, важко повірити, що людське серце може так озлобитися. В уроці за вівторок ми відзначили: незважаючи на суворість вістки Єремії, вона була передана з надією. Якби люди покалися, Бог зміг би запобігти жажливим покаранням, яких вони зазнали. Якби юдеї чинили правильно, якби покорилися Богові й отримали Його благословення як результат послуху, тоді все було б добре. Господь простив би, зцілив та відновив їх. Благодаті Євангелія, дарованої завдяки жертві Ісуса Христа, достатньо для прощення гріхів і духовного відновлення. Яка чудова вістка надії, обітниці та спасіння!

Якою була відповідь народу на вістку Єремії? Єрем. 26:10, 11.

В Ізраїлі тільки юридично легітимний суд міг винести смертний вирок. Рішення про винесення смертного вироку приймалося більшістю голосів суддів. Священики та лжепророки звинувачували Єремію, бажаючи засудити його на смерть. Опоненти пророка хотіли представити його політичним злочинцем і зрадником.

Що відповів Єремія? Єрем. 26:13–15.

Єремія не відступив. Навіть перебуваючи перед загрозою смерті та відчуваючи страх, пророк не пом'якшує жодного слова з вістки, отриманої від Господа, котрий застерігав його на самому початку не замовчувати жодного слова (Єрем. 26:2). Таким чином, у цьому уривку ми зустрічаємо зовсім іншого Єремію, відмінного від того пророка, котрий сумував, нарікав

і проклинав день свого народження. Ми бачимо Божого мужа, котрий твердо і впевнено проголошує вістку від Бога.

Коли востаннє ви твердо відстоювали Божу істину? Якщо вам ніколи не доводилося це робити, то в чому, на вашу думку, причина цього?

Четвер

12 листопада

ВТЕЧА ЄРЕМІЇ

Як було зазначено в уроці за середу, Єремія, незважаючи на свої страхи й емоції, твердо відстоював істину, повністю усвідомлюючи загрозу смерті, до якої може призвести його позиція. У тексті Єрем. 26:15 він попереджає князів і народ, щоб вони «справді пізнали»: якщо позбавлять його життя, то понесуть покарання за пролиття невинної крові. Єремія знав, що не був винен у виголошених йому звинуваченнях.

Прочитайте Єрем. 26:16–24. Як Єремія уникнув смерті?

Дивовижно, що «князі» і «весь народ» дорікнули священикам і пророкам (котрі мали бути духовними лідерами нації) і стали на захист Єремії. Вони нагадали історію пророка Михея, котрий жив у Ізраїлі за століття до Єремії. Цар не вбив Михея, натомість послухався його поради, весь народ покаювся, і лихо минуло, принаймні на деякий час. Люди за часів Єремії були мудрішими за своїх керівників і хотіли захистити країну від фатальної помилки, тому не допустили смерті Божого пророка.

Виправдний вирок підкреслив, що Єремія був невинний у тому, у чому його звинувачували. Однак ненависть керівників нації та «пророків» тільки посилилася. Їхні серця сповнилися гнівом і жагою помсти. Його звільнення принесло лише мить спокою для пророка. Він не був у безпеці.

Цей випадок є прикладом того, як деякі люди брали уроки з історії, а інші, знаючи ту ж історію, відмовлялися навчатися. Щось подібне ми спостерігаємо через віки тому, коли фарисей Гамалиїл радив членам синадрию з обережністю розглядати справи послідовників Ісуса.

Прочитайте Дії 5:34–41. Що спільного в цьому уривку та в історії Єремії? Які уроки ми можемо винести для себе з історії та помилок людей попередніх поколінь?

П'ятниця

13 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Ми пізнали любов з того, що Він поклав Свою душу за нас; і ми маємо класти душі за братів» (1 Івана 3:16). У природі, у людських стосунках і в чудесах самого творіння ми бачимо Божу любов, хоч гріх сильно спотворив творіння й нашу здатність цінувати і правильно сприймати дійсність. Проте на хресті маски були зірвані, світ отримав цілковите і найбільш виразне відкриття величі цієї любові, що призвело, за словами Еллен Уайт, до «розлуки Божественних сил» (Біблійний коментар АСД, т. 7, с. 924).

Розлука Божественних сил?

Любов Бога до нас була такою великою, що Особи Божества погодилися на цю «розлуку», щоб викупити нас. «Боже Мій, Боже Мій, чому Ти Мене покинув?» (Матв. 27:46) – ось найбільш яскраве й потужне вираження цієї «розлуки», приклад ціни, яку необхідно було заплатити за наше спасіння. Тут ми знову бачимо біль і страждання, яких Господь зазнав через наш гріх.

«Ми любимо Його, бо Він перший полюбив нас» (1 Івана 4:19). Звичайно, будучи грішними людьми, ми тільки наслідуюмо цю любов, але навіть наше наслідування уражене егоїзмом та гріховними бажаннями. Божа любов незрівнянно перевершує нашу.

Питання для обговорення:

1. Хоч ми сьогодні не поклоняємося зображенням тварин або природі, як це робили стародавні люди, але чи можемо ми з природи робити ідола або бога?
2. Яка роль покаяння в житті християнина? Крім першого покаяння, коли ми прийняли Ісуса своїм Господом, яку роль воно продовжує відігравати в житті віруючого?
3. Поміркуйте над ідеєю «розлуки Божественних сил». Як це розуміти? Що це говорить нам про смертельну небезпеку й високу ціну гріха?

РОЗШИРЯЮЧИ ГОРИЗОНТИ

Частина 2

Після закінчення середньої школи я впродовж трьох років працював літературним євангелістом. Одного разу я відвідував лікарню і побачив дуже знайоме мені обличчя. Я ледве впізнав свого колишнього друга з нашої старої компанії, у якій ми завжди пиячили. Мій друг помирав від туберкульозу та СНІДУ. Він лежав непритомний, я дивився на нього і не міг повірити в це. Звичайно, було вже надто пізно розповісти йому про Христа й ділитися особистим досвідом. Але з моєї голови не виходила така думка: якби тоді, у шкільні роки, я не відгукнувся на запрошення Христа і не прийшов до Нього, то зараз, можливо, лежав би при смерті разом з ним. Через кілька днів мій друг помер. Після цього я зрозумів, що повинен завжди відповідати на Божий заклик у будь-якому місці і в будь-який час.

Я планував працювати літературним євангелістом усе своє життя. Адже, як мені здавалося, так було визначено Богом. Але мені зателефонували з конференції і запропонували стати пастором трьох церков. У мене не було освіти в цій сфері, і я ніколи не планував працювати пастором. Я дуже багато думав над цією пропозицією, оскільки мені здавалося, що Бог має інші плани щодо мене. Проте врешті-решт я все-таки прийняв цю пропозицію.

Минуло кілька років після того, як я став служителем. Конференція скерувала мене на навчання до університету Солусі. Під час канікул я проводив євангельські програми всюди, куди б мене не запрошували. Я проповідував Слово Боже, люди охоче відгукувалися на вістку Євангелія. Я зрозумів, що мені подобається ця праця.

Під час місіонерської польової школи викладач висловив дуже важливу думку про те, як Бог може нас використати для Своєї справи. «Не обмежуйте себе, – сказав він, – і не

обмежуйте Бога». Я назавжди запам'ятав ці слова. Але як я можу пізнати волю Бога, Його план щодо мого життя? Він уже показав мені більше, ніж я міг сподіватися.

Через кілька місяців мене запросили провести євангельську програму в Південній Африці. Я подивився на дату проведення цієї програми і зрозумів, що вона збігається з датою моїх випускних іспитів. Бажаючи зрозуміти волю Бога і зробити правильний вибір, я постив і молився про це. Я точно знав, що не можу змінити ані дату проведення євангельської програми, ані дату випускних іспитів. Я побачив втручання Бога, коли дізнався, що іспити перенесли на тиждень пізніше. Тобто я міг спокійно провести програму і відразу після неї скласти іспити.

Євангельська програма пройшла успішно: хрестилося 19 осіб. Звичайно ж, Бог розширив мої горизонти, дав мені новий світогляд і зробив мене Своїм інструментом для служіння людям.

Мойсей Миянда закінчив факультет теології і тепер служить рукопокладеним пастором у Зімбабве.

РЕФОРМИ ЙОСІЇ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Хронік 33; Авак. 1:2-4; 2 Цар. 22; Филп. 2:3-8; 2 Цар. 23:1-28; 1 Кор. 5:7.

Пам'ятний вірш:

«А такого царя, як він, не було перед ним, що навернувся б до Господа всім своїм серцем, і всією душею своєю, і всією силою своєю, за всім Мойсеєвим Законом, і по ньому не повставав такий, як він» (2 Цар. 23:25).

Батьки знають, як це важко, коли діти, особливо якщо вони стали дорослими і вийшли з-під їхнього контролю, роблять неправильні кроки. Звичайно, таке може трапитися не тільки між батьками й дітьми. Хто з нас не бачив, як хтось із друзів, родичів або знайомих робив вибір, який міг нашкодити йому? У цьому полягає негативний аспект свободи вибору. Однак свобода волі, особливо свобода морального вибору, нічого не означає, якщо ми не матимемо свободи чинити неправильно. «Вільна» людина, котра може виконувати тільки правильні дії, не є насправді вільною.

Ось чому переважна частина Слова Божого розповідає про Бога, Котрий закликає Свій народ не робити хибних кроків. Основна частина книги пророка Єремії містить заклики Бога (Котрий поважає свободу вибору і свободу волі) до Свого вибраного народу.

І хоч, на жаль, більшість історій носить негативний характер, усе ж в уроці цього тижня побачимо проблиск надії. Ми розглянемо життя одного з небагатьох царів, котрий, використовуючи свободу волі, вирішив робити приємне в Господніх очах.

ПРАВЛІННЯ МАНАСІЇ Й АМОНА

Як би ми не намагалися бути об'єктивними у вивченні якогось питання, але, як люди, є безнадійно суб'єктивними. Ми бачимо світ не таким, який він насправді, а сприймаємо його в межах своєї уяви. Оскільки ми грішні й недосконалі істоти, ця недосконалість впливатиме на наше сприйняття та інтерпретацію навколишнього світу. Чим ще, наприклад, ми можемо пояснити дії юдейського царя Манасії (близько 686-643 рр. до Р. Х.), особливо в ранні роки його страшного відступництва? Складно уявити собі, як він виправдовував жахливі гидоти, яким дозволив процвітати в Юдеї.

Прочитайте 2 Хронік 33. Що ця історія говорить нам про порочність царя Манасії? Та найважливіше, як вона свідчить про готовність Бога прощати? _____

Звичайно, будь-яка людина, відведена в кайданах до вавилонського полону, могла переосмислити своє життя. Біблія повідомляє: Манасія справді розкався у своїх діяннях та, будучи відновленим на престолі, прагнув відшкодувати завдані ним збитки. На жаль, наслідки його дій були гіршими, ніж він собі уявляв.

«Однак його покаяння, хоч і було надзвичайним, прийшло надто пізно; воно не могло врятувати царство від розтлінного впливу довгих років, протягом яких звершувалося ідолопоклонство. Багато людей спіткнулися й упали, щоб уже ніколи не підвестися» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 383). На жаль, серед тих, на кого справило згубний вплив відступництво Манасії, був і його син Амон, котрий успадкував престол після смерті батька. «І робив він зло в Господніх очах, як робив його батько Манасія. А всім бовванам, яких наробив його батько Манасія, Амон приносив жертви та служив їм» (2 Хронік 33:22). Але найстрашніше те, що, на відміну від свого батька, Амон не розкався у своїх гріхах.

Хто не відчував на собі жахливі наслідки навіть прощеного гріха? Які обітниці щодо перемоги над гріхом пропонує вам Біблія? Давайте звернемося до них, перш ніж гріх принесе свої сумні плоди!

Понеділок

16 листопада

НОВИЙ ЦАР

Якось один проповідник сказав: «Будьте уважні, про що ви молитесь. Адже ви можете отримати те, що просили». Ізраїль бажав та мріяв мати царя, як і сусідні народи. Вони отримали те, про що просили. Історія Ізраїлю після епохи суддів – це історія правління нечестивих царів. Як результат – увесь народ відступив від Бога. Проте завжди були винятки, як, наприклад, правління царя Йосії, який зійшов на престол 639 р. до Р. Х. і правив до 608 р. до Р. Х.

За яких обставин новий цар зійшов на престол? 2 Хронік 33:25. _____

Люди зробили свій вибір, і все відбулося відповідно до їхньої волі. Молодий цар зійшов на престол у період великих потрясінь, відступництва й насильства навіть у найвищих ешелонах влади. Спостерігаючи за подіями, багато віруючих розмірковували над запитанням: чи зможуть коли-небудь виконатися дані Ізраїлеві обітниці? «З людської точки зору, виконання Божественного наміру щодо вибраного народу здавалося майже неможливим» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 384).

Занепокоєння вірних Богіві людей виражене в словах пророка Авакума. Прочитайте Авак. 1:2–4. Про що говорить пророк? _____

На жаль, відповідь на проблему зла, насильства, нечестя і беззаконня прийде, але з півночі, від вавилонян, яких Бог використовує, щоб здійснити суд над Своїм бунтівним народом.

Як ми вже зазначили, усе могло бути по-іншому, однак через відмову покаятися юдеї зазнали покарання за свої гріхи.

Як часто Божественна мета здається недосяжною з людського погляду. Що це говорить нам про те, що ми повинні з вірою приймати невидиме і не зовсім зрозуміле для нас?

Вівторок

17 листопада

ЙОСІЯ НА ПРЕСТОЛІ

«Йосія був віку восьми літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі тридцять і один рік. А ім'я його матері Єдида, дочка Адаї з Боцкату. І робив він угодне в Господніх очах, і ходив усією дорогою свого батька Давида, і не вступався ані праворуч, ані ліворуч» (2 Цар. 22:1, 2). Враховуючи контекст його сходження на престол, що примітного в цих віршах?

Біблія не дає нам жодних пояснень щодо цього чудового юнака, котрий, враховуючи обставини, міг стати таким же порочним та нечестивим, як і його батько. Однак усе відбулося по-іншому. З якихось причин він обрав інший шлях, і це мало справити позитивний, хоч і обмежений вплив на народ.

Уривок 2 Цар. 22 розповідає про реформи в храмі. Від часу посвячення храму Соломона і до реформ Йосії (622 р. до Р. Х.) минули століття бездіяльності. Царі не дбали про храм. Час наклав свій відбиток на будівлю, яка колись була надзвичайно гарною. Молодий цар побачив, що через довгі роки забуття храм уже не міг слугувати місцем для поклоніння.

Що зробив Йосія, коли виявив, що храм у жалюгідному стані? 2 Цар. 22:3–7. _____

Сьогодні ми б сказали, що цар послав свого міністра фінансів до первосвященника і попросив його скласти план та здійснювати нагляд за використанням матеріалів, необхідних для реконструкції храму, а також за ходом робіт. Від цих лю-

дей не зажадали звіту за використання грошей, оскільки вони сумлінно поставилися до доручення. Йосія виявив довіру до них, і, як показав час, ця довіра була виправдана.

Відновлення храму – це хороший вчинок, але що справді важливо для істинного відродження й перетворення? (Див. Филп. 2:3–8).

Середа

18 листопада

КНИГА ЗАКОНУ

Реконструкція святини, центру ізраїльського богопоклоніння, була важливою, але ремонт храму – це ще не все, що було необхідне для народу. Найкрасивіші та найвишуканіші будівлі, хоч і створені для того, щоб допомогти всім поклонникам усвідомити владу і велич Господа, однак самі по собі не можуть відродити благочестя в народі. Історія знає багатьох людей, котрі сьогодні здійснюють «поклоніння» в якійсь величній церкві, а завтра виходять і чинять злодіяння, які, можливо, були навіть спровоковані красою будівлі.

Що сталося під час реконструкції храму? Яка подія викликала таку емоційну реакцію Йосії? 2 Цар. 22:8–11.

Була знайдена частина книги Закону Мойсея; яка саме це частина чи це була вся книга, Біблія не уточнює. Імовірно, вона була знайдена десь у схованці в стіні храму.

Прочитайте 2 Цар. 22:12–20. Яку вістку Хулда передала народові? Про що ці слова свідчать нам?

Хулда передала ту ж саму вістку, що й пророк Єремія. Ті, хто відвернувся від Бога, своїми вчинками викопали собі могилу і повинні будуть пожати наслідки свого вибору.

«Через Хулду Господь повідомив Йосії, що Його рішення про зруйнування Єрусалима не буде скасоване. Якщо навіть люди нині впокортяться перед Богом, вони все одно не уник-

нуть покарання. За довгі роки гріховного життя їхня свідомість настільки притупилася, що в разі уникнення кари вони знову повернуться до нього. *“Скажіть чоловікові, що послав вас до мене, – відповіла пророциця, – так говорить Господь: Ось Я наведу лихо на це місто та на мешканців його, усі слова тієї книги, що читав цар Юдеї, за те, що вони покинули Мене, і кадили іншим богам, щоб гнівити Мене усіма вчинками своїх рук. І запалав Мій гнів проти цього місця, – і він не погасне!”* (в. 15-17)» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 399).

Четвер

19 листопада

РЕФОРМИ ЙОСІЇ

Незважаючи на провісників загибелі, Йосія ще був сповнений рішучості зробити те, що було приємне в Господніх очах. Хоч катастрофи неможливо було уникнути, «сповіщаючи про караючі Небесні суди, Господь не позбавив Свій народ можливості розкаятися і зміцнитися. Що ж до Йосії, то, зауваживши у словах Господа готовність пом'якшити Свої суди милістю, він твердо вирішив провести рішучі реформи» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 400).

Прочитайте 2 Цар. 23:1–28. У чому полягала суть реформ, які вірний цар вирішив здійснити у своїй нечестивій країні? Що ці дії відкривають нам про жалюгідний стан вибраного народу?

Йосія зібрав увесь народ у Єрусалимі, щоб відновити завіт з Богом. Нещодавно знайдена книга Закону була прочитана, а потім була дана обітниця слухатися Господа.

Цар не самотужки виконував цю роботу, а попросив духовних керівників зробити все необхідне. Наприклад, упродовж століть у храмі нагромаджувалися різні предмети – статуї та символи, які популяризували ідолопоклонство в Ізраїлі. Іноді вони були частиною вимог мирних угод; іноді царі ставили їх як знак перемир'я або капітуляції. Якими б не були причини,

ці зображення не мали перебувати там, тому Йосія звелів винести їх та знищити.

Святкування Пасхи в період реформ Йосії відбулося не тільки в домашньому колі, як було прийнято раніше, а й за участю всього народу. Його символічне послання людям полягало в тому, щоб вони залишили своє минуле і почали жити новим життям, обіцяючи служити правдивому Богові, Котрий вивів їх з Єгипту, дарував їм Обітовану землю і постійно перебуває з ними в повсякденному житті.

Що символізм Пасхи означає сьогодні для нас, адвентистів сьомого дня? (Див. 1 Кор. 5:7).

П'ятниця

20 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

У цьому уроці ми побачили: безодня порочності й гріха, у яку впав Ізраїль, була наскільки глибокою, що знадобилися такі кардинальні реформи, які почав цар Йосія. Як же народ міг так низько впасти? Це сталося тому, що все людство низько впало. Процес деградації людини був підтверджений науково за допомогою відомого експерименту, проведеного в Єльському університеті 1960 року.

Учасники експерименту, який проводив Стенлі Мілгрем, були довільно вибрані через газетні оголошення. Вони мали управляти електричним шокером, який був приєднаний до людей, прив'язаних до стільців у сусідній кімнаті. На вимикачах були різноманітні помітки від «легкого удару» до «небезпечного розряду». Учасники експерименту повинні були збільшувати силу струму відповідно до наказів ученого, який проводив експеримент. Більшість (65 %) осіб виконували умови експерименту, незважаючи на крики і благання про пощаду в іншій кімнаті. Насправді в сусідній кімнаті перебували актори, які виконували роль мучеників. Метою експерименту було виявити межу, до якої дійдуть «нормальні» люди, щоб заподіяти біль тим, кого вони навіть не знали, лише з тієї причини, що їм було наказано так вчинити. Результати були жахливими: незважаючи на те, що багато учасників відчували дискомфорт, тривогу і навіть гнів від проведеного експери-

менту, 65 % із них продовжували його, будучи впевненими, що їхні жертви відчувають великі страждання. «Звичайні люди, – констатує вчений, який проводив експеримент, – просто виконували свою роботу і без будь-якої конкретної ворожості зі свого боку можуть стати агентами жахливого деструктивного процесу». А як багато «звичайних людей» припускалися жахливих злочинів проти людства! Багато хто робить це і зараз! Постає запитання: чому? Християни знають відповідь. Вона проста і зрозуміла: бо ми – грішники.

Запитання для обговорення:

1. Що говорить нам історія реформ Йосії про важливість Божого Слова в нашому житті?
2. Необхідно відповісти на важливе запитання: якщо було занадто пізно, щоб уникнути прийдешньої катастрофи, навіщо потрібен був заклик до покаяння, відродження й перетворення? Яка мета всього цього? Можливо, причина в тому, що індивідуальне відродження відрізняється від перетворення країни в цілому?

БОЖА РЯТІВНА РУКА

Частина 1

Уєслі Банді служить пастором у декількох селах Малаві. Він зі своєю сім'єю жив у будинку, в якому було лише дві кімнати. Оскільки в них не було ні газу, ні електрики, місіс Банді готувала всю їжу на вогнищі просто неба.

Одного разу ввечері вона вийшла на вулицю, аби приготувати садзу (кукурудзяну кашу) на ранок. Чоловік сидів в одній кімнаті, працюючи з документами, діти чекали батьків в іншій кімнаті, щоб усім разом помолитися перед сном. А їхній п'ятирічний братик заснув просто на килимку біля ніг батька.

Пастор Банді запалив газову лампу – їхнє єдине джерело світла. Але гніт горів нерівно, й Уєслі зрозумів, що в лампі майже немає гасу. Він приніс гас і почав заправляти ним лампу. Але він не знав, що в ньому були домішки бензину, тому, коли він заправив лампу і спробував запалити її, пари бензину спалахнули і лампа вибухнула в руках містера Банді.

Машиналино пастор Банді кинув лампу на підлогу, але його одяг все-таки встиг спалахнути. Місіс Банді чула вибух і бачила, як чоловік вибіг з будинку і почав качатися по землі. Вона швидко вилила на нього каструлю води і загасила вогонь.

Діти вибігли з будинку і почали кричати: «Пожежа! Пожежа!» Кімната, у якій вибухнула лампа, була повністю охоплена вогнем. У цій паніці й сум'ятті ніхто не помітив, що п'ятирічного Джошуа не було поруч. Через кілька секунд місіс Банді побачила сина, котрий виповзав з будинку. На ньому горів одяг. Вона закричала від побаченого, схопила дитину і занурила її в каструлю з водою. Вогонь вона загасила, але в Джошуа було обпечене майже все тіло.

З усіх будинків вибігли сусіди, почали допомагати гасити дім, проте було вже пізно – сам будинок і всі речі в ньому згоріли.

У їхньому селі не було ані медпункту, ані лікарні, тому сім'я негайно вирушила до знайомого фермера, який мав автомобіль. Він відразу ж відвіз їх до найближчої лікарні. Вони приїхали до лікарні за північ, від моменту вибуху минуло вже понад чотири години.

Лікарі були шоковані, побачивши, які опіки отримали батько і його маленький син. У пастора були досить серйозні опіки, але в Джошуа ситуація була ще складнішою. Усе тіло хлопчика (ноги, живіт, груди) було вкрите страшними опіками. Він кричав від болю при найменшому русі. Лікарі всіма силами намагалися врятувати батька і сина, але, розуміючи всі ризики, почали морально готувати сім'ю до того, що їхній молодший син, імовірно, не виживе.

– Ми зі свого боку зробимо все, щоб врятувати хлопчика, – спробував утішити сім'ю лікар. – Але в нього настільки сильні опіки, і він так страждає через них, що єдиною розрадою для нього була б смерть.

– Ні! – твердо сказала місіс Банді. – Бог уже врятував його. Ви зробіть зі свого боку все можливе, а Господь здійснить решту!

ЯРМО ЄРЕМІЇ

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 16:1-13; Осії 1:1-3; Єрем. 27:1-18; Дан. 4:25; Єрем. 28; 2 Тим. 4:3, 4.

Пам'ятний вірш:

«А до всіх Він промовив: Коли хто хоче йти за Мною, хай зречеться самого себе, бере свій хрест щоденно й іде услід за Мною» (Луки 9:23).

Як ми вже бачили, Божі пророки проповідували не лише словами, а й використовували наочні уроки. Часом вони повинні були «прожити» вістку, яку проголошували; це був ще один спосіб передати вістку народові.

Єремія знову був покликаний «прожити» вістку, яку йому слід було донести до людей. Тепер він мав носити дерев'яне ярмо.

«Так сказав був до мене Господь: Зроби собі поворозки та ярма, і надінь їх на шию свою» (Єрем. 27:2). Це завдання було досить важким навіть за найсприятливіших обставин; а цього разу воно стало ще важчим, адже лжепророк кинув виклик Єремії.

Цього тижня ми розглянемо боротьбу між істиною й оманною за серця і душі людей. Ми також побачимо, як вістка про благодать може бути фальшивою.

Єремії було заборонено носити жалобу, коли інші ридали, та радіти, коли інші раділи. Цим він мав допомогти людям усвідомити, що станеться через їхні гріхи, а також спонукає їх покаятися й підкоритися Богові, пом'якшивши складні наслідки їхніх гріховних дій.

ЖИТТЯ НА САМОТІ

Жереб Єремії не був легким (пророк сам визнає, що цей жереб був надто важким!). Однак ситуація була більш сумною, ніж ми можемо собі уявити.

Прочитайте Єрем. 16:1-13. У чому полягала вістка Єремії від Господа? Хоч ця вістка була суворою, яким чином вона стала благословенням для пророка? (Порівняйте з уривком Осії 1:1-3). _____

На відміну від Осії, який мав одружитися з блудницею (аби показати, наскільки зіпсовані відносини між Господом та Ізраїлем через духовний блуд країни), Єремія повинен був утримуватися від шлюбу і не мати дітей. Це було досить рідкісним та незвичним явищем для того часу і культури. В Ізраїлі створення сім'ї було вкрай важливою справою для кожної молодої людини. Крім любові та дружніх стосунків, які мали панувати в сім'ї між чоловіком і дружиною, сім'я була єдиним засобом продовження роду. Чому Бог заборонив Єремії створювати сім'ю? Щоб його власне життя стало наочним уроком про той жахливий час, коли сім'ї розпадуться і біль розлуки важким тягарем ляже на плечі тих, хто залишиться серед живих. Відсутність сім'ї в Єремії служила постійним попередженням та уроком для його сучасників.

Жереб самотності поширювався й на інші сфери життя пророка. Йому було заборонено відвідувати оселі, де була жалоба. Це символізувало ставлення Господа до їхнього небажання реагувати на Його заклики до покаєння й відродження.

Крім заборони входити в оселі жалоби, пророк також мав утримуватися від відвідування весільних та інших святкових заходів. Це вказувало на час у майбутньому, коли вавилоняни покладуть край радості й тріумфу.

Іншими словами, Єремія мав уникати участі в церемоніях, пов'язаних з вираженням людських емоцій – чи то смутку, чи то радості. Його життя і прикροщі мали стати наочним уроком. Якби тільки народ навчився чогось!

Як уривок Єрем. 16:1-13 може навчити нас цінувати людську підтримку, яку ми з радістю отримуємо від інших, а також надавати підтримку іншим людям? Однак якою б важливою не була ця підтримка, необхідно пам'ятати: найкраща підтримка походить тільки від Господа!

Понеділок

23 листопада

ЯРМО ЄРЕМІЇ

Прочитайте Єрем. 27:1-18. Яким було слово Господнє до народу? Чому ці слова багатьом здалися словами зради?

Ярмо, яке Єремія мав одягнути на себе, було безпомилковою ознакою приниження і страждань народу. Воно вказувало на військову окупацію Юдеї. (У П. Зак. 28:48 і 1 Цар. 12:4 міститься ідея ярма як вираження пригноблення.) Єремія повинен був фізично відчувати, що означає вавилонське вторгнення. Дерев'яний хомут, який Єремія одягнув на руки і плечі, був завтовшки вісім сантиметрів і завдовжки півтора метра. Суть цього наочного послання полягала в наступному: якщо країна повстане проти Вавилону, Господь вважатиме це повстанням проти Нього, через що бунтівний народ постраждає ще більше.

Хоч є деяка двозначність в оригінальних текстах, здається, що Єремія повинен був зробити ярмо не тільки для себе, а й для царів іноземних держав, послі яких прибули до Єрусалима і всупереч Божим повелінням склали змову проти Навуходоносора. Боротьба проти іноземного вторгнення – це природна реакція, і, мабуть, саме це вони хотіли зробити. Не дивно, що слова Єремії взагалі ніхто не сприймав.

Яка думка є найважливішою у вістці Єрем. 27:5? (Див. також Дан. 4:25).

Тут, як і в усіх книгах Старого і Нового Завітів, міститься істина про те, що Бог-Творець панує над усією Землею. Навіть в умовах хаосу й катастрофи (вторгнення і панування

язичницького народу) сила і влада Бога мають залишатися джерелом надії для вірного Останку.

Одна справа – перебувати під ярмом рабства, і зовсім інша – покласти його на когось. Запитайте себе: чи не поклали ви ярмо на кого-небудь? Якщо відповідь стверджувальна, спробуйте звільнити цю людину від вашого ярма.

Вівторок

24 листопада

ВІЙНА ПРОРОКІВ

Погані новини не подобаються нікому, ми не хочемо чути їх і не бажаємо роздумувати над ними. Такою була ситуація і в Юдеї: Єремія та ярмо, яке він носив, слугували попередженням для людей. «Коли Єремія одягнув собі ярмо на шию і повідомив Божу волю, учасники наради були надзвичайно здивовані» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 444).

Прочитайте Єрем. 28:1-9. Уявіть, що ви юдей, стоїте і дивитесь на все, що відбувається. Кому б ви повірили? Кому б хотіли повірити? Які причини, якщо такі є, спонукали б вас повірити Ананії, а не Єремії?

Єремія проголошував вістку від Імені Бога, Ананія також звертався до народу від Імені Господа. Однак хто справді говорив істину? Обидва пророки одночасно не могли звіщати правду, бо їхні вістки були протилежні за змістом! Для нас сьогодні відповідь очевидна. Для когось у той час це могло бути важким завданням, хоч Єремія особливо наголошує у віршах 8, 9 на тому, що пророки в минулому проповідували ту саму істину про суд і загибель.

«Єремія палко благав священників і народ підкоритися вавилонському цареві на призначений Господом час. Він звертав увагу юдейських мужів на передвіщення Осії, Аввакума, Софонії та інших пророків, вістки докору й застереження котрих були подібні до його власних. Він посилався на події, які стали виконанням пророцтв про покарання за нерозкаяність у гріхах. У минулому Божі суди так само відві-

дували нерозкаяних, і це було точним виконанням Його слів, сповіщених через вірних вісників. «Пророк, що пророкує про мир, – сказав на закінчення Єремія, – коли справдиться слово пророче – буде пізнаний цей пророк, що його справді послав Господь» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 445).

Сьогодні ми повинні черпати уроки зі священної історії. Єремія спонукав своїх сучасників робити так само: навчитися на помилках своїх попередників, щоб не припускатися цих помилок у майбутньому. Якщо їм було складно прийняти його вістку раніше, то тепер через «служіння» Ананії, який протистояв Єремії, завдання пророка стало майже нездійсненним.

Здавалося, що Ананія, чиє ім'я означає «Бог був милостивий», проповідував вістку благодаті, прощення і спасіння. Які уроки ми маємо почерпнути з життя цього фальшивого проповідника благодаті?

Середа

25 листопада

ЗАЛІЗНЕ ЯРМО

Битва між пророками не обмежувалася тільки словами. Підкоряючись волі Божій, Єремія надів дерев'яний хомут на шию; це символічно представляло вістку, яку він проголошував людям.

У чому полягав «пророчий» символізм вчинку Ананії? Єрем. 28:10, 11. _____

Уявіть собі, наприклад, що після прокляття Ісусом смоківниці (див. Марка 11:13, 19-21) хтось із тих, що чув Його слова, посадить нове дерево на тому ж місці, намагаючись тим самим спростувати пророцтво Христа. Саме так вчинив Ананія щодо Єремії та пророцтва, яке символічно було представлено ярмом на шії. Це стало актом відкритої непокори словам Єремії. Зверніть увагу також на реакцію пророка. Слово Боже не повідомляє, що він зробив або сказав після того, як було поламає дерев'яне ярмо. Він просто повернувся і пішов геть. Якби історія закінчилася цією дією, то могло б здатися, що пророк зазнав поразки.

Прочитайте Єрем. 28:12-14. Що відбулося далі? У чому полягала нова вістка Єремії? _____

Відповідь Єремії не була помстою: ви вчинили зі мною так, а я зроблю вам наперекір. Навпаки, це було ще одне попередження від Господа, але вже більш серйозне. Можна зламати дерев'яне ярмо, але хто може зламати залізне? Господь наголосив, що своєю впертістю й непокорю юдеї тільки нашкодили собі. Якщо вони вважали, що дерев'яне ярмо – це погано, то тепер вони носитимуть залізне ярмо.

Напевно, немає такої людини, яка на власному досвіді не переконалася б, що непоступливість тільки створює ще більші проблеми. Якщо йдеться про взаємовідносини з Господом, чому краще поступитися й підкоритися Йому, ніж продовжувати боротьбу й ускладнювати ситуацію?

Четвер

26 листопада

ДОВІРЯЮЧИ НЕПРАВДІ

«Послухай же, Ананіє: Не послав тебе Господь, але ти доводиш, що народ цей довіряє неправді» (Єрем. 28:15).

Досить швидко була отримана відповідь на запитання: хто правий – Єремія чи Ананія? Тексти Єрем. 28:16, 17 повідомляють про долю лжепророка, яку міг передбачити тільки справжній пророк.

Хоч Ананія помер, однак його пророцтва продовжували шкодити нації. Його труди діяли. Він змусив людей «довіряти неправді». Єврейське дієслово «хіфіл» – причинно-наслідкова форма дієслова «довіряти». Ананія через обман змусив їх повірити в неправду. Незважаючи на те, що Господь не послав його, він говорив від Імені Бога, що робило його слова вагомими в очах юдеїв. До цього слід додати слова Ананії про «благодать», «звільнення» і «викуплення». Стає зрозуміло, чому люди бажали слухати вістку лжепророка, враховуючи загрозу з боку Вавилону. Однак це «євангеліє» було хибним, воно було фальшивою вісткою про спасіння, яку Господь не

виголошував. Таким чином, замість того аби прислухатися до слів Єремії та вістки про викуплення, яку він проповідував, вони слухали Ананію, тим самим погіршуючи своє становище.

Що спільного в наведених нижче віршах із текстом Єрем. 28:15?

2 Тим. 4:3, 4 _____

2 Сол. 2:10-12 _____

Тогочасна ситуація нічим не відрізняється від сьогоденної: ми перебуваємо в епіцентрі Великої боротьби, битви за серця і душі мільярдів людей у світі. Сатана старанно працює, щоб змусити якомога більше людей повірити омані. І хоч неправда може набувати різної форми й вигляду, вона все одно залишається неправдою. Більше того, оскільки Ісус сказав: «Я є дорога, і правда, і життя!» (Івана 14:6), неправда сатани може бути чим завгодно, тільки не правдою, як вона є в Ісусі.

Які види обману поширені у вашій культурі сьогодні? Чому слідування за Ісусом та вивчення Його Слова – єдиний захист від неправди?

П'ятниця

27 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Як ми говорили, люди хочуть вірити доброму, а не поганому. Народ готовий був вірити Ананії, а не Єремії. Те саме відбувається і в наші дні. Багато хто досі стверджує, наприклад, що з часом наш світ ставатиме тільки кращим. Проте навіть такий атеїст, як Террі Іглтон, відзначає безглуздість цієї ідеї: «Якщо коли-небудь і існував такий благочестивий міф і довірливе марновірство, а саме ліберально-раціоналістичне переконання, що всі ми постійно рухаємося до кращого світу, то цей крихкий тріумф є нічим іншим, як пережитком героїчної епохи лібералізму, коли зірка середнього класу була на висоті. Сьогодні він іде пліч-о-пліч із цинізмом, скептицизмом або нігілізмом, і значна частина цього почесного родоводу зазнала виродження» (Розум, віра і революція: роздуми про Божественну дискусію, с. 70).

Хоч деякі аспекти життя покращилися, наш світ сам по собі дає нам мало надії, мало втіхи, особливо в довгостро-

ковій перспективі. Якщо ми хочемо мати будь-яку реальну надію, вона має бути небесного, надприродного, а не земного походження. Безперечно, тільки Євангеліє розповідає про Божественне, надприродне втручання Господа в наш світ і наше життя. Без цього ми не маємо нічого, крім омани Ананії та подібних до нього.

Запитання для обговорення:

1. Подумайте про майбутнє нашої Землі в цілому, навіть з людського погляду. Воно здається вам обнадійливим та багатообіцяльним чи страшним, небезпечним і невизначеним? Поясніть свою відповідь.
2. Вістка Єремії в контексті неправди Ананії звертала увагу слухачів на минуле, на історію і спонукала їх навчитися на помилках попередників. Еллен Уайт підтверджувала це: «Ми не повинні боятися майбутнього, якщо не забудемо шлях, яким Господь провадив нас, та Його вчення в минулому» (Нариси життя, с. 196). Що вона мала на увазі? Які події минулого можуть допомогти нам приготуватися до майбутніх випробувань?

БОЖА РЯТІВНА РУКА

Частина 2

Лікування опіків було таким самим хворобливим процесом, як і самі опіки. Щодня медсестри знімали бинти й обробляли рани солоною водою, щоб запобігти потраплянню інфекції, а також вони обережно знімали омертвілу шкіру. Місіс Банді залишилася в лікарні, аби піклуватися про свого чоловіка і сина. Лікарі навчили її обробляти рани.

Після двох довгих важких місяців пастор Банді заявив, що хоче повернутися додому. Він був ще дуже слабкий, ледве міг ходити, але його непокоїла думка про те, що він так надовго залишив членів своїх церков.

Пастор Банді повернувся додому, а його молодший син і дружина залишалися в лікарні ще чотири місяці. Щодня мати Джошуа піклувалася про нього. Її присутність, турбота і любов підтримували хлопчика.

Сім'ї було дуже важко пережити таку тривалу розлуку. Вони не могли відвідувати маму і брата в лікарні, проте ревно молилися за них.

Через шість місяців хлопчика перевели до реабілітаційного центру. Він не міг самостійно ходити, але навчився пересуватися за допомогою ходунків. Його мати почала новий, тримісячний курс терапії. Вона розігрівала ноги Джошуа в теплій воді, а потім розминала й розтягувала м'язи ніг. Дитині було дуже боляче, але мама радила йому співати пісні, замість того щоб кричати.

І ось нарешті Джошуа зміг повернутися додому. Мати, як і раніше, допомагала синові ходити й підтримувала його здоров'я. Коли Джошуа бачив своїх друзів, що бавляться на вулиці, йому теж хотілося побігати з ними, проте лише через рік хлопчик зміг самостійно ходити.

Здоров'я пастора Банді теж відновлювалося дуже повільно. Оскільки м'язи ніг були пошкоджені, він не міг навіть їздити на велосипеді, тому йому було вкрай складно добиратися від

однієї громади до іншої. Але церкви, за які він відповідав, продовжували зміцнюватися у вірі і зростати чисельно.

Пастор Банді впевнений, що під час усіх цих випробувань Бог перебував поряд з кожним членом його сім'ї, благословляв і зцілював їх.

«Бог благословляє нас навіть у найважчі часи, – говорить він. – Коли я повернувся до роботи, мої церкви зміцнилися, їх стало відвідувати навіть більше людей, ніж до пожежі».

Місіс Банді також дуже вдячна Богові за благословення, які Він посилав їй під час страшного випробування. «Я дякую Богові за спасіння мого чоловіка і сина, – говорить вона. – Ця ситуація допомогла мені зрозуміти, як важливо проводити більше часу зі своєю сім'єю. Доглядаючи за сином, я почала зауважувати те, чого раніше не бачила. Виявляється, мій син має здібність до співу. Я виявила це, коли обробляла його рани. Ми провели в лікарні дуже багато часу, і саме це допомогло мені ще більше зблизитися зі своїм сином та з Богом».

Уеслі Банді закінчив навчання в університеті Солусі і тепер здійснює служіння рукопокладеного пастора в Малаві. Його дружина Олівія Банді теж навчається, відвідуючи додаткові курси.

ЗРУЙНУВАННЯ ЄРУСАЛИМА

Біблійні тексти для дослідження:

Єзек. 8; Римл. 1:22–25; Єрем. 37:1–10; 38:1–6; Єрем. 29:1–14; Дан. 9:2.

Пам'ятний вірш:

«І дбайте про спокій міста, куди Я вас вигнав, і мо-
літься за нього до Господа, бо в спокої його буде і
ваш спокій» (Єрем. 29:7).

«Через кілька недовгих років цар Вавилону мав стати зна-
рядком Божого гніву проти нерозкаяної Юдеї. Єрусалим
знає неодноразової облоги та вторгнення армій Навуходо-
носора. Спочатку невеликими групами, а потім тисячами і
десятьками тисяч юдейський народ буде забраний у неволю
до землі Шінеар – місця насильницького вигнання. Єгояким,
Єхонія, Седекія – усі ці юдейські царі стануть васалами вав-
илонського правителя, і кожний з них повставатиме проти
гнобителя. Кари, одна суворіша за іншу, спіткають непокірний
народ, доки врешті-решт увесь край не перетвориться на пу-
стку. Єрусалим буде спустошений і спалений вогнем; збудо-
ваний Соломоном храм – зруйнований, а Юдейське царство
впаде, щоб ніколи більше не зайняти колишнього становища
серед народів Землі» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 422, 423).

Як ми вже бачили і ще побачимо, перш ніж випробування
спіткали народ, Господь посилав безліч попереджень та умов-
лянь через пророків, особливо через Єремію. Їхня відмова
підкоритися принесла лише руйнування. Чого ми можемо
навчитися на їхніх помилках?

ОПЛАКУВАННЯ ТАММУЗА

Хоч Єремія, можливо, доволі часто відчував себе самотнім,
насправді він не був один. Бог покликав сучасника Єремії –
Єзекіїля, який перебував серед полонених у Вавилоні. Він
заспокоював і попереджав вигнанців, а також підтверджував
усі слова, які Господь говорив через Єремію протягом усіх цих
довгих важких років. Єзекіїль мав застерігати бранців від хиб-
них провіщень щодо дострокового повернення з Вавилону. За
допомогою різних символів та повідомлень цей пророк також
передрікав руйнівну облогу Єрусалима через відмову людей
покаятися й повернутися від своїх гріхів та відступництва.

**Прочитайте восьмий розділ книги пророка Єзекіїля. Що
було показано пророкові? Що це говорить нам про сильний
вплив культури навіть на священні речі? Яке попередження
міститься в цьому для нас?** _____

Незалежно від того, як часто і явно Мойсей у своєму
П'ятикнижжі та пророки у своїх пророцтвах застерігали про-
ти ідолопоклонства, наведені вище вірші показують, що це
відбувалося навіть у священних стінах храму. «Оплакування
Таммуза» являло собою ритуальний плач за месопотамським
богом. Не дивно, що в 2 Хронік 36:14 сказано: «Також усі
зверхники священників та народу ще більше грішили, шануючи
гідоти поган, і вони занечистили Господній дім, якого Він
освятив в Єрусалимі».

Уважно прочитайте Єзек. 8:12. Переклад «у кімнатах своїх
ідолів» є дещо неоднозначним. Це може означати кімнати, де
юдеї зберігали своїх ідолів, або кімнати власної уяви, свого
серця. У будь-якому разі старійшини, керівники нації, настіль-
ки низько впали у відступництво, що вважали, ніби Господь
не бачить їхніх дій та залишив їх. Це ще один спосіб сказати:
«Господь не дбає про це; отже, це не є важливим». Навіть
там, у священних стінах храму Божого, ці люди займалися
кричущою формою ідолопоклонства, виконуючи все те, що

було суворо заборонено Господом. Але що найгірше, у своєму розумі вони виправдовували власні вчинки. Аналізуючи цю ситуацію, ми краще розуміємо, що Павло мав на думці, коли говорив про тих, хто поклонявся творінню замість Творця (див. Римл. 1:22-25).

Понеділок

30 листопада

СУМНЕ ЦАРЮВАННЯ ЦАРЯ СЕДЕКІЇ

Седекія, чие ім'я означає «праведність Господа», був останнім царем на юдейському престолі до його зруйнування вавилонянами 586 р. до Р. Х. Спочатку він, здавалося, був готовий коритися словам Єремії та вавилонянам. Проте це тривало недовго.

Прочитайте Єрем. 37:1-10. Яке попередження Єремія виголосив цареві Седекії? _____

Під тиском своїх підданих, найімовірніше, «зверхників», Седекія проігнорував попередження Єремії та уклав військовий союз із єгиптянами, сподіваючись запобігти загрозі вавилонського полону (див. Єзек. 17:15-18). Але ж він так вчасно був попереджений, що спасіння зрештою прийде не від єгиптян!

Прочитайте Єрем. 38:1-6. Що знову сталося з Єремією через проголошення Божого Слова людям? _____

«А Ісус їм відповідав, що пророк буває без пошани лише у своєму рідному краї, серед своїх рідних і у своєму домі» (Марка 6:4). Єремія знову відчув на собі наслідки гніву своїх співвітчизників. Бог попередив його, що він не втече від проблем та переживатиме численні випробування, якщо залишиться вірним. Саме це і сталося! Як важко було Єремії, адже його звинуватили в тому, що він послаблює дух нації. Коли люди стикаються із зовнішнім ворогом, вони починають шукати ворогів усередині. Єремія протягом багатьох років проголошував,

що їхня справа безнадійна і народ все одно опиниться в рабстві, адже Сам Господь бореться проти них. Зрозуміло, що їхнім бажанням було примусити пророка замовкнути. Озлобивши свої серця гріхом, вони не чули голосу Господа, Котрий звертався до них; більше того, вони думали, що це голос ворога.

Як би важко не було Єремії перебувати у в'язниці, подумайте, наскільки важче було йому слухати звинувачення в тому, що він бажав зла, а не добра своєму народові. Як може почуватися людина, звинувачена в заподіянні зла людям, котрим вона намагалася допомогти?

Вівторок

1 грудня

ПАДІННЯ ЄРУСАЛИМА

Облога Єрусалима почалася в січні 588 р. до Р. Х. і тривала до кінця літа 586 р. до Р. Х. Єрусалим зміг протриматися більше двох років, перш ніж виконалися пророчі слова Єремії і вавилонські війська увійшли в місто. Голод був настільки великим, що захисники втратили будь-яку силу і не могли більше чинити опору. Цар Седекія із сім'єю намагався втекти, але марно. Його захопили в полон і доставили до Навуходоносора, який убив його синів на очах батька. Ми можемо прочитати цю сумну історію в книзі Єремії 39:1-10.

Прочитайте Єрем. 40:1-6. Що особливого ви зауважуєте в словах Невузар'адана до Єремії? _____

Навіть язичницький командир розумів ситуацію значно краще, ніж народ Єремії! Очевидно, вавилоняни знали щось про Єремію та його служіння і ставилися до нього по-іншому, ніж до решти юдеїв, наприклад, до Седекії (див. Єрем. 39:11, 12). Однак Святе Письмо не пояснює, чому цей язичницький керівник розцінював загибель Єрусалима як результат покарання за гріхи людей, а не як результат переваги вавилонських богів над юдейським Богом. Незалежно від причини, це яскраве свідчення того, що навіть в умовах такого важкого лиха Господь відкривав Себе язичникам.

Який вибір зробить Єремія: піде з полоненими до Вавилону чи залишиться в Юдеї? Жодна з перспектив не була особливо привабливою, враховуючи складні обставини для всіх. Хоч духовні потреби обох груп були великі, Єремія вирішив продовжувати своє служіння в Юдеї. Він оселився серед тих, хто залишився на рідній землі, серед бідних людей, які, безперечно, мали потребу в його підтримці й допомозі (див. Єрем. 40:6, 7).

Як навчитися служити іншим незалежно від обставин? Чому важливо, навіть особисто для себе, служити там, де можливо?

Середа

2 грудня

УСІМ СВОЇМ СЕРЦЕМ

«І будете шукати Мене, і знайдете, коли шукатимете Мене всім своїм серцем» (Єрем. 29:13). Як на власному досвіді ви переконалися в правдивості цієї обітниці? Що означає «всім своїм серцем»? _____

Господь знає кінець від початку. Навіть коли народ у Єрусалимі продовжував битися з вавилонянами, усе ще сподіваючись, що слова лжепророків були правдою, Бог спонукав Єремію говорити про майбутнє, говорити тим, хто вже був у Вавилоні, і тим, хто врешті-решт буде там. Які ж визначні слова він говорив!

Прочитайте Єрем. 29:1-14. Як відкрилися любов і милість Бога в цих текстах? _____

У наведених текстах міститься істинний зміст благодаті на відміну від фальшивого повідомлення про «благодать», яке люди чули від лжепророків, котрі провіщали коротке (дворічне) вигнання. Вони мали зрозуміти, що це не входить у Божі плани, а тому не відбудеться. Вони знали Тору, їм слід було

усвідомити, що така їхня доля, принаймні зараз; але, як сказав Мойсей, якщо вони покаються, то будуть відновлені на землі.

Прочитайте П. Зак. 30:1-4. Як ці тексти відображають те, що Єремія сказав народові? (Див. також П. Зак. 4:29).

Нам дарований пророчий дар у прекрасному служінні Еллен Уайт. Як ми можемо впевнитися в тому, що не ставимося до її праць так, як багато людей (але не всі) робили це за днів Єремії?

Четвер

3 грудня

СІМДЕСЯТ РОКІВ

Пророцтва Єремії спонукали бранців, з одного боку, не вірити словам лжепророків, а з другого – не відчувати себе пригніченими. Єремія просив своїх полонених співвітчизників молитися про Вавилон. Це прохання, можливо, здалося переселенцям дивним. Такого не було в історії Ізраїлю. Молитися за ворога, котрий вчинив так, як вчинили вавилоняни з Божим вибраним народом, було не заведено. Пророк змінив їхні погляди щодо унікальності храму та Єрусалима як місця молитви. Тепер вони могли молитися в язичницькій країні і вічний Бог почує їх.

Зверніть також увагу на слова пророка в Єрем. 29:7 про те, що процвітання землі, до якої вони були переселені, сприятиме і їхньому процвітання. Як переселенці, вони будуть особливо уразливі, якщо в країні в цілому не буде спокою. Протягом усієї історії ми не раз бачили сумні приклади нетерпимості. Коли в країні настають важкі часи, люди шукають винуватців, на яких можуть перекласти відповідальність за проблеми, тому національні меншини й іноземці часто стають легкою мішенню. Це сумна реальність.

Яка прекрасна надія для переселенців міститься в тексті Єрем. 29:10? (Див. також Єрем. 25:11, 12; 2 Хронік 36:21; Дан. 9:2).

Усе, що Господь передрік, сповнилося, тому були всі підстави вірити, що Він виконає і це пророцтво (Єрем. 29:10). Чому для вигнання було визначено 70 років, ми точно не знаємо, хоч це явно пов'язано з ідеєю суботнього спокою для землі (див. Левит 25:4; 26:34, 43). Суть цього пророцтва полягає ось у чому: прийнявши його з вірою й покорюю, полонені знайшли б велику надію і впевненість у повному пануванні Господа. Незважаючи на страшну катастрофу, що спіткала їх, вони могли бути впевнені, що ще не все втрачено і Бог не залишив їх. Вони, як і раніше, залишалися народом завіту, і Господь був з ними. Викуплення було запропоноване всім, хто був готовий виконати умови.

**Які пророцтва дарують вам велику надію на майбутнє?
Які з них зміцнюють вашу віру і допомагають довіряти
Господу в усьому?**

П'ятниця

4 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Нам постійно загрожує небезпека піднятися над простою Євангелія. Багатьох охоплює сильне бажання вразити світ чимось оригінальним, що занурило б людей у стан духовного екстазу та змінило звичний порядок речей. У зміні нинішнього порядку речей справді є велика потреба, оскільки люди не усвідомлюють належною мірою святості істини для теперішнього часу; але зміна, якої ми потребуємо, – це зміна серця. Вона може бути досягнута тільки за умови, якщо кожний особисто шукатиме Бога заради Його благословення, проситиме Його про силу, палко благатиме Його про отримання Його благодаті та перетворення характеру. Саме такої зміни ми потребуємо нині, і для досягнення цього духовного досвіду нам потрібно виявити стійкість та щирість. Нам необхідно щиро запитувати: “Що мені робити, щоб спастися?” Нам потрібно знати, який шлях приведе нас на Небо» (Е. Уайт. Вибрані вісті, т. 1, с. 187, 188).

Запитання для обговорення:

1. Як ми бачили, Єремія спонукав людей «шукати Господа». Як це робити? Якщо хтось запитає: «Я хочу пізнати Бога, але як мені Його знайти?», що ви йому відповісте?
2. Проаналізуйте факт, що в минулому сучасники пророків здебільшого погано поводитися з ними та хибно розуміли їхні вістки. Чого це має навчити нас стосовно нашого ставлення до служіння Еллен Уайт? Подумайте про це в контексті слів Ісуса: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо будете гробниці пророкам і прикрашаєте пам'ятники праведникам, і кажете: Коли б ми жили в дні наших батьків, то не були б їхніми спільниками в пролитті крові пророків! Отак свідчите самі собі, що ви є синами тих, що вбивали пророків» (Матв. 23:29-31).
3. Зверніть увагу на останнє запитання в уроці за четвер. Багато біблійних пророцтв виконалося в минулому, і сьогодні ми можемо впевнитися в їхній істинності. Як ця впевненість може допомогти нам вірити, що й інші пророцтва виконуються в майбутньому?

ПОКЛИК ПУСТЕЛІ КАЛАХАРІ

Частина 1

Розжарене марево танцювало над гарячими пісками пустелі Калахарі. Худорлявий темношкірий бушмен на ім'я Секоба прямував на схід через цю безкрайню пустелю. Боячись загубитися в її неосяжних просторах, він уважно стежив за сірою хмарою, що висіла перед ним у небі. Секоба дотримувався інструкції ангела, котрий з'явився йому уві сні. Той звелів йому знайти людину на ім'я Вільям та дізнатися від нього про істинного Бога.

Подібно до мудреців, що йшли за зіркою Вифлеєма, Секоба прямував за цією сірою хмарою, яка врешті-решт привела його до якогось села. Але коли він розповів жителям села про свій сон, вони лише посміялися над ним. Уночі ангел знову з'явився Секобі і звелів продовжувати рухатися на схід. Через три місяці подорожі пустелею він все-таки знайшов пастора Вільяма Мойо, якому ангел також з'явився уві сні і попередив про прихід Секоби.

Упродовж кількох тижнів пастор Вільям розповідав Секобі про Бога. А чоловік поділився зі служителем своїми дивовижними досвідами. У молодості він через незрозумілі причини дуже захотів навчитися читати і писати, саме тому тепер міг читати Біблію. А кілька років тому територію, на якій жив Секоба, почали відвідувати люті леви. Вони нападали на худобу і завдавали багато збитків. І тоді Секоба подумав про те, що вищі сили можуть приборкати звірів. Він помолився, і леви залишили його землі. Через якийсь час він почув про християнство і почав серйозно шукати Бога, і ці пошуки привели його до пастора Вільяма.

Дізнавшись від пастора про Трьохангельську вістку, Секоба попросив Вільяма розповісти про Бога його родині та підготувати їх до хрещення. Саме так на табірних зібраннях 1948

року були хрещені перші бушмени – представники корінного південноафриканського народу.

Бушмени – це невисокі на зріст люди (приблизно 150 см), що живуть невеликими групами, займаються полюванням та збирають дикорослі плоди. Вони ведуть кочовий спосіб життя і вже пристосувалися до суворих пустельних умов Ботсвани.

У Ботсвані переважає сухий клімат. Пустеля Калахарі – один із найспекотіших районів Південної Африки, розташований на південному заході Ботсвани. За рік у цій пустелі випадає менше 20 см опадів. Адвентисти сьомого дня підтримують зв'язок із бушменами через лікарів. Наступну історію нам розповість доктор Селігман, співробітник лікарні Канье.

ЗАПОВІТ

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 9:1-17; 12:1-3; Гал. 3:6-9,15-18; Вих. 24; Єрем. 31:31-34; 1 Кор. 11:24-26.

Пам'ятний вірш:

«Ось дні наступають, – говорить Господь, – і складу Я із домом Ізраїлевим і з Юдиним домом Новий Заповіт» (Єрем. 31:31).

Хоч Біблія говорить про «заповіді» в множині (Римл. 9:4; Гал. 4:24), є тільки один заповіт, заповіт благодаті, у межах якого Бог дарує спасіння всім, хто з вірою приймає його. Ідея множинного «заповіту» виникла тому, що Господь по-різному відкривав обітницю заповіту, аби задовольнити потреби Свого народу в різні часи і в різному оточенні.

Чи був це заповіт, укладений з Адамом (Бут. 3:15), з Авраамом (Бут. 12:1-3; Гал. 3:6-9), на Синаї (Вих. 20:2), з Давидом (Єзек. 37:24-27), чи новий заповіт (Єрем. 31:31-33) – ідея одна. Спасіння, яке дає Бог, – незаслужений дар, і відгуком людства на цей дар (у значенні виконання своєї частини угоди) може бути тільки вірність та послух.

Перша згадка про новий заповіт міститься в книзі пророка Єремії в контексті повернення Ізраїлю з вигнання й отримання Божих благословень. Навіть в умовах нещастя і смутку Господь пропонує Своему непокірному народові надію й відновлення.

Неділя

6 грудня

ЗАПОВІТ БОГА З УСІМ ЛЮДСТВОМ

Погляньте, у якому нечестивому світі ми живемо, скільки зла навколо, але Бог продовжує терпіти нас. Уявіть собі, наскільки розбещеним був допотопний світ. «Бог дав людям Свої Заповіді

як правило для життя, але вони порушили Його Закон, і наслідком цього став усякий гріх. Нечестя людей було відвертим і зухвалим, справедливість – потоптана, і зойки пригноблених досягали Небес» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 91).

Прочитайте Бут. 9:1-17. Який заповіт Бог уклав з людством та як у ньому відобразилася Його благодать щодо творіння?

Заповіт Бога, укладений з Ноем, можна назвати найбільш універсальним серед біблійних заповітів – він був укладений з усім людством, а також з тваринним і рослинним світом (Бут. 9:12). Крім того, це була одностороння угода: Господь не висував жодних вимог або умов щодо тих, із ким укладав заповіт. Він просто не збирався знищувати Землю водою ще раз. На відміну від інших заповітів, цей заповіт не містив жодних умов.

Бог закарбував Свій заповіт видимим знаком – веселкою, яка символізує обітницю, що Земля більше ніколи не буде спустошена водами потопу. Таким чином, щоразу, коли з'являється веселка, ми споглядаємо знак цього давнього заповіту. Серед гріха і зла, які постійно намножуються на Землі, Господь час від часу дарує нам радість – милуватися красою веселки, знаком Своєї благодаті щодо всіх людей у світі. Ми можемо бачити її і не тільки насолоджуватися її неповторною красою, а й усвідомлювати, що це Боже послання, послання Його любові нашій нещасній планеті.

Поміркуймо над величчю і красою веселки, особливо у світлі того, що Біблія повідомляє нам про неї. Яким чином веселка може привабити нас до Бога і до чогось чудового, чогось більшого, ніж пропонує земля?

Понеділок

7 грудня

ЗАПОВІТ З АВРААМОМ

Прочитайте Бут. 12:1-3; 15:1-5; 17:1-14. Що Господь планував здійснити через заповіт, укладений з Авраамом?

Заповіт благодаті, укладений з Авраамом, є основоположним для всього ходу історії спасіння. Ось чому Павло використовував його для пояснення Плану спасіння, утіленого в Ісусі Христі.

Прочитайте Гал. 3:6–9, 15–18. Як Павло пов'язує укладений з Авраамом заповіт з Ісусом та питанням спасіння через віру?

Через насіння Авраама, до якого належать не тільки його численні нащадки, а й Сам Ісус (див. Гал. 3:16), Бог благословив увесь світ. Усі, хто стане нащадком Авраама через віру в Христа (див. Гал. 3:29), зрозуміють, що Бог Авраама є також їхнім Богом. Авраам «повірів Богові, і це зараховано йому за праведність» (Гал. 3:6). Він заслужив спасіння не більше, ніж розбійник на хресті; тільки Божа благодать дарує спасіння. Авраам виконав свою частину заповіту обітниці не тому, що був ідеальним, навпаки, він не був ідеальний, але тому, що був слухняним, виявивши віру, якою вхопився за обітниці спасіння. Його діла не виправдують його, натомість показують, що він уже виправданий. У цьому полягає суть заповіту та його вираження в житті віри (див. Римл. 4:1-3).

Поміркуйте більше про те, що ви маєте надію на спасіння тільки завдяки праведності Ісуса, якою наділені через віру. Яку ще більшу надію і радість можна здобути завдяки жертві Христа?

Вівторок

8 грудня

ЗАПОВІТ, УКЛАДЕНИЙ НА СИНАЇ

Як був укладений заповіт на горі Синай між Ізраїлем і Богом? (Див. Вих. 24).

Мойсей та деякі керівники піднялися на гору Синай. До групи керівників увійшли Аарон і двоє його синів, котрі представляли священиків, а також сімдесят старійшин та судді, які представляли народ. Усі супутники Мойсея повинні були

залишатися на певній відстані, а він мав піднятися на гору – туди, де Бог спілкуватиметься з ним.

Пізніше Мойсей зійшов з гори та підтвердив заповіт, укладений з усім народом. Він виклав Божі повеління, на що народ відповів: «Усе, про що говорив Господь, зробимо!» (Вих. 24:3).

Звичайно, як показує біблійна історія і наш власний досвід, одна справа – обіцяти бути слухняним, а зовсім інша – довіритися Божественній силі, яка дарує нам благодать для виконання того, до чого ми покликані.

Прочитайте Євр. 4:2. Як цей текст пояснює невдачу Ізраїлю? Як нам навчитися уникати таких помилок?

Тільки через віру й отримані біблійні обітниці, які пізнаємо вірою, ми можемо виявити послух, який показує вірність Божому Законові. Дотримання Закону не суперечило вічному заповітові в часи Мойсея, як не суперечить йому і в наші дні. Поширена хибна думка про Закон і заповіді, яка переважно виникає під час читання листів апостола Павла, зароджується через нездатність узяти до уваги контекст, у якому він писав до своїх юдейських опонентів. Вони хотіли, щоб Закон і послух йому займали центральне місце у вірі; а Павло, навпаки, прагнув зробити центром нашої віри Христа і Його праведність.

Як часто ви говорили: «Усе, що наказав Господь, зроблю!», а потім розуміли свою нездатність виконати обіцянку? Як ця сумна реальність робить обітницю благодаті значно ціннішою? Яку надію ми б мали без цієї обітниці?

Середа

9 грудня

НОВИЙ ЗАПОВІТ

Частина 1

Прочитайте Єрем. 31:31–34. Про що ці тексти свідчили в той час і про що свідчать сьогодні?

Єремія проголосив ці слова на тлі найбільшої кризи, яку переживали люди перед вавилонським вторгненням, коли над народом нависла загроза цілковитого зникнення. Проте і тут, як і в інших місцях, Господь пропонує їм надію, обітницю, що це не кінець і вони матимуть ще один шанс процвітати перед Його лицем.

Таким чином, перша обітниця «нового заповіту» зустрічається в Біблії в контексті можливого повернення юдеїв з вавилонського полону та благословення, яке Бог дасть їм після цього повернення. Як порушення укладеного на Синаї заповіту (Єрем. 31:32) призвело до їхнього вигнання, так і відновлення цього заповіту збереже їх і дасть надію на майбутнє. Як укладений на Синаї заповіт, так і новий заповіт буде особистісним. Він включатиме той самий Закон Десяти Заповідей, написаний не тільки на кам'яних скрижалях, а й у серцях людей, де він мав бути від самого початку.

«Той самий Закон, котрий був написаний на кам'яних таблицях, закарбовується Святим Духом на скрижалях серця. Замість намагання досягти власної праведності, ми приймаємо праведність Христа. Його кров очищує нас від наших гріхів. Його послух приймається замість нашого. Після цього серце, відновлене Святим Духом, приносить «плоди Духа». Благодаттю Христовою ми житимемо в послухові Божому Законові, записаному в наших серцях. Маючи Христового Духа, ми будемо наслідувати Його вчинки» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 372).

Завдяки новому заповіту гріхи юдеїв будуть прощені, вони пізнають Господа особисто і будуть коритися Божому Законові за допомогою сили Святого Духа, Котрий звершує в них справу викуплення.

Четвер

10 грудня

НОВИЙ ЗАПОВІТ

Частина 2

Пророцтво Єремії про новий заповіт має подвійне значення: по-перше, воно стосується повернення юдеїв до Бога і додому; по-друге, воно передвіщає служіння Ісуса як Месії, смерть

Котрого утвердила заповіт та сприяла позитивним змінам у відносинах між людьми і Богом. Саме в новому заповіті ми отримуємо повне вираження Плану спасіння, який колись був відкритий у символах та ритуалах.

Прочитайте Луки 22:20 і 1 Кор. 11:24-26. Як ці тексти пов'язані з пророцтвом Єремії? _____

Хліб – це символ ламаного тіла Христового, яке в Старому Завіті представлено в образі заколеного пасхального агнця. Сік виноградної лози – це символ крові Ісуса Христа, пролитої на хресті, і цей символ був відкритий у Новому Завіті. Служіння Ісуса почалося не в Новому Завіті; воно охоплює собою і Старий Завіт. Так в обряді Вечері Господньої ми можемо бачити зв'язок, який об'єднує все служіння, здійснюване Ісусом заради спасіння людства протягом історії.

Хліб і сік – найкоротший виклад історії спасіння. Хоч вони і є лише символами, але завдяки ним ми розуміємо неймовірні діяння Бога задля нас.

Павло використовує ілюстрацію Вечері Господньої, яка вказує не лише на смерть Христа, а й на Його повернення, без якого Його смерть втратила б своє значення. Зрештою, яка була б користь від Першого приходу Христа без Другого, коли ми воскреснемо з мертвих (див. 1 Сол. 4:16; 1 Кор. 15:12-18)? Ісус засвідчив про цей зв'язок, коли промовив: «Та кажу вам, що віднині не питиму з цього плоду виноградного аж до того дня, коли питиму його новим з вами в Царстві Мого Отця» (Матв. 26:29). Без сумніву, Перший прихід Христа нерозривно пов'язаний із Другим. Перший прихід знайде своє остаточне виконання тільки в Другому.

Наступного разу, коли ви братимете участь у Вечері Господній, подумайте про обіцянку Христа не пити з плоду виноградного, аж поки Він питиме його з нами в Божому Царстві. Що ви відчуваєте, роздумуючи про це? Що це говорить про близькі взаємовідносини з нами, яких прагне Христос?

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Біблія навчає, що веселка – це знак Божого заповіту, що Земля не буде знищена водами потопу. Звичайно, завдяки науці ми тепер знаємо, що веселка виникає, коли сонячне світло заломлюється й відбивається в краплях води. Світло заломлюється в краплі під одним кутом і відбивається під іншим, створюючи спектр кольорів. Поет Джон Кітс боявся, що наука «розплете веселку». Але навіть якби ми змогли провести структурний аналіз, виміряти, передбачити й визначити кількість усього, що з нею пов'язане, аж до внутрішнього змісту кожного фотона і кожного кварка, то це тільки допомогло б нам зрозуміти закони природи, які Бог використовує для створення веселки заповіту. Можливо, одного прекрасного дня наука відкриє про веселку все, зможе розкласти її на цифри і формули, але вона ніколи не зможе пояснити, для чого Бог створив її. А ми знаємо, як і для чого. Господь влаштував усе так, що, коли сонячне світло і туман перебувають у певному співвідношенні між собою, світло, проникаючи крізь туман, заломлюється і відбивається під різними кутами, що створює смуги електромагнітних хвиль, які, досягаючи нашого ока, відтворюють зображення веселки в наших очах. Бог створив веселку, щоб нагадувати нам про Свої обітниці, згідно з якими Земля не буде винищена водою.

Запитання для обговорення:

1. Які інші важливі істини, відкриті в Біблії, наука не може пояснити? Чи можемо ми стверджувати, що найбільш важливі істини, які ми знаємо, були відкриті Самим Богом? Якщо так, то які це істини?
2. Обговоріть у класі кардинальний взаємозв'язок між вірою й ділами в Плані спасіння. Тобто в чому полягає роль віри і діл та як вони співвідносяться в християнському досвіді?

ПОКЛИК ПУСТЕЛІ КАЛАХАРІ

Частина 2

Сонце немилосердно пекло в пустелі Калахарі, коли невисокий на зріст чоловік наполегливо просувався вперед зі своїм луком. За його зовнішнім виглядом можна було припустити, що йому близько 70 років. Він був дуже худим і жилим, і було видно, що він звик до постійної нестачі їжі й води. Але його рухи були швидкими і точними.

Навчений досвідом своїх предків, чоловік обережно наближався до стада тварин, які мирно паслися. Підійшовши на достатню відстань, він прицілювався і вистрілював з лука в одного із самців. Стріла досягла своєї цілі, але шкура тварини виявилася надто товстою, тому стріла лише поранила жертву. Коли самець помітив бушмена, він підбіг до нього, підняв на свої роги і нещадно кидав з одного боку в інший, доки в того не випали назовні нутроці, змішавшись із піском та пилом. Після того як самець, залишивши бушмена напівживим, утік, чоловік якось підвівся і, тримаючись за живіт, вирушив до єдиного місця, де йому могли допомогти, – до найближчої адвентистської лікарні, що знаходилася в кількох кілометрах від місця події.

Чоловік прибув до лікарні ледве живим. Лікарі, надаючи першу допомогу, були шоковані витривалістю бушмена, адже він просто дивом дійшов до лікарні. Помолитись, хірург почав оперувати чоловіка. Він очистив нутроці та черевну порожнину і наклав шви на зяючу рану. Лікар розумів, що врятувати цього бушмена здатний тільки Бог.

Завдяки турботі медсестер та їхнім молитвам бушмен все-таки видужав і повернувся до своєї сім'ї. Але в лікарні він дізнався про Божу любов.

Через кілька місяців цей чоловік з великим шрамом на животі повернувся до лікарні. На знак вдячності він подарував

лікарям гарний 120-сантиметровий ланцюг ручної роботи, майстерно виготовлений з бісеру.

Частина приношень тринадцятої суботи цього кварталу допоможе відкрити адвентистську початкову школу в Ботсвані. Будь ласка, пам'ятайте про цю потребу, жертвуючи кошти в тринадцяту суботу кварталу. Через наш сайт giving.adventistmission.org ви можете внести пожертвування в будь-який час.

Доктор Селігман – практикуючий лікар у Габороні, Ботсвана.

НАЗАД ДО ЄГИПТУ

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 40:7-16; Єрем. 41-43; Вих. 16:3; Числа 16:13; Єрем. 44.

Пам'ятний вірш:

«Нехай буде Господь проти нас за свідка правдивого та вірного, якщо ми не зробимо так, як усе те, з чим пошле тебе до нас Господь, Бог твій» (Єрем. 42:5).

Урок цього тижня підводить нас до завершення розповіді про пророка Єремію. Проте цей фінал не такий, як буває в казках: «Вони жили довго і щасливо». У певному розумінні можна було б узагальнити дослідження цього тижня і навіть значну частину книги пророка Єремії, сказавши, що тут ми зустрічаємо межі благодаті. Тобто благодать не зможе спасти тих, хто відмовляється прийняти її. Незалежно від того, як довго Господь звертався до юдеїв, пропонуючи їм спасіння, захист, викуплення, мир і процвітання, тільки невеликий вірний Останок прийняв пропозицію Бога.

А Єремія? З людського погляду, його життя і служіння були даремними! «Скорботний пророк» мав причини для скорботи. Навіть після того як передбачені ним події сталися, народ продовжував грішити, живучи в ідолопоклонстві, відкрито кидаючи виклик пророкові та зневажаючи слово Господа.

Наскільки обережними повинні бути ми! Благодать є благодаттю, оскільки Бог дає її незаслужено, але Він не може дати її тим, хто відмовляється прийняти цю благодать на Його умовах.

ПОЛІТИЧНА АНАРХІЯ

Можна було б очікувати, що після зруйнування міста і цілковитого розгрому Юдеї вавилонянами весь народ зробить необхідні висновки. Але, на жаль, не всі схаменулися і трагедія не закінчилася.

Прочитайте Єрем. 40:7–16. Яка вістка знову була дана народові? У чому полягає зміст використаного в 11-му вірші слова «частина» («останок» – за перекладом І. Хоменка)?

Незважаючи на вістку про мир і навіть про подальше процвітання (див. Єрем. 40:12), не всі задовольнялися своїм теперішнім становищем.

Прочитайте Єрем. 41. З якими новими проблемами зустрічається останок?

Хоч Біблія не повідомляє про причини вбивства, але той факт, що це зробив представник царської сім'ї та за сприяння вельмож царя (див. Єрем. 41:1), свідчить: ці представники юдейської еліти досі опиралися ідеї про те, що обраний народ повинен підкоритися вавилонському пануванню. Оскільки Гедалія був поставлений вавилонським царем (див. Єрем. 40:5), ці люди, можливо, вважали його зрадником-маріонеткою, який виявив невірність щодо народу, тому має померти разом зі своїми придворними.

Вивчаючи даний розділ, ми бачимо, що тепер останок юдеїв опинився перед новою загрозою; вони боялися, що вавилоняни, не знаючи подробиць убивства Гедалії та вавилонських воїнів, спробують помститися за їхню смерть (див. Єрем. 41:3).

Гріх Ізмаїла та його прибічників викликав страх серед тих, хто не мав нічого спільного із цим злочинцем. Що це говорить нам про те, що через наш непослух ми можемо завдати болю і страждань іншим людям, котрі не мали нічого спільного з нашими гріхами?

У ПОШУКАХ БОЖЕСТВЕННОГО КЕРІВНИЦТВА

Прочитайте Єрем. 42. Яка переконлива вістка записана тут для всіх, хто в молитві шукає Божого керівництва?

Побоюючись вавилонян, люди розшукали Єремію і благали його помолитися про Божественне керівництво. Вони, мабуть, нарешті переконалися, що Єремія – справді пророк від Бога і все, сказане ним в Ім'я Господа, збувається.

Вони також пообіцяли виконати все, що накаже їм Господь. Здається, що перед нами люди, котрі засвоїли урок і тепер не тільки бажають знати, у чому полягає Божа воля, а й готові виконувати її. Слова: «Чи добре й чи зле, ми послухаємося голосу Господа, Бога нашого, що до Нього ми посилаємо тебе, щоб було нам добре, коли будемо слухатися голосу Господа, Бога нашого» (Єрем. 42:6) – це потужне визнання віри. Після всіх нещасть таке визнання було надзвичайно вчасним.

Зверніть увагу на зміст більш ранніх вісток Єремії: Не довіряйте іноземним державам. Покладайтеся на Господа, і Він дасть вам добробут, а призначеного часу здійснить викуплення. Ніхто інший, а тільки Господь дарує спасіння. Іноземні держави не допомогли вам і не допоможуть зараз.

Бог мав попередити їх, оскільки знав наміри їхніх сердець. Він знав, що вони думають про повернення до Єгипту (зверніть увагу на використаний тут символізм), щоб там знайти захист. Таким чином, Господь дав їм дуже чіткі конкретні повеління не робити цього, оскільки такий курс призведе до їхньої загибелі.

І знову люди повинні були зробити вибір – вибір, який стоїть перед кожним: життя і мир через віру й послух Ісусові або страждання і смерть через відсутність віри й послуху. Незалежно від обставин, кожному з нас потрібно буде зробити

вибір. На відміну від цих людей, ми не завжди отримуємо такі конкретні чіткі застереження, проте також маємо певні попередження від Господа.

Життя чи смерть, благословення чи прокляття... Який вибір ви робите щодня: на життя чи на смерть?

Вівторок

15 грудня

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЄГИПТУ

Якщо ви не читали продовження цієї історії, то 42-й розділ книги пророка Єремії може бути дуже захопливим. Що зробить народ? Чи вчинить згідно з вірою, яка виявляється в послуху, і залишиться в Юдеї? А може, повторить ті самі помилки, яких припустився в минулому? Чи прислухаються люди до ясного «Так говорить Господь» або діятимуть за власною волею? Адже Господь застерігав щодо випробувань, які спіткають їх, якщо вони повернуться до Єгипту. Ці застереження викладені в останніх віршах 42-го розділу.

Прочитайте Єрем. 43:1-7. Який вибір зробив народ?

Коли Боже Слово не відповідає нашим намірам і бажанням, ми починаємо сумніватися в його Божественному походженні. Такого висновку дійшли народ і начальники. Очевидно, в Ізраїлі змінилися тільки обставини, а мислення людей залишилося колишнім. Вони забули свою клятву і вирішили обрушити свій гнів на пророка Єремію. Однак, не бажаючи нападати відкрито, вони звинувачують Баруха, друга й писаря пророка, у тому, що він намовив Єремію проти них.

Прочитайте Вих. 16:3; Числа 16:13. Які паралелі існують між тим, що народ сказав Єремії, і тим, що сказали їхні попередники Мойсеєві?

За своєю природою людина завжди шукає того, кого можна звинуватити у своїх проблемах, аби виконати власні бажання.

Отже, Баруха звинуватили в бажанні умертвити всіх своїх співвітчизників руками вавилонян або відправити у вигнання. Уривок Єрем. 43:1-7 не пояснює, чому люди дійшли цього висновку, так само, як Біблія не пояснює, чому ізраїльський народ вважав, що Мойсей вирішив умертвити їх у пустелі після виходу з Єгипту. Перебуваючи в полоні емоцій і пристрастей, люди не можуть розважливо міркувати. Тому як важливо підпорядкувати свої пристрасті й емоції Господу!

Як часто ми дозволяємо своїм емоціям або пристрастям впливати на наше судження або навіть відкидати чітке «Так говорить Господь»? Як ми можемо захистити себе від влади емоцій та пристрастей? (Див. 2 Кор. 10:5).

Середа

16 грудня

ВІДВЕДЕНІ В ПОЛОН

Прочитайте Єрем. 43:8-13. Що Господь сказав через Єремію?

Тахпанхес – місто на північно-східному кордоні Єгипту, у якому на той час були значні фортифікаційні споруди та проживала велика кількість єврейських поселенців.

Тут знову Господь наказує Єремії символічно представити пророцтво в діях. Незважаючи на силу слів, враження від дій буває незабутнім.

Ми не знаємо, як саме Єремія мав заховати каміння при вході в дім фараона. Однак ситуація була зрозуміла: навіть могутній фараон не може зрівнятися з Господом, Котрий виконає Своє слово так, як сказав. Біженці, які думали, що знайдуть захист і безпеку в Єгипті, помилялися так само, як і ті, хто раніше вважав, що знайде захист і безпеку, коли Єгипет прийде до них (див. Єрем. 37:7, 8). Єгипетські боги – це плід спотвореної фантазії, тому вони безсилі. Ці боги являли собою язичницькі гидоти, які тримали людей у крайньому невігластві. Ізраїльтяни, як і ми, повинні були знати: єдині справжні захист і безпека полягають у послухові Господу.

«Коли самозречення стане частиною нашої релігії, ми зможемо зрозуміти і виконати Божу волю; наші очі будуть помазані маззю для очей, тому ми зможемо побачити красу Божого Закону. Ми побачимо, що єдиний безпечний шлях – це шлях послуху. Бог зажадає звіту від Свого народу за дароване йому світло істини. Вимоги Його Закону справедливі й розумні, і Бог чекає від нас виконання цих вимог за допомогою благодаті Христа» (Е. Уайт. Рев'ю енд Геральд, 25 лютого 1890 року).

Подумайте про такий символізм: ізраїльтяни, бажаючи знайти безпеку, повернулися до Єгипту. Яка іронія! Як існують способи піддатися спокусі повернутися до духовного Єгипту в пошуках чогось, що, на нашу думку, ми не можемо мати з Господом?

Четвер

17 грудня

ВІДКРИТА НЕПОКОРА

Прочитайте Єрем. 44:1-10. Чим юдеї займалися в Єгипті?

Під час перебування юдейських переселенців у Єгипті Єремія стикається з тією ж проблемою, яку мав народ у Юдеї. Тоді його вістка призначалася керівникам; тепер вона дана простим людям, котрі, перебуваючи на чужині, припускаються тих самих гріхів, що призвели народ до нещастя.

Яку вражаючу відповідь отримав Єремія від народу, до котрого звернувся з докором? Єрем. 44:15-19.

Вражає жорстокість сердець цих людей та омана, яка опанувала їх. Фактично вони дивилися Єремії в обличчя й відкрито зневажали слова, сказані від Імені Господа.

Обґрунтування було простим: у ті далекі дні, до реформ Йосії, коли вони поклонялися язичницьким богам, навіть кадили «небесній цариці» та приносили їй литі жертви, вони були матеріально забезпечені і жили спокійно. А після ре-

форм Йосії (які були надто запізнілими й половинчастими) їх спіткало лихо. І тепер вони запитують, чому мають слухати Єремію й усі його попередження.

Суть відповіді Єремії (Єрем. 44:20-30) була такою: «Ні, ви не розумієте. Саме тому, що ви здійснювали всі ці дії, на вас обрушилися нещастя. Гірше того, ваша вперта відмова змінитися означає, що надходять ще більші лиха. Безпека, яку ви думали знайти в Єгипті, – це обман і неправда, як і язичницькі боги, яким ви поклоняєтеся. Врешті-решт ви дізнаєтеся правду, але буде запізно».

Що можна сказати, коли люди, які загрузли в гріхах та невір'ї, добре живуть, а віруючі християни проходять через важкі випробування? Як правильно вчинити в таких обставинах?

П'ятниця

18 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Через всю книгу пророка Єремії, як і через всю Біблію, червоною ниткою проходить тема добра і зла. Як християни, ми здатні відрізнити добро від зла, адже Бог неодноразово давав визначення цим поняттям (див., наприклад, Римл. 7:7; Мих. 6:8; І. Нав. 24:15; Матв. 22:37-39; П. Зак. 12:8). А якщо ви не вірите в Бога, як відрізнити добро від зла?

Сем Харріс, публіцист-атеїст, запропонував свій спосіб. Він написав книгу під назвою «Моральний краєвид», у якій стверджує, що добро і зло можуть і повинні бути зрозумілі тільки з наукового погляду. Тобто як наука допомогла нам зрозуміти різницю між сильними та слабкими ядерними силами, так вона повинна допомогти нам відрізнити правильне від помилкового і добро від зла. Він навіть припускає, що наука зможе одного прекрасного дня позбутися зла. «Подумайте, що могло б статися, якби ми знайшли ліки від людського зла. Уявіть, що відповідні зміни в людському мозку можуть бути зроблені дешево, безболісно і безпечно. Лікування психопатії стане можливим завдяки добавкам до продуктів харчування, подібно до вітаміну D. Зло тепер стане лише нестачею харчування» (Моральний краєвид, с. 109, Simon&Schuster, Inc.,

KindleEdition). Більшість учених, котрі не вірять у Бога, матимуть чималі труднощі, вважаючи, що наука може вирішити ці проблеми. Однак якщо не вірити в Господа, то де ще можна знайти ці рішення?

Запитання для обговорення:

1. «Від нас залежить, як ми приймаємо умови Господа» (Е. Уайт. Вибрані вісті, т. 1, с. 118). Чому неправильно вважати, що благодать дарується без умов? Умови та діла або заслуги перед Богом – не одне і те ж. Як нам навчитися розпізнавати фальшиве вчення про спасіння ділами (законництво) та лжевчення, згідно з яким спасіння не є умовним (дешева благодать)?
2. Поміркуйте над останнім запитанням уроку за четвер. Уявіть, що хтось каже: «Я не вірю в Бога і в Ісуса, але подивіться, як добре я живу. Насправді я можу сказати, що моє життя краще за ваше, хоч ви і християнин». Що б ви відповіли такій людині?

Місіонерська історія

УСЕ СПРИЯЄ НА ДОБРО

Як і багато молодих людей в Африці, Сіока переїхав зі свого рідного села до великого міста, щоб знайти хоча б якусь роботу. Він жив з родичами і кожен зароблений копійку пересилав своїй овдовілій матері, яка виховувала ще двох синів.

Коли Сіока вперше прийшов на програму, яку проводив пастор Мбена, йому дуже сподобалася музика. Але почувши вістку про Ісуса Христа, він не переставав думати про те, як буде добре жити на небі з Господом. Як це, роздумував він, ніколи більше не потребувати їжі, води, не відчувати страху, самотності або скорботи?

Після закінчення програми Сіока вирішив повернутися додому та піти навчатися в школі, щоб в майбутньому стати пастором. Пресвітер церкви, який піклувався про відвідувачів програми, був упевнений, що, коли Сіока повернеться додому, його бажання стати пастором відійде на другий план. Його більше хвилюватиме питання про те, як заробити гроші, щоб заплатити за школу, а весь свій вільний час він працюватиме на городі.

На додаток до жахливої убогості той рік видався неврожайним. Дощів майже не було, і люди з гіркотою спостерігали, як гинуть їхні посіви. Іноді дощі все-таки падали, але їх було недостатньо для відживлення безплідної землі.

Настав страшний голод. Багато людей помирало від нестачі їжі та від хвороб. Сіока теж серйозно захворів. Зневірена мати, бачачи, як поступово згасає її син, відправила його до лікарні найближчого міста. Саме там пастор Мбена, відвідуючи своїх членів церкви, знайшов хворого Сіоку.

Побачивши пастора, хлопець пожвавішав. Він сказав слабким шепотом:

– Пасторе Мбена, Бог добрий. Він врятував мене від голодної смерті, і тепер я побачу, як мої односельчани укладають заповіт з Господом. Ви ж приїдете до мого села, чи не так?

– Звичайно приїду, Сіоко. Я проведу цілу серію зустрічей у твоєму селі, щоб якомога більше людей дізналося про Ісуса, – відповів пастор.

– О, вони вже знають про Ісуса, – упевнено сказав Сіока. – Двадцять п'ять осіб повністю готові до хрещення. Я розповів їм усе, про що дізнався на вашій програмі. Я співав з ними пісні, ми зустрічалися щосуботи. Навіть коли лютував голод, ми молилися, і Бог незмінно відповідав на наші молитви. Він привів мене сюди, до лікарні, щоб я зустрівся з вами. Коли ви зможете приїхати до мого села?

Пастор Мбена не міг повірити своїм вухам. Цей хлопчик, у якого не було практично жодних можливостей навчатися, став глашатаєм Бога. Коли Сіоку виписали з лікарні, пастор разом з ним поїхав до нього додому. Він відвідав людей і побачив, що вони справді готові до хрещення. Яким же прекрасним був той день, коли Сіока та його 25 односельчан, яким він проповідував, уклали завіт з Господом!

Історію записала Шарлота Ішканян.

УРОКИ ЄРЕМІЇ

Біблійні тексти для дослідження:

Єрем. 2:13; 6:20; 7:1-10; Матв. 9:12; П. Зак. 6:5; Єрем. 10:1-15; 23:1-8.

Пам'ятний вірш:

«Ось дні наступають, – говорить Господь, – і поставлю Давидові праведну Парость, і Цар зацарює, і буде Він мудрий, і правосуддя та правду в Краю запровадить» (Єрем. 23:5).

Ми завершуємо серію уроків, присвячених книзі пророка Єремії. Це була цікава подорож по біблійній книзі. Ми побачили багато драматичних подій, розповідь була сповнена емоцій і переживань. Як і всі пророки, Єремія не писав у вакуумі: його вістка була посланням від Господа народові, який жив у певний час, певному місці й за певних обставин.

І хоч обставини життя Єремії радикально відрізняються від обставин нашого життя та життя багатьох інших поколінь, які читали його книгу, викладені в ній важливі принципи актуальні для Божого народу в кожному поколінні.

Це такі істини, як вірність Богові та послух Його Заповідям; істинна релігія, релігія серця, на відміну від порожніх і мертвих ритуалів, які призводять людей до самозаспокоєння; готовність людей слухати докори, навіть якщо вони не відповідають їхнім бажанням; істинне відродження й перетворення; надія на Господа, а не на людину, Божі обітници...

Перелік можна продовжити. Цього тижня ми розглянемо певні уроки, які можемо отримати з даного об'явлення Божої любові до Своїх дітей навіть в умовах грізного попередження про те, до чого можуть призвести їхні дії.

ГОСПОДЬ ЄРЕМІЇ

Ми як віруючі люди розуміємо, що в центрі Великої боротьби стоїть важливе запитання: який характер Бога? Людей завжди цікавило: Ким насправді є Бог? Він – деспотичний тиран, яким змальовує Його сатана, чи люблячий дбайливий Отець, Котрий бажає нам тільки найкращого? Це справді найважливіші запитання в усьому Всесвіті. Зрештою, що б сталося з нами, якби Бог був не добрим, люблячим і жертвним, а деспотичним і жорстоким? Краще не мати жодного Бога, ніж мати такого. На щастя, ми маємо відповіді, які найкраще були проілюстровані на хресті.

«Спасенні ніколи не забудуть, що Той, Чия сила створила незліченні світи і керує їхнім рухом у безмежному просторі, Улюблений Божий, Велич Небес, перед Яким схиляються херувими й серафими, принизив Себе, щоб підняти грішну людину; поніс на Собі всю вину і ганьбу за гріх; зазнав розлуки з Отцем, коли Той закрит від Нього Своє лице, доки скорбота і горе загиблого світу не розбили Його серце і не позбавили життя на Голгофському хресті. Те, що Творець усіх світів, Вершитель долі всіх людей відмовився від Своєї слави та принизив Себе з любові до людини, буде постійно викликати подив і захоплення мешканців Усесвіту» (Е. Уайт. Велика боротьба, с. 651).

Як наведені тексти книги пророка Єремії відкривають природу і характер Бога? Що вони говорять нам про Нього?

Єрем. 2:13 _____

Єрем. 5:22 _____

Єрем. 11:22 _____

Єрем. 31:3 _____

Єрем. 3:7 _____

Це лише деякі з багатьох образів та виразів, які використовуються в книзі пророка Єремії та свідчать нам про природу і характер нашого Бога. Він – Джерело життя, усемогутній Творець, Бог правди, Котрий любить нас, закликає покаятися у своїх гріхах та залишити шляхи, які ведуть до смерті.

Які докази Божої любові ви пережили у своєму житті?

РИТУАЛИ ТА ГРІХ

У книзі пророка Єремії Господь спонукав ізраїльтян відійти від холодних, мертвих, але при цьому добре організованих ритуалів, що почали домінувати над вірою; від обрядів, котрі, як вони вірили, покривали їхні гріхи.

Як було сказано раніше, здебільшого Єремія боровся з керівниками, священиками і людьми, котрі вірили: оскільки вони вибраний народ, діти Авраама, народ заповіту, їхні відносини з Богом правильні. Яка сумна омана, котрої ми як нащадки Авраама повинні остерігатися! (Див. Гал. 3:29).

Яка вістка пророка Єремії міститься в наведених віршах? Як можна застосувати викладені тут принципи в нашому повсякденному житті з Господом? Єрем. 6:20; 7:1-10.

Прочитайте Єрем. 7:9, 10. Якщо ви коли-небудь хотіли побачити ситуацію, що відповідає терміну «дешева благодать», то вона якраз змальована в наведених текстах. Люди охоче свідомо грішать, а потім приходять до храму, стають перед обличчям Бога та заявляють, що вони спасенні. Бог осміяний бути не може. Якщо ці люди не змінять свого способу життя, особливо ставлення до знедолених, вони зустрінуть різке засудження.

Який обман опанував їхніми серцями! Вони вважали, що їхньої організованої релігії з її ритуалами достатньо, аби покрити їхні гріхи, а отже, можна продовжувати грішити!

Чим відрізняються попередження Єремії від слів Ісуса, записаних в Матв. 9:12? Чому так важливо бачити цю різницю?

РЕЛІГІЯ СЕРЦЯ

«Отже, кожний з нас сам за себе дасть відповідь Богові» (Римл. 14:12).

Переважна частина книги пророка Єремії призначена для нації в цілому. Знову і знову він говорить про Ізраїль та Юдею в загальному як про «виноград добірний» (Єрем. 2:21), «коханого», «миле» для Господа (Єрем. 11:15; 12:7), Божий «спадок» (Єрем. 12:7-9), Його «виноградник» (Єрем. 12:10), «стадо Господнє» (Єрем. 13:17). Безперечно, з книги пророка Єремії ми отримуємо уявлення про збірну (узагальнену) природу цієї нації.

Звичайно, у Новому Завіті знову і знову Церква зображена як єдине ціле, що складається з багатьох різних особистостей, тобто як збірна інституція (див. Ефес. 1:22; 3:10; 5:27).

Проте спасіння – це особистий, а не збірний досвід. Ми не спасаємося групою. Подібно до Церкви Нового Завіту, юдейський народ складався з особистостей, і саме на цьому рівні – особистісному – підіймаються справді важливі питання. Відомий вірш, записаний у книзі Повторення Закону 6:5: «І люби Господа, Бога твого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю!», хоч і був звернений до народу в цілому, проте містить дієслова другої особи однини. Тобто займенник використано в однині; Бог звертався до кожного особисто. Зрештою, кожному з нас особисто доведеться дати звіт про себе Богові.

У книзі пророка Єремії представлена саме ця істина.

Що наступні тексти говорять про важливість особистого, індивідуального спілкування з Господом?

Єрем. 17:7 _____

Єрем. 17:10 _____

Єрем. 29:13 _____

Єрем. 9:23, 24 _____

Хоч Біблія як у Старому, так і в Новому Завітах говорить про збірний образ Божої Церкви, істинна віра – це справа кожної людини, чоловіка або жінки, плід щоденного посвячення Господу, особистий вибір життя у вірі й послуху.

Кожен із нас несе особисту відповідальність за власне життя, проте чи впевнені ми в тому, що робимо все від нас залежне, аби підняти і надихати інших? Подумайте зараз про кого-небудь, кому ви могли б сказати слова доброти й підбадьорення.

ЗАНЕПАД ЕПОХИ ІДОЛІВ

Який гріх був одним з найбільших гріхів народу, який Єремія постійно викривав? Єрем. 10:1-15. _____

У цих текстах пророк не тільки показує даремність і безглуздя поклоніння ідолам, а й протиставляє їм живого Бога. Ідоли безсилі, безуспішні, безмістовні, фальшиві; який контраст із Господом, Котрий створив небо і землю! Він перебуватиме вічно, а ідоли зникнуть назавжди. Отже, кому ми повинні поклонятися й присвятити своє життя: слабким, хибним, марним і безсилим ідолам чи всемогутньому вічному Господу, Котрий створив та підтримує Всесвіт? Відповідь очевидна.

Однак, незважаючи на очевидність відповіді, ми ризикуємо впасти в ідолопоклонство. Хоч сьогодні ми не поклоняємося таким ідолам, яких шанували за часів Єремії, наше сучасне життя наповнене фальшивими богами. Сучасні ідоли – це те, що ми любимо більше, ніж Бога; те, чому ми «поклоняємося» (а поклоніння – це не тільки спів і молитви), стає нашим богом, і ми перетворюємося на ідолопоклонників.

Що може стати ідолом для нас сьогодні? Можливо, це електронні засоби комунікації, гроші, слава або навіть інші люди.

Складіть список потенційних ідолів, а потім запитайте себе: чи можуть вони запропонувати справжнє спасіння?

Звичайно, ми усвідомлюємо, що жодна з названих речей не гідна поклоніння. Ми знаємо, що врешті-решт ніщо з того, що пропонує світ, не може задовольнити бажання нашої душі і, звичайно, не спасе нас. Якщо ми не будемо обережні, якщо не будемо дивитися на Ісуса і пам'ятати, що Він здійснив для нас, усі ці речі легко затягнуть нас у сучасне ідолопоклонство, проти якого так палко виступав Єремія.

Четвер

24 грудня

ОСТАНОК

«В останні роки відступництва Юдеї заклики пророків залишалися майже непочутими, і коли халдейські війська втретє і востаннє взяли в облогу Єрусалим, у кожному серці згасла надія. Єремія передрік цілковите зруйнування; саме через наполегливі заклики до капітуляції його і було ув'язнено. Але Бог не залишив у безнадійному відчаї вірний останок, який залишався в місті. Навіть перебуваючи під суворим наглядом тих, хто глузував з його вісток, Єремія отримав нове одкровення про готовність Неба прощати і спасати. Від того часу і до наших днів це відкриття стало невичерпним джерелом утіхи для Божої Церкви» (Е. Уайт. Пророки і царі, с. 466).

Навіть в умовах масштабного відступництва й загибелі Бог завжди мав вірний, хоч і нечисленний народ. Як і в книгах багатьох інших пророків, переважна частина уваги в книзі пророка Єремії приділяється питанням відступництва і зради (бо саме від цього Господь бажав спасти Свій народ), однак упродовж усієї біблійної історії Бог мав вірний Останок. Так триватиме до кінця часу (див. Об'явл. 12:17).

Як концепція Останку виражена в Єрем. 23:1-8? Яким чином це стосується новозавітних часів? (Див. також Єрем. 33:14-18).

У віршах 5-7 богослови завжди бачили месіанське пророцтво про викуплення вірного Божого народу. Справді, після вавилонського полону останок повернувся, проте це повернення не було славним. Однак наміри Божі будуть виконані через Нащадка роду Давидового, через «праведну Парость», Царя, Котрий одного прекрасного дня зацарює на всій Землі.

Це пророцтво частково виконалося під час Першого приходу Христа (див. Матв. 1:1; 21:7-9; Івана 12:13). Проте повністю виповниться під час Другого приходу (див. Дан. 7:13, 14), коли всі вірні Богові – Його істинний Останок – вічно житимуть у мирі й безпеці. Викуплення, символічно представлене спочатку виходом з Єгипту, буде остаточним, повним і вічним.

На що ви покладаєте свої надії? Як навчитися більше довіряти Божим обітницям та вірити в їх остаточне виконання в нашому житті?

П'ятниця

25 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Багато років тому служитель Церкви адвентистів сьомого дня на ім'я У. Д. Фразі сказав проповідь, яка називалася «Переможці і переможені». У ній він розглянув життя різних біблійних персонажів, їхню працю та служіння, і поставив запитання про кожного з них: «Це був переможець чи переможений?». Наприклад, він розглянув життя Івана Хрестителя, котрий жив самотньо у пустелі. Він мав мало послідовників, порівняно з Ісусом, Котрий ішов за ним. Більше того, Іван прожив свої останні дні в похмурій в'язниці, де іноді його долали сумніви, і врешті-решт був страчений (див. Матв. 14). Після переліку всіх цих труднощів пастор Фразі запитав: «Ким був Іван: переможцем чи переможеним?»

А як щодо пророка Єремії? Наскільки успішним було його життя? Він багато страждав і не боявся говорити про це. Вістки пророка не просто не подобалися царям, священникам, князям і простому народові, а надзвичайно обурювали їх. Єремію навіть вважали зрадником власного народу. Зрештою настали руйнування і загибель, про які він попереджав усе

своє життя. Його кинули в брудну яму, сподіваючись, що він там помре. Пророк вижив, щоб стати свідком жахливого вигнання свого народу, руйнування Єрусалима і храму. Таким чином, з людського погляду, служіння пророка Єремії не було успішним. Але Господь дивився на нього по-іншому.

Запитання для обговорення:

1. Ким був Єремія: переможцем чи переможеним? Чому ви так вважаєте? Якщо ви стверджуєте, що він був переможцем, то за якими стандартами оцінюєте його життя і чому? Які стандарти необхідно використовувати, аби зрозуміти, що правильно і що неправильно, що добро і що зло, успіх і невдача?
2. Яким чином Єремія послужив прототипом життя і служіння Ісуса? Які існують паралелі?
3. Цього тижня ми розглядали ідею «дешевої благодаті» – переконання в тому, що можна свідомо грішити і бути впевненими у своєму спасінні. Що таке справжня благодать на відміну від дешевої, нічого не вартої і навіть оманливої, про яку попереджав пророк?

Місіонерська історія

ЗАРАЗ САМЕ ЧАС

Після того як адвентистка сьомого дня Дебора вийшла заміж за невіруючого чоловіка, вона перестала відвідувати церкву і переїхала до району, де не було адвентистів.

Через кілька років місіонерська група «Зараз саме час», що складалася з рядових членів Церкви АСД, вирішила провести євангельські зустрічі в цьому районі. На першу зустріч якимось чином потрапив п'яний чоловік Дебори. Попри те, що він був п'яний, він зрозумів, що ці зустрічі проводять члени Церкви, яку колись відвідувала його дружина.

«Де ж ви були раніше? – грубо запитав він. – Моя дружина – адвентистка сьомого дня, і вона чекала вас стільки років!» Один із членів команди вивів його на вулицю, щоб він не заважав проводити зустрічі. Вони поговорили, чоловік Дебори випросив для дружини Біблію і пішов додому.

У цей час Дебора прокинулася від дивовижного сну. Їй приснилося, що додому приходять чоловік і дарує їй Біблію. Вона лежала і думала, що ж міг означати цей сон. Жінка була впевнена, що її чоловік не витратить грошей на Біблію.

Але близько двох годин ночі її чоловік прийшов додому і вручив їй Біблію. Усе відбулося саме так, як їй приснилося. Цей знак Божої турботи так здивував та потішив її, що вона не могла дочекатися ранку, аби піти на пошуки місця, де проходили зустрічі.

Рано-вранці Дебора знайшла проповідника і почала вивчати з ним Слово Боже. Вона вирішила, що ніхто й ніколи більше не відверне її від Бога, Котрий говорив з нею уві сні.

Чоловік Дебори спокійно ставився до того, що дружина відвідує євангельські зустрічі, але його батьки були вкрай незадоволені цим, тому спалили весь її одяг. Коли євангельська група подарувала Деборі новий одяг, батьки чоловіка спалили і цей одяг. Коли стало зрозуміло, що жінка за жодних

умов не залишить свою релігію, вони вигнали її з будинку і знайшли своєму синові іншу дружину. Але, бачачи, як їхній син переживає, вони полагіднішали й відновили колишні стосунки з Деборою.

Чоловік був дуже радий, що дружина знову поруч, однак не цікавився її релігією. Дебора завжди намагалася в усьому догодити чоловікові, зробити йому приємне, проводила з ним багато часу, а також встигала допомагати оточуючим. Таке християнське життя справило враження на нього, і він теж захотів стати адвентистом сьомого дня. Сьогодні Дебора з чоловіком разом діляться Божою любов'ю з іншими.

Дебора та її чоловік живуть в одній з країн Африки.

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі на IV квартал

Єремія

Імре Токікс

Директор видавництва **Василь Джулай**

Головний редактор **Лариса Качмар**

Богословська експертиза – комітет дивізіону:

Володимир Котов, Павло Ліберанський,

Жанна Камінська, Віталій Кацал

Переклад **Надії Качмар**

Коректори: **Юлія Вальчук, Людмила Шаповал**

Комп'ютерна верстка **Віри Кузьменко**

Дизайнер обкладинки **Артур Аптер**

Відповідальна за друк **Тамара Грицюк**

Папір газетний. Офсетний друк. Підписано до друку 27.07.2015 р.

Гарнітура Ньютон. Наклад 9800 примірників.

Видавництво «Джерело життя», 04107, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, факс 467-50-64, E-mail: dzherelo@ukr.net, www.adventist.org.ua